

Statistička analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. i usporedba s konkurentima

Vidović, Maša

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:919511>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-18**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet u Zagrebu

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Računovodstvo i revizija

**STATISTIČKA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
PODUZEĆA PEPCO CROATIA D.O.O. I USPOREDBA S
KONKURENTIMA**

Diplomski rad

Maša Vidović

Zagreb, travanj 2022.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet u Zagrebu

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Računovodstvo i revizija

**STATISTICAL ANALYSIS OF FINANCIAL
STATEMENTS OF PEPCO CROATIA D.O.O. AND
COMPARISON WITH COMPETITORS**

Diplomski rad

Maša Vidović, 0067541226

Mentor: doc. dr. sc. Berislav Žmuk

Zagreb, travanj 2022.

Sažetak

Pepco je poduzeće iz Poljske, a područje njegove djelatnosti obuhvaća trgovinu robom široke potrošnje nudeći kvalitetne proizvode po pristupačnim cijenama. Svoje poslovanje poduzeće je proširilo i na Hrvatsku kroz poseban poslovni subjekt - Pepco Croatia d.o.o. te će se u radu provesti statistička analiza njegovih financijskih izvještaja u razdoblju od 2017. - 2021. godine, kao izvor informacija važan kako internim, tako i eksternim korisnicima financijskih izvještaja u svrhu donošenja pravovremenih i adekvatnih poslovnih odluka. Bilanca i račun dobiti i gubitka analizirani su primjenom horizontalne i vertikalne metode te analizom ključnih financijskih pokazatelja, čime je pružen uvid u uspješnost i sigurnost njegova poslovanja u usporedbi s poslovanjem njegovih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Statističkim metodama ispitane su tri hipoteze, kojima se uspoređuje i utvrđuje kako Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje najveće poslovne prihode po zaposlenom te njegovi zaposlenici ostvaruju najveće prosječne neto plaće u odnosu na konkurente, a u većini promatranih razdoblja ostvaruje profitabilnost poslovanja. Također, na temelju skupnih prognostičkih pogrešaka, uspoređene su stvarne i prognostičke vrijednosti godišnjih poslovnih prihoda i godišnjih neto plaća i nadnica u razdoblju od 2017. do 2021. godine, pri čemu se kao najadekvatniji model prognoziranja budućih rezultata poslovanja pokazao naivni model II.

Pepco is a company from Poland, and the area of its activity includes trade in consumer goods by offering quality products at affordable prices. The company has expanded its business to Croatia through a special business entity – Pepco Croatia d.o.o. and the paper will conduct a statistical analysis of its financial statements in the period from 2017 to 2021, as a source of information important to both internal and external users of financial statements for the purpose of making timely and adequate business decisions. The balance sheet and profit and loss account were analyzed using the horizontal and vertical methods and the analysis of key financial indicators, which provided insight into the performance and security of its operations compared to the operations of its competitors Offertissima d.o.o. and Tedi poslovanje d.o.o. Three hypotheses were tested by statistical methods, which compare and determine that Pepco Croatia d.o.o. generates the highest operating income per employee and its employees earn the highest average net salaries compared to competitors, and in most of the observed periods it achieves the profitability of the business. Also, based on aggregate forecast errors, the real and forecast values of annual operating income and annual net salaries and wages in the

period from 2017 to 2021 were compared, with the Naive model II proving to be the most adequate forecasting model for future business results.

Ključne riječi: Analiza financijskih izvještaja, deskriptivna statistika, vremenski niz, prognostičke pogreške, naivni modeli prognoziranja

Key words: Analysis of financial statements, descriptive statistics, time series, forecasting errors, naive forecasting models

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis)

(mjesto i datum)

I hereby declare and confirm with my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the work has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not been transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the work has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

(personal signature of the student)

(place and date)

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja	2
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2.1. Temeljni financijski izvještaji	3
2.2. Temeljna načela i standardi financijskog izvještavanja	5
2.3. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja	7
2.4. Klasifikacija financijskih pokazatelja	8
2.4.1. <i>Pokazatelji likvidnosti</i>	9
2.4.2. <i>Pokazatelji zaduženosti</i>	9
2.4.3. <i>Pokazatelji aktivnosti</i>	10
2.4.4. <i>Pokazatelji ekonomičnosti</i>	11
2.4.5. <i>Pokazatelji profitabilnosti</i>	12
2.4.6. <i>Pokazatelji investiranja</i>	13
3. ANALIZA FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA PEPCO CROATIA D.O.O. I NJEGOVIH KONKURENATA	14
3.1. Općenito o odabranim poduzećima	14
3.1.1. <i>Financijski izvještaji poduzeća Pepco Croatia d.o.o.</i>	16
3.1.2. <i>Financijski izvještaji poduzeća Offertissima d.o.o.</i>	20
3.1.3. <i>Financijski izvještaji poduzeća Tedi poslovanje d.o.o.</i>	22
3.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća	25
3.2.1. <i>Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o.</i>	25
3.2.2. <i>Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Offertissima d.o.o.</i>	31
3.2.3. <i>Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Tedi poslovanje d.o.o.</i>	32
3.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća	33
3.3.1. <i>Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o.</i>	33

3.3.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Tedi poslovanje d.o.o.	37
3.4. Analiza putem ključnih financijskih pokazatelja.....	38
3.4.2. Usporedba putem pokazatelja zaduženosti	41
3.4.3. Usporedba putem pokazatelja aktivnosti	45
3.4.4. Usporedba putem pokazatelja ekonomičnosti.....	47
3.4.5. Usporedba putem pokazatelja profitabilnosti	49
4. STATISTIČKA ANALIZA REZULTATA POSLOVANJA PODUZEĆA PEPKO CROATIA D.O.O.....	54
4.1. Deskriptivna statistička analiza rezultata poslovanja	54
4.1.1. Poslovni prihodi po zaposlenome.....	55
4.1.2. Prosječna neto plaća	57
4.1.3. Pokazatelji profitabilnosti.....	59
4.2. Analiza vremenskih nizova rezultata poslovanja.....	61
4.2.1. Poslovni prihodi po zaposlenome u poduzeću Pepko Croatia d.o.o.	62
4.2.2. Prosječna neto plaća u poduzeću Pepko Croatia d.o.o.	65
4.3. Prognoziranje rezultata poslovanja.....	67
4.3.1. Prognoziranje godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepko Croatia d.o.o.	72
4.3.2. Prognoziranje godišnjih neto plaća i nadnica zaposlenika poduzeća Pepko Croatia d.o.o.	75
5. ZAKLJUČAK.....	78
Popis literature	81
Popis slika	83
Popis tablica.....	84
Popis grafikona.....	87
Životopis	100

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

U ovom diplomskom radu provesti će se statistička analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o., koje se bavi maloprodajom robe široke potrošnje, a pritom kontinuirano gradi svoj imidž. Analiza će biti provedena na temelju podataka iz bilance te računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Financijski izvještaji analizirati će se primjenom horizontalne i vertikalne metode analize financijskih izvještaja te putem ključnih financijskih pokazatelja. Kako bi se stekao bolji i kvalitetniji dojam o uspješnosti i sigurnosti poslovanja promatranog poduzeća, njegovi će se rezultati usporediti s rezultatima dva konkurentna poduzeća, a to su Offertissima d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Uvidom u financijske izvještaje te njihovom analizom donijeti će se zaključak o poslovanju poduzeća Pepco Croatia d.o.o. s aspekta sigurnosti i uspješnosti, kao podloge za donošenje adekvatnih poslovnih odluka. Također, odgovarajućim statističkim metodama, kao što su deskriptivna analiza i analiza vremenskih nizova, provesti će se usporedba i analiza rezultata poslovanja, dok će se prognostičkim modelima prognozirati rezultati poslovanja u 2022. i 2023. godini. Dakle, rad će pružiti sistematiziran i jedinstven prikaz poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u odnosu na konkurente, poduzeća iste djelatnosti, koja mogu poslužiti kao primjer dobre prakse za ostala trgovačka društva u Republici Hrvatskoj.

Ispitati će se tri hipoteze, koje će se na temelju podataka iz financijskih izvještaja analizirati teorijski i empirijski, a naposljetku prihvatiti ili odbaciti. Na taj će način biti omogućena jasna i lakše razumljiva analiza uspješnosti poslovanja promatranog poduzeća. Hipoteze koje će se ispitivati su sljedeće:

H1: Poduzeće Pepco Croatia d.o.o. u prosjeku ostvaruje veće poslovne prihode po zaposlenom u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na svoje izravne konkurente Offertissimu d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o.

H2: Zaposlenici poduzeća Pepco Croatia d.o.o. imaju veću prosječnu neto plaću u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na zaposlenike izravnih konkurenta Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanja d.o.o.

H3: Poduzeće Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje profitabilnost poslovanja u većini razdoblja od 2017. do 2021. godine.

Cilj rada je statističkim metodama analizirati financijske izvještaje i na temelju dobivenih rezultata pružiti relevantne informacije o poslovanju poduzeća Pepco Croatia d.o.o., a koje su ključne za donošenje kvalitetnih poslovnih odluka. Također, cilj rada je usporedbom pokazatelja sigurnosti i uspješnosti te računovodstvenih pokazatelja poput ukupnih poslovnih prihoda te godišnjih neto plaća i nadnica omogućiti uvid u poslovanje poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u odnosu na konkurentna poduzeća u Hrvatskoj. Temeljem postavljenih ciljeva, odnosno provedenih analiza, donijeti će se zaključak o prihvaćanju ili odbacivanju tri postavljene hipoteze.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Pri pisanju rada koristiti će se kvalitativne istraživačke metode poput induktivne i deduktivne metode, metode analize, deskripcije, apstrakcije te komparativne metode, dok će od kvantitativnih biti korištena statistička metoda. Izvori podataka korišteni pri pisanju rada biti će u prvom redu sekundarni, što uključuje relevantnu računovodstvenu i statističku literaturu pomoću kojih će se detaljnije objasniti teorijski aspekt analize financijskih izvještaja i primjena statistike u samom procesu analize. Također, koristiti će se recentni znanstveni članci objavljeni u časopisima i zbornicima radova, kao objedinjena, znanstvena i stručna podloga u provedbi već navedenih analiza. Naposljetku, temeljem preuzetih financijskih izvještaja omogućiti će se uvid i utvrditi uspješnost i sigurnost poslovanja.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Diplomski rad sastoji se od pet poglavlja. Nakon uvodnog poglavlja u kojemu je definirana tema rada kroz predmet i cilj istraživanja, drugo poglavlje pruža uvid u teorijski aspekt analize financijskih izvještaja s naglaskom na pojmovno određenje temeljnih financijskih izvještaja te metode i instrumente njihove analize. U sljedećem, trećem poglavlju provodi se analiza financijskih izvještaja promatranog poduzeća Pepco Croatia d.o.o. te njegovih neposrednih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. U četvrtom poglavlju analiziraju se i uspoređuju rezultati njihova poslovanja primjenom odgovarajućih statističkih metoda, pri čemu će biti ispitane tri postavljene hipoteze. Naposljetku, u petom poglavlju iznijeti će se zaključci rada nakon provedene teorijske i empirijske analize, izdvojiti ograničenja rada te dati preporuke za buduća istraživanja.

2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA – TEORIJSKA PERSPEKTIVA

2.1. Temeljni financijski izvještaji

Informacije na temelju financijskih izvještaja važne su za uspješno poslovanje i donošenje kvalitetnih i adekvatnih poslovnih odluka te je stoga nužno da one budu istinite i fer prikazane. Prema Zakonu o računovodstvu, poduzetnici, pravne i fizičke osobe dužni su sastavljati godišnje financijske izvještaje, koje čine: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje (Narodne novine, 2020). Žager et al. (2017) ističu kako je cilj financijskog izvještavanja informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i uspješnosti poslovanja.

Prema Žager et al. (2017) bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni dan. Najčešće je to 31.12., a njegova važnost ogleda se u tome što pruža informacije o financijskom položaju poduzeća. Sistematiziran je prikaz vrijednosti imovine (aktiva) s jedne strane te izvora financiranja imovine (pasiva) s druge strane. Dakle, radi se o izvještaju statičkog karaktera jer prikazuje financijsku situaciju u određenoj točki vremena te služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja (Žager et al., 2017). Prema Tintoru (2020) osnovna determinanta bilance ogleda se u dvostranom promatranju ili bilančnoj ravnoteži imovine s jedne te kapitala i obveza s druge strane. Međutim, za provedbu analize financijskog položaja i ocjene sigurnosti poslovanja poduzeća potrebno je poznavati osnovne elemente bilance, kao i njihove međusobne odnose. Helfert (1997) navodi kako bilanca zajedno s izvještajem o poslovanju daje bolji uvid u financijski položaj, jer se osim stanja na kraju razdoblja promatra poslovanje kroz to razdoblje.

Nasuprot bilanci, račun dobiti i gubitka dinamički je izvještaj pomoću kojeg je moguće utvrditi uspješnost poslovanja poduzeća u promatranom razdoblju (Dečman, 2012). Navedeni izvještaj sastoji se od prihoda i rashoda te sučeljavanjem istih, odnosno oduzimanjem rashoda od prihoda utvrđuje se poslovni rezultat - dobit ili gubitak tekućeg razdoblja. Dobit prije oporezivanja čini osnovicu za obračun poreza na dodanu vrijednost, a isti se plaća 10% ukoliko su poslovni prihodi u promatranom razdoblju ispod 7,5 milijuna kuna, odnosno 18% ukoliko su jednaki ili veći od 7,5 milijuna kuna (Narodne novine, 2020). Prihodi za posljedicu imaju povećanje imovine ili smanjenja obveza, a rashodi suprotno (Gulin i Perčević, 2013). Nije nevažno naglasiti da dobit ili gubitak razdoblja utječe na povećanje ili smanjenje zarađenog kapitala i rezervi u bilanci (Helfert, 1997). Za kraj, dvije vrste računa

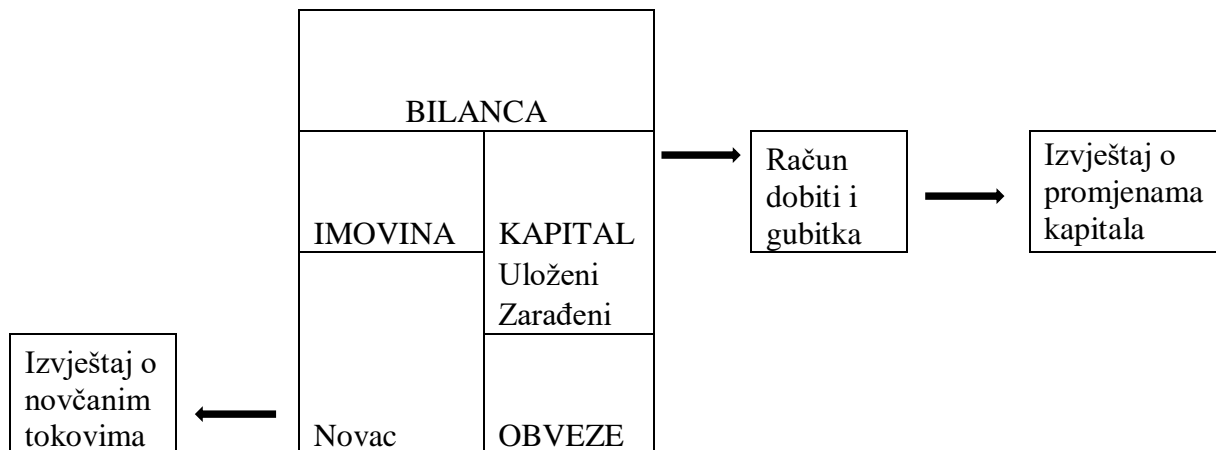
dobiti i gubitka razlikuju se u raščlanjivanju rashoda prema prirodnim vrstama i prema funkciji, iako se u praksi potiče klasifikacija troškova po prirodnim vrstama (Gulin i Perčević, 2013).

Žager et al. (2017) ističu kako se izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti uobičajeno sastoji od dva dijela – računa dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti. U njegovoj strukturi najveća važnost pripada poslovnim prihodima i rashodima, čime se ističe uspjeh menadžmenta da ostvari dobit temeljem glavnih aktivnosti. Drugi dio izvještaja čini ostala sveobuhvatna dobit ili dobit poduzeća kao rezultat ekonomskih uvjeta poslovanja. Na temelju informacija iz izvještaja o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti moguće je donijeti niz važnih informacija poput koliki će porez poduzeće platiti, koliku dividendu mogu isplatiti, postoje li uvjeti za povećanje plaće radnicima itd.

Tintor (2020) ističe kako je izvještaj o novčanim tokovima vrsta izvještaja u kojemu su naznačeni obujam i struktura priljeva i odljeva novca i novčanih ekvivalenata u promatranom razdoblju. Dakle, razlikom prikazanih primitaka i izdataka od poslovnih, investicijskih te financijskih aktivnosti u izvještaju utvrđuje se čisti ili neto novčani tok poduzeća. Žager et al. (2017) navode kako je „s aspekta izvještaja o novčanim tokovima važna informacija koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz osnovnih aktivnosti“. Dvije su metode njegova sastavljanja, a to su direktna i indirektna (Gulin i Perčević, 2013). Osnovna razlika u navedene dvije metode ogleda se u novčanom toku od poslovnih aktivnosti, a obje daju jednak rezultat.

Žager et al. (2017) ističu kako izvještaj o promjenama kapitala prikazuje promjene u kapitalu između dva obračunska razdoblja, a isti se sastoji od uloženog i zarađenog kapitala. Navedene pozicije se zatim raščlanjaju na pod pozicije. Najznačajnije promjene na kapitalu povezane su sa zaradom i izglasanim dividendama, a iste je moguće prikazati u izvještaju o zadržanoj dobiti koji nam daje važne informacije poput u kojem će se iznosu zarada podijeliti na dividende koje se izglasavaju vlasnicima i zadržanu dobit. Kako su svi izvještaji međusobno povezani, nije nevažno naglasiti da izvještaj o promjenama kapitala pomaže u razumijevanju promjena na značajnim pozicijama bilance. Na slici 1 prikazana je povezanost bilance s ostalim financijskim izvještajima, odnosno kako pojedini financijski izvještaj pomaže u boljem razumijevanju pojedine stavke bilance.

Slika 1 Međusobna povezanost temeljnih financijskih izvještaja

Izvor: Žager et. al (2017)

Pojašnjavajući vrijednost, strukturu i obilježja u temeljnim financijskim izvještajima, bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju izvor ključnih informacija za njihovo pravilno razumijevanje i provedbu analize. U sklopu bilješki potrebno je prikazati računovodstvene politike korištene prilikom sastavljanja financijskih izvještaja (Žagar et al., 2017). Nadalje, njihov sadržaj pruža dodatne informacije o poduzetniku, analitički prikaz i tumačenja pojedinih kategorija ostalih financijskih izvještaja (Tintor, 2020).

2.2. Temeljna načela i standardi financijskog izvještavanja

Kako je prethodno istaknuto, važnost istinitih i fer prikazanih poslovnih događaja ogleda se u tome što upravo oni pružaju uvid u sigurnost i uspješnost poslovanja internim i eksternim korisnicima financijskih izvještaja. Dakle, prilikom njihova sastavljanja potrebno je slijediti određena računovodstvena načela, koja predstavljaju temeljna pravila o procjeni, bilježenju, izvještavanju i prezentiranju poslovnih aktivnosti, odnosno financijskih informacija. Perčević (2010) razlikuje Općeprihvaćena računovodstvena načela (eng. *Generally Accepted Accounting Principles - US GAAP*) od računovodstvenih načela prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja kako je prikazano na slici 2.

Slika 2 Računovodstvena načela prema Općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja

Općeprihvaćena računovodstvena načela	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
<ul style="list-style-type: none"> • Načelo nabavne vrijednosti (troška nabave) • Načelo objektivnosti • Načelo realizacije (stjecanje prihoda) • Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda • Načelo materijalnosti (značajnosti) • Načelo potpunosti • Načelo dosljednosti (konzistentnosti) • Načelo opreznosti (razboritosti) 	<ul style="list-style-type: none"> • Razumljivost • Važnost • Značajnost • Pouzdanost (vjerno predočavanje, prevaga biti nad formom, neutralnost, opreznost, potpunost) • Usporedivost

Izvor: Perčević (2010)

Nadalje, osim što računovodstvena načela čine osnovnu determinantu pri izradi financijskih izvještaja, također služe kao temelj za formiranje računovodstvenih standarada. Prema Zakonu o računovodstvu ističu se dva standarda kojih se potrebno pridržavati prilikom sastavljanja financijskih izvještaja u Republici Hrvatskoj, a to su (Narodne novine, 2020):

- Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) i
- Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI).

Dok će se mikro, mala i srednja poduzeća služiti s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja, velika poduzeća i subjekti od javnog interesa dužni su primijeniti Međunarodne standarde prilikom sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Žager et al. (2017) navode kako je danas većina zemalja prihvatilo Međunarodne standarde financijskog izvještavanja u obliku vlastite regulative ili podloge za izradu vlastitih računovodstvenih standarada, a najveća prednost njihove primjene ogleda se u usporedivosti izvještaja sastavljenih u jednoj zemlji s izvještajima drugih zemalja. Suprotno, Hrvatski standardi financijskog izvještavanja nisu značajno suprotni MSFI-ju, već su samo jednostavniji po opsegu i ponekim pravilima vrednovanja. Nadalje, zemlje u kojima su određeni nacionalni računovodstveni standardi ukazuju na specifičnosti ekonomskih procesa te zemlje.

Na samom kraju, potrebno je istaknuti kako računovodstvena načela predstavljaju osnovnu podlogu za izradu računovodstvenih standarada s jedne strane, tako računovodstveni standardi služe kao temelj pri izboru računovodstvenih politika s druge strane. Kako Abramović et al.

(2008) navode, poduzetnik u skladu sa zahtjevima Okvira za primjenu Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja ima obvezu računovodstvene politike provoditi sukladno HSFI-ju.

2.3. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja

Prema Koenu i Oberholsteru (1999) proces analize i tumačenja financijskih izvještaja sastoji se od modificiranja njihova sadržaja, kako bi se dobile određene informacije i donijeli određeni zaključci, koji se koriste za ocjenjivanje učinkovitosti, aktivnosti, financijske snage, stabilnosti i potencijala rasta poduzeća. Razvoj poduzeća i upravljanje poslovanjem faktori su koji potiču provedbu analize financijskih izvještaja u nekom poduzeću kao informacijsku podlogu za donošenje kvalitetnih i adekvatnih poslovnih odluka. „Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje“ (Gulin et al., 2012). Prilikom obavljanja analize financijskih izvještaja, moguće je koristiti se različitim nizom postupaka i metoda analize, a kao najznačajniji instrumenti i postupci provedbe iste ističu se horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja te je na slici 3 prikazana njihova temeljna razlika.

Slika 3 Osnovna razlika horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja

Postupak horizontalne analize	Postupak vertikalne analize
<ul style="list-style-type: none">• Komparativni financijski izvještaji• Promatranje promjena kroz više razdoblja• Usporedba se prati smjer pojava i intenzitet kretanja	<ul style="list-style-type: none">• Strukturirani financijski izvještaji• Promatra se struktura kao odraz kvalitete• Izjednačavanje ukupne aktivne ili pasive tj ukupnih ili poslovnih prihoda sa 100

Izvor: *Gulin et al. (2012)*

Dakle, komparativni financijski izvještaji služe kao podloga za obavljanje horizontalne (tzv. komparativne) analize, kojom se nastoje uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja. Suprotno tome, strukturirani financijski izvještaji služe kao podloga za obavljanje vertikalne (tzv. strukturne) analize, koja pruža uvid u strukturu financijskih izvještaja. Predmet navedenih analiza su bilančne pozicije te pozicije u računu dobiti i gubitka.

Budući da se u horizontalnoj analizi teži uočavanju tendencija i dinamike promjena pojedinih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka, potrebno je pratiti višegodišnje trendove na način da se jedna godina postavi kao bazna ili usporedbom jedne godine s prethodnom. Nadalje, Bolfek et al. (2012) navode kako se prilikom provedbe vertikalne analize bilance, aktiva i pasiva označavaju sa 100, a isto vrijedi za prihode od prodaje ili ukupne prihode kod vertikalne analize računa dobiti i gubitka. Ostale pozicije potrebno je staviti u odnos s njima te se izražavaju u postotku. Bitno je naglasiti kako se važnost vertikalne analize posebno ističe tijekom razdoblja inflacije, kada apsolutni brojevi ne govore dovoljno sami za sebe. Iako su prethodno navedena dva temeljna postupka i instrumenta analize financijskih izvještaja izuzetno važna, problematika analize neće se iscrpiti horizontalnom i vertikalnom analizom te su zato važni pokazatelji financijske analize, kao treći temeljni instrument provedbe iste.

2.4. Klasifikacija financijskih pokazatelja

S jednakom ulogom u razvoju poduzeća i upravljanju poslovanja, financijski pokazatelji također predstavljaju važan izvor informacija u donošenju poslovnih odluka. Naime, pokazatelji se dijele u dvije skupine, a ovisno o tome računaju li se iz pozicija bilance ili pozicija računa dobiti i gubitka. Dakle, razlikuju se pokazatelji kada se promatra poslovanje u određenom vremenskom razdoblju, najčešće jednoj godini te se računaju iz izvještaja o dobiti od onih koji se odnose na točno određeni trenutak koji se podudara s datumom sastavljanja bilance, što omogućava više informacija o financijskom položaju poduzeća. Prema Žager et al. (2017) da bi poslovanje nekog poduzeća bilo uspješno, nužno je ispuniti kriterij sigurnosti i uspješnosti. Prema kriteriju sigurnosti razlikuju se pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti, dok kriterij uspješnosti također obuhvaća pokazatelje aktivnosti te ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja.

Iako su navedena dva kriterija kratkoročno suprotstavljeni, dugoročno gledajući sigurnost uvjetuje uspješnost, kao što uspješnost uvjetuje sigurnost poslovanja poduzeća. Barnes (1987) ističe kako financijski pokazatelji pomažu računovođama i financijskim analitičarima u predviđanju budućih financijskih promjena, a ujedno služe kao podloga za testiranje ekonomskih hipoteza u kojima su inputi upravo financijski pokazatelji. Izračunati pokazatelji u odnosu na apsolutne vrijednosti, olakšavaju usporedbu poduzeća u određenom vremenskom razdoblju.

2.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti računaju se temeljem podataka obuhvaćenih u bilanci te pružaju informacije o povećanju ili smanjenju likvidnosti poduzeća u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu. Povećana likvidnost poduzeća proizlazi iz povećanja kratkotrajne imovine, posebice novca i potraživanja, uz istodobno smanjenje kratkoročnih obveza. Jednostavnije, ukazuju na sposobnost poduzeća da podmiri dospjele kratkoročne obveze. Uobičajeni pokazatelji likvidnosti i način njihova izračuna prikazani su u tablici 1.

Tablica 1 Klasifikacija pokazatelja likvidnosti

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + kratkotrajna potraživanja	kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital i rezerve + dugoročne obveze

Izvor: Žager et al. (2017)

Prema Das (2010) koeficijent trenutne likvidnosti mjeri kratkoročnu likvidnost, a što je veći, to je likvidnost bolja. Žager et al. (2017) navode kako bi koeficijent ubrzane likvidnosti trebao bi biti jednak ili veći od 1, a koeficijent tekuće likvidnosti jednak ili veći od 2, dok koeficijent financijske stabilnosti uvijek mora biti manji od 1.

2.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Uobičajeno se pokazatelji zaduženosti računaju iz podataka obuhvaćenih u bilanci te računu dobiti i gubitka te pružaju informaciju koliko je imovine financirano vlastitim, a koliko tuđim kapitalom. Ježovita i Žager (2014) navode kako osnovna analiza zaduženosti poduzeća kreće usporedbom vlastitih i tuđih izvora financiranja prikazanih u pasivi bilance. Sukladno navedenom, koeficijent zaduženosti, vlastitog financiranja i financiranja ukazuju na statičku zaduženost poduzeća, dok pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti odražavaju dinamičku zaduženost poduzeća. Nadalje, stupanj pokrića I ukazuje na pokriće dugotrajne imovine vlastitim izvorima financiranja (glavnicom), a stupanj pokrića II dugoročnim izvorima

financiranja (glavnicom uvećanom za dugoročne obveze). Pokazatelji zaduženosti i način njihova izračuna prikazani su u tablici 2.

Tablica 2 Klasifikacija pokazatelja zaduženosti

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	kapital i rezerve	ukupna imovina
Koeficijent financiranja	ukupne obveze	kapital i rezerve
Pokriće troškova kamata	zarada prije kamata i poreza	rashodi od kamata
Faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + troškovi amortizacije
Stupanj pokrića I	kapital i rezerve	dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	kapital i rezerve + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: Žager et al. (2017)

Prema Žager et al. (2017) koeficijent zaduženosti trebao bi biti manji od 0,50, a koeficijent vlastitog financiranja veći od 0,50. Kada je koeficijent financiranja manji od 0,50 poduzeće se većinom financira vlastitim izvorima, a kada je veći tuđim izvorima. Također, ističu kako pokriće troškova kamata razmatra koliko su puta kamate pokrivenne sa zaradama prije kamata i poreza te što je pokriće veće, zaduženost je manja. Suprotno tome, što je faktor zaduženosti manji, manja je zaduženost poduzeća. Naposljetku, vrijednost stupnja pokrića I i stupnja pokrića II trebala bi biti veća od 1 navode Žager et al. (2017).

2.4.3. Pokazatelji aktivnosti

Obuhvaćajući podatke iz bilance i računa dobiti i gubitka, prikazuju kojom brzinom imovina cirkulira u poslovnom procesu, a još se nazivaju koeficijenti obrta. Pokazatelji aktivnosti najčešće se računaju za ukupnu imovinu, kratkotrajnu imovinu i potraživanja. Prema Žager et al. (2017) pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati pokazateljima uspješnosti i sigurnosti, budući da koeficijent obrta sredstava bitno utječe na likvidnost i financijsku stabilnost, ali i na rentabilnost poslovanja. Najčešći pokazatelji aktivnosti i način njihova izračuna prikazani su u tablici 3.

Tablica 3 Klasifikacija pokazatelja aktivnosti

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrta ukupne imovine	Ukupni prihod	Ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	Ukupni prihod	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	Prihodi od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Žager et al. (2017)

Žager et al. (2017) navode kako je s aspekta sigurnosti i uspješnosti bolje da koeficijenti obrta budu što veći, odnosno da vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih oblika imovine bude što kraće. Značaj pokazatelja aktivnosti proizlazi iz činjenice da je za kvalitetniju analizu uvijek potrebno dodatno analizirati pojedine oblike imovine, poput potraživanja.

2.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti računaju se na temelju podataka obuhvaćenih iz računa dobiti i gubitka, a prikazuju omjer prihoda i rashoda. Točnije, prikazuju koliko poduzeće ostvari prihoda po jedinici rashoda. U tablici 4 prikazani su pokazatelji ekonomičnosti i način njihova izračuna.

Tablica 4 Klasifikacija pokazatelja ekonomičnosti

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	poslovni prihodi	poslovni rashodi
Ekonomičnost prodaje	prihodi od prodaje	rashodi od prodaje
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi
Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	ostali poslovni prihodi	ostali poslovni rashodi

Izvor: Žager et al. (2017)

Žager et al. (2017) navode kako je bolje da koeficijent ekonomičnosti bude što je moguće veći broj, a kao njegova granična vrijednost uzima se 1. Pokazatelji ekonomičnosti računaju se kao koeficijenti, a interpretiraju se kao postoci.

2.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti obuhvaćaju podatke iz bilance te računa dobiti i gubitka, a temeljem njih mjeri se sposobnost poduzeća da zarađuje, odnosno ostvari određenu razinu dobiti i na taj način osigura povrate na uložena sredstva. Svrstani su u najznačajnije dijelove analize financijskih izvještaja, budući da određuju sigurnost poslovanja poduzeća. Najvažniji pokazatelji profitabilnosti navedeni su u tablici 5.

Tablica 5 Klasifikacija pokazatelja profitabilnosti

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	neto dobit + rashodi od kamata	ukupni prihodi
Bruto marža profita	dobit prije poreza + rashodi od kamata	ukupni prihodi
Neto rentabilnost imovine	neto dobit + rashodi od kamata	ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + rashodi od kamata	ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnica)	neto dobit	kapital i rezerve

Izvor: Žager et al. (2017)

Dok će se na temelju rentabilnosti imovine formirati strategija poslovanja poduzeća, rentabilnošću vlastitog kapitala mjeri se sposobnost poduzeća da ostvari povrat za vlasnike vlastitog kapitala. Ježovita (2016) navodi kako se rentabilnost ukupne imovine može raščlaniti na maržu profita i koeficijent obrta ukupne imovine, pri čemu veća bruto marža profita ukazuje na više zaračunate cijene uz niže troškove proizvodnje. Ukoliko je rentabilnost vlastitog kapitala veća od rentabilnosti imovine, tada je lako zaključiti kako je struktura izvora financiranja povoljna za poduzeće.

Uz navedene, tradicionalne, pokazatelje profitabilnosti, sve češće se spominju i potencijalni pokazatelji poput EBIT i EBITDA marže, čiji se izračun temelji na podacima obuhvaćenim računom dobiti i gubitka, što ne udovoljava kriteriju sveobuhvatnosti analize. Brozović, Sever Mališ i Žager (2019) navode kako je dobit prije kamata i poreza (EBIT) neovisna o financijskim odlukama menadžmenta i poreznim propisima te se često koristi prilikom ocjene uspješnosti i sposobnosti servisiranja dugova poduzeća, dok se dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) koristi za ocjenu uspješnosti i kreditne sposobnosti u svim poduzećima, bez obzira na okolnosti.

2.4.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja mjere uspješnost ulaganja u dionice poduzeća, a osim što su za njihov izračun potrebni podaci iz financijskih izvještaja, potrebne su i informacije o dionicama. Uobičajeno se radi o običnim dionicama, a informacije za izračun navedenih pokazatelja uključuju broj dionica i njihovu tržišnu cijenu. Najvažniji pokazatelji investiranja prikazani su u tablici 6.

Tablica 6 Klasifikacija pokazatelja investiranja

POKAZATELJI INVESTIRANJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici (EPS)	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	Dividende po dionici	Dobit po dionici
Odnos cijene i dobiti po dividendi (P/E)	Tržišna cijena dionice (PPS)	Dobit po dionici
Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici	Tržišna cijena dionice
Dividendna rentabilnost dionice	Dividende po dionici	Tržišna cijena dionice

Izvor: Žager et al. (2017)

Žager et al. (2017) ističu kako je u pravilu dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava, a najznačajniji pokazatelji investiranja su ukupna i dividendna rentabilnost dionice. U pravilu su pokazatelji rentabilnosti dionice pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala, gdje vlastiti kapital nije izražen u knjigovodstvenoj, već u tržišnoj vrijednosti. Sa stajališta investitora preferira se visoka vrijednost DPR pokazatelja, navodi Das (2010).

3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA PEPKO CROATIA D.O.O. I NJEGOVIH KONKURENATA

3.1. Općenito o odabranim poduzećima

Poduzeće Pepco porijeklom je iz Poljske, koje je tamo prvi put pokrenulo svoje poslovanje prije više od dvadeset godina. Glavna djelatnost kojom se poduzeće bavi je maloprodaja robom široke potrošnje te nudi široku paletu proizvoda poput kućanskih potrepština, deko proizvoda, igračaka, školskog pribora, odjeće i obuće, „uradi sam“ proizvoda te proizvoda za kućne ljubimce. Kupac je u središtu njihova zanimanja te su prateći, slušajući i udovoljavajući potrebama krajnjih potrošača njihovih proizvoda razvijali svoju trgovinu nudeći širok asortiman kvalitetnih proizvoda po pristupačnim cijenama.

Pepco ima 2.757 trgovine otvorene u Europi, od čega je 101 u Hrvatskoj (Pepco Croatia d.o.o., 2022). U Hrvatskoj je poduzeće registrirano od 2016. godine kao posebni poslovni subjekt pod nazivom Pepco Croatia d.o.o., a s otvaranjem poslovnica i maloprodajom započinje u poslovnoj 2017. godini, kada bilježi gubitak razdoblja zbog visokih troškova ulaganja u prodavaonice i tada još neprepoznatog brenda. Međutim, kvaliteta i pristupačnost, koja proizlazi iz činjenice da se poduzeće obvezalo svojim kupcima na uštedu budžeta nudeći sve što im je potrebno po pristupačnim cijenama, brzo je prepoznata i kroz preostale godine ostvaruje zavidne rezultate, kako u ostatku Europe, tako i u Hrvatskoj.

Kako bi se dobio bolji uvid u njegovo poslovanje, isto će biti uspoređeno s poduzećima slične djelatnosti, odnosno konkurentskim poduzećima. Dakle, radi se o dva različita društva s ograničenom odgovornošću, kojima je zajedničko s Pepcom Croatia d.o.o. širok asortiman proizvoda dobre kvalitete po pristupačnim cijenama.

Tedi poslovanje d.o.o. započinje svoje poslovanje u Hrvatskoj 2018. godine, kada bilježi negativan financijski rezultat i poistovjećuje se s Pepcom Croatia d.o.o. Međutim, unatoč „negativnoj“ prvoj godini, prati trend poslovanja s dobiti u narednim godinama. Kako i sami navode, ne miruju, teže većem uspjehu, a poslujući u više od deset europskih zemalja, oduševljavaju svoje kupce (Tedi poslovanje d.o.o., 2022). Od navedenih i kasnije analiziranih, Offertissima d.o.o. jedina je hrvatska tvrtka s dugogodišnjom tradicijom, a poslujući preko 25 godina, uspješno se nosi s konkurencijom, čime čuva svoj imidž i ostvaruje zavidne poslovne rezultate. „Košarica puna sreće“ njihov je slogan te se zahvaljujući svojim proizvodima nalazi pri samome vrhu uspješnih poduzeća robom široke potrošnje. Povećanje broja zaposlenih i

broja poslovnica u razdoblju od 2018. do 2020. godine prikazano je u tablici 7, a navedeni podaci odraz su proširenja tržišta kao rezultat uspješnog poslovanja.

Tablica 7 Prikaz broja zaposlenih i broja prodavaonica u razdoblju od 2018. do 2020. godine poduzeća Pepco Croatia d.o.o., Offertissima d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o.

Poduzeće	Varijable					
	Broj zaposlenih			Broj prodavaonica		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Pepco Croatia d.o.o.	344	591	800	30	56	79
Offertissima d.o.o.	439	451	449	55	55	59
Tedi poslovanje d.o.o.	89	129	233	12	18	30

Izvor: *Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)*

Iz tablice 7, može se zaključiti, kako Pepco Croatia d.o.o. ima zabilježen najveći porast broja zaposlenih u razdoblju od 2018. do 2020. godina te je broj poslovnica u istom razdoblju kontinuirano rastao i u 2020. godini poduzeće ima 79 otvorenih prodajnih mjesta na području cijele Hrvatske. Zatim, Tedi poslovanje d.o.o. bilježi manji i sporiji rast broja zaposlenih i poslovnica u odnosu na Pepco Croatia d.o.o., međutim takav rast u skladu je s poslovnim rezultatom i strategijom njegova poslovanja. Naposljetku, Offertissima d.o.o. imala je najmanji porast broja poslovnica, a porast je zabilježen tek u 2020. godini kada bilježi i neznačajan pad broja zaposlenih. Međutim, Offertissima d.o.o. je na tržištu već 25 godina te se radi o poduzeću koje je otvorilo planiran broj poslovnica, zbog čega stagnira s brojem zaposlenih. Dakle, širili su svoje tržište u skladu s potrebama ukazanim uslijed povećanja potražnje za njihovim proizvodima. Stoga, uočava se uspješnost i povećanje obujma poslovanja kod sva tri poduzeća unatoč pandemiji COVID-19 bolesti. Dakle, poduzeća posluju s jednakom željom i namjerom da postanu prepoznatljiv, najbolji i najveći lanac trgovina koji nudi proizvode dobre kvalitete za obitelj i dom po najjeftinijim cijenama, pristupačnim široj populaciji ljudi.

3.1.1. Financijski izvještaji poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

U nastavku rada biti će prikazani glavni financijski izvještaji, bilanca i račun dobiti i gubitka, poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Isti će služiti kao podloga za provođenje horizontalne i vertikalne analize te kao izvor podataka za izračun temeljnih financijskih pokazatelja.

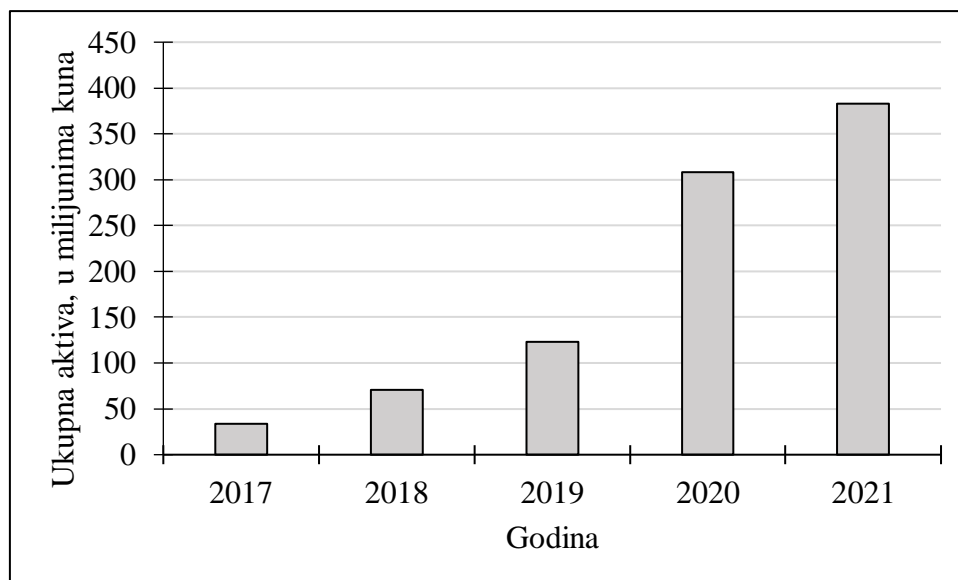
Tablica 8 Skraćeni prikaz bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u kunama

POZICIJA	GODINA				
	2017	2018	2019	2020	2021
AKTIVA					
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	14.147.636	33.255.394	63.310.955	226.745.663	249.542.311
I. Nematerijalna imovina	787.978	1.048.729	1.249.363	981.575	1.132.075
II. Materijalna imovina	13.139.194	31.398.388	60.160.733	221.729.593	245.572.728
III. Dugotrajna financijska imovina	0	497.464	1.286.632	1.793.900	0
IV. Odgođena porezna imovina	220.464	310.813	614.227	2.240.595	2.837.508
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	19.665.622	37.146.054	58.627.516	80.112.148	124.912.164
I. Zalihe	2.217.465	12.763.871	25.320.867	27.152.888	33.284.594
II. Potraživanja	1.435.915	2.799.491	6.264.026	4.680.873	4.720.666
III. Novac i novčani ekvivalenti	16.012.242	21.582.692	27.042.623	48.278.387	86.906.904
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEGA RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	37.829	132.342	1.510.942	1.593.961	8.963.666
D) UKUPNO AKTIVA	33.851.087	70.533.790	123.449.413	308.451.772	383.418.141
PASIVA					
A) KAPITAL I REZERVE	-1.017.650	20.576.808	56.386.798	71.920.506	135.338.824
I. Temeljni (upisani) kapital	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
II. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-15	-1.117.650	20.564.659	56.286.798	71.820.506
III. Dobit ili gubitak razdoblja	-1.117.635	21.594.458	35.722.139	15.533.708	63.418.318
B) Rezerviranja	2.500.343	0	0	0	0
C) Dugoročne obveze	10.517.719	0	0	148.641.973	171.963.791
D) Kratkoročne obveze	21.850.675	44.259.269	58.905.865	78.496.780	61.635.153
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	0	5.697.713	8.156.750	9.392.513	14.480.373
F) UKUPNO PASIVA	33.851.087	70.533.790	123.449.413	308.451.772	383.418.141,00

Izvor: Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)

U tablici 8 skraćeno je prikazana bilanca Pepca Croatia d.o.o. za razdoblje od pet godina. Budući da je ukupna aktiva jednaka ukupnoj pasivi, na temelju skraćeno prikazane bilance na grafikonu 1 prikazano je kretanje ukupne aktive u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Grafikon 1 Kretanje ukupne aktive poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u milijunima kuna

Kako je prethodno tabelarno iskazano, ukupna aktiva bilježi rast u svakoj od promatranih godina u odnosu na prethodnu i time poduzeće ostvaruje pozitivan trend. Dok je 2017. godine ukupna aktiva iznosila 33.851.087,00 kuna, u 2018. godini bilježi dvostruko veću vrijednost od 70.533.790,00 kuna. Najveći porast zabilježen je u 2020. godini kada se vrijednost ukupne imovine povećala za 185.002.359,00 kuna. Naposljetku, najveća vrijednost ostvarena je u 2021. godini u iznosu od 383.418.141,00 kuna. Razlog kontinuiranog porasta ukupne aktive leži u povećanju dugotrajne i kratkotrajne imovine kroz promatrano razdoblje.

U tablici 9 skraćeno je prikazan račun dobiti i gubitka za jednako razdoblje i s jednakim ciljem. Osim što će u nastavku rada biti analiziran tehnikama financijske analize, koristiti će se kao izvor podataka prilikom usporedbe s konkurentskim poduzećima.

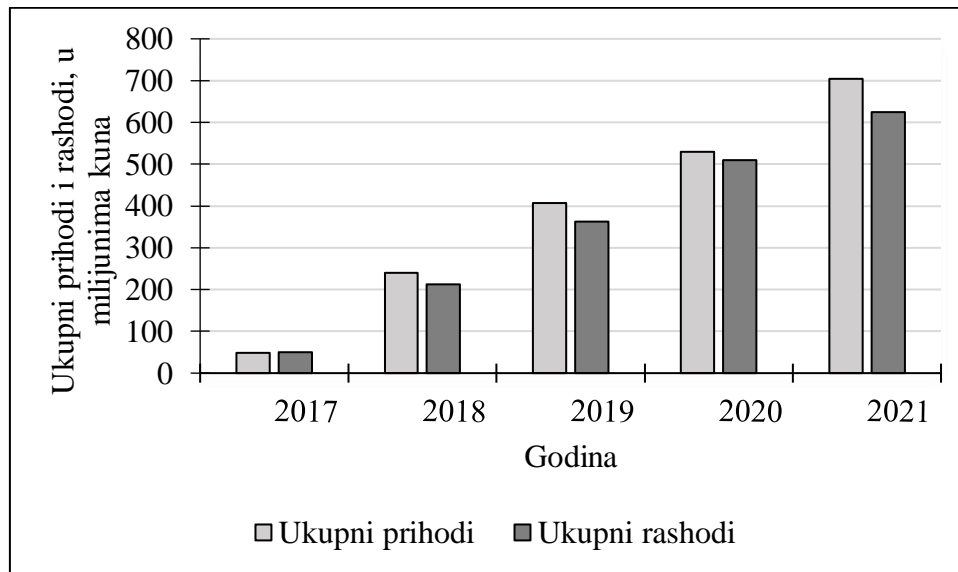
Tablica 9 Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u kunama

POZICIJA	GODINA				
	2017	2018	2019	2020	2021
I. POSLOVNI PRIHODI	48.611.670	237.630.245	405.254.681	518.570.591	700.708.001
1. Prihodi od prodaje	48.124.196	235.367.854	401.217.535	511.459.373	683.860.364
2. Ostali poslovno prihodi	487.474	2.262.391	4.037.146	7.111.218	16.847.637
II. POSLOVNI RASHODI	49.658.567	210.883.866	360.329.993	500.252.712	619.612.421
1. Materijalni troškovi	30.305.955	167.864.117	284.915.143	355.780.380	442.514.152
2. Troškovi osoblja	7.688.101	25.135.597	43.028.752	63.010.271	73.404.494
3. Amortizacija	1.073.739	5.227.782	9.977.095	53.309.439	67.432.407
4. Ostali troškovi	4.381.306	8.783.684	14.894.325	15.739.976	15.739.774
5. Vrijednosna usklađenja	0	853.808	695.237	368.102	290.368
6. Rezerviranja	0	0	0	0	750.422
7. Ostali poslovni rashodi	6.209.466	3.018.878	6.819.441	12.044.544	19.480.804
III. FINANCIJSKI PRIHODI	200.394	2.091.479	1.668.535	10.869.230	4.085.278
IV. FINANCIJSKI RASHODI	359.104	1.807.698	1.703.644	8.673.639	5.571.593
V. UKUPNI PRIHODI	48.812.064	239.721.724	406.923.216	529.439.821	704.793.279
VI. UKUPNI RASHODI	50.017.671	212.691.564	362.033.637	508.926.351	625.184.014
VII. DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	-1.205.607	27.030.160	44.889.579	20.513.470	79.609.265
VIII. POREZ NA DOBIT	-87.972	5.435.702	9.167.440	4.979.762	16.190.947
IX. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆEG RAZDOBLJA	-1.117.635	21.594.458	35.722.139	15.533.708	63.418.318

Izvor: *Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)*

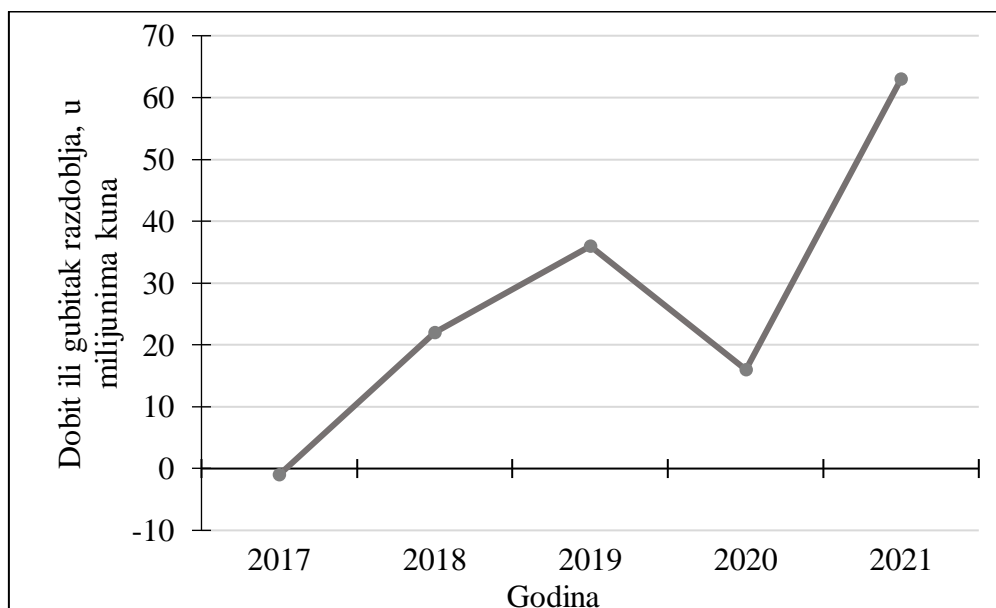
Kako je prikazano u tablici 9, rezultati poslovanja osciliraju kroz promatrano razdoblje. Oscilacije proizlaze iz promjena u kretanju ukupnih prihoda i rashoda, kako je prikazano na grafikonu 2.

Grafikon 2 Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u milijunima kuna

U 2017. godini ukupni rashodi bili su veći od ukupnih prihoda za 1.205.607,00 kuna te poduzeće posluje s gubitkom. U nastavku poslovanja ukupni prihodi kontinuirano su veći od ukupnih rashoda, a najveća razlika zabilježena je u 2021. godini, kako je prikazano na grafikonu 2. Tada ukupni prihodi iznose 704.793.279,00 kuna, a ukupni rashodi 625.184.014,00 kune te poduzeće bilježi najbolji poslovni rezultat. Sukladno kretanju ukupnih prihoda i rashoda, na grafikonu 3 prikazani su rezultati poslovanja, odnosno neto dobit.

Grafikon 3 Kretanje dobiti ili gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u milijunima kuna

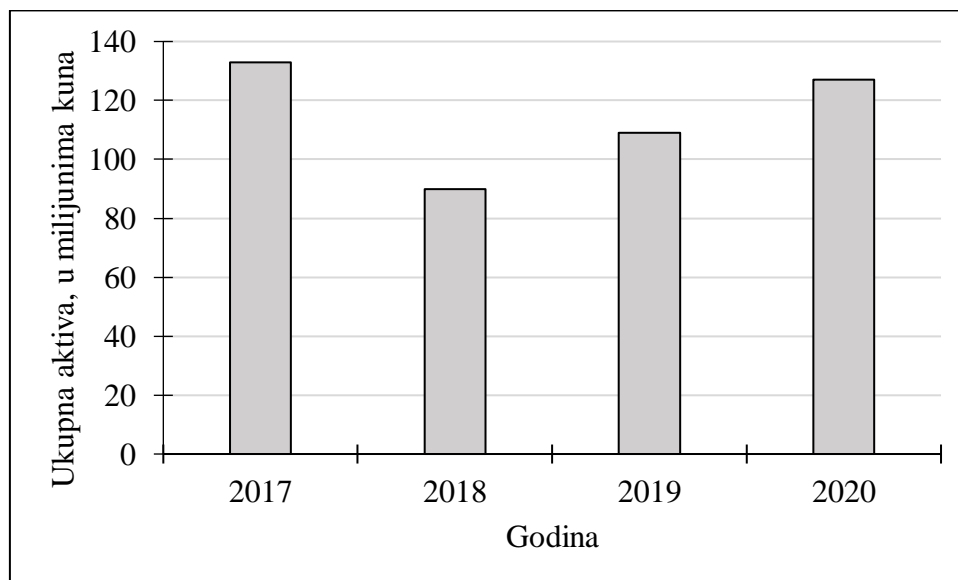

Kako je prikazano na grafikonu 3, a u skladu s kretanjem ukupnih prihoda i rashoda, gubitak u 2017. godini iznosi 1.117.635,00 kuna. U sljedećim godinama poduzeće posluje s dobiti, pri čemu je najmanja dobit ostvarena 2020. godine i iznosi 15.533.708,00 kuna, a najveća u 2021. u iznosu od 63.418.318,00 kuna.

3.1.2. Financijski izvještaji poduzeća *Offertissima d.o.o.*

U prilogu 1 skraćeno je prikazana bilanca poduzeća *Offertissima d.o.o.* za razdoblje od 2017. do 2020. godine, na temelju koje će biti provedena analiza financijskih izvještaja u svrhu usporedbe uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća *Pepco Croatia d.o.o.* Na grafikonu 4 prikazano je kretanje ukupne aktive u razdoblju od četiri godine.

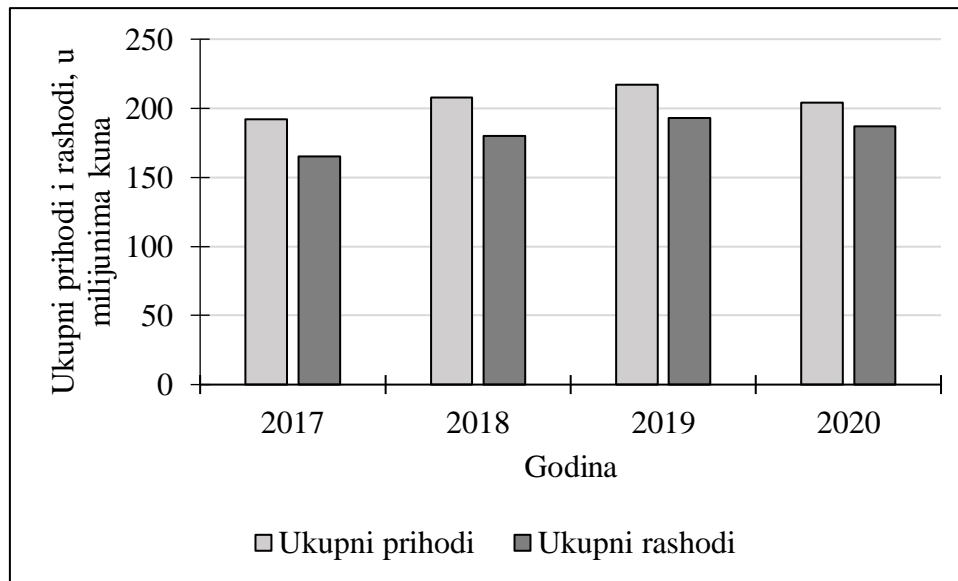
Grafikon 4 Kretanje ukupne aktive poduzeća *Offertissima d.o.o.* za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u milijunima kuna

Najveća vrijednost ukupne aktive zabilježena je u 2017. godini, kada iznosi 133.481.682,00 kuna. Značajno smanjenje dugotrajne imovine i kratkotrajne imovine uzrok su smanjenja ukupne aktive u 2018. godini za 43.558.345,00 kuna, kada je ujedno zabilježena najmanja vrijednost. U sljedećim godinama, dugotrajna imovina bilježi neznčajne oscilacije uz istovremeno značajno povećanje kratkotrajne imovine te ukupna aktiva u 2019. godini iznosi 108.835.600,00 kuna, a u 2020. godini 126.674.100,00 kuna.

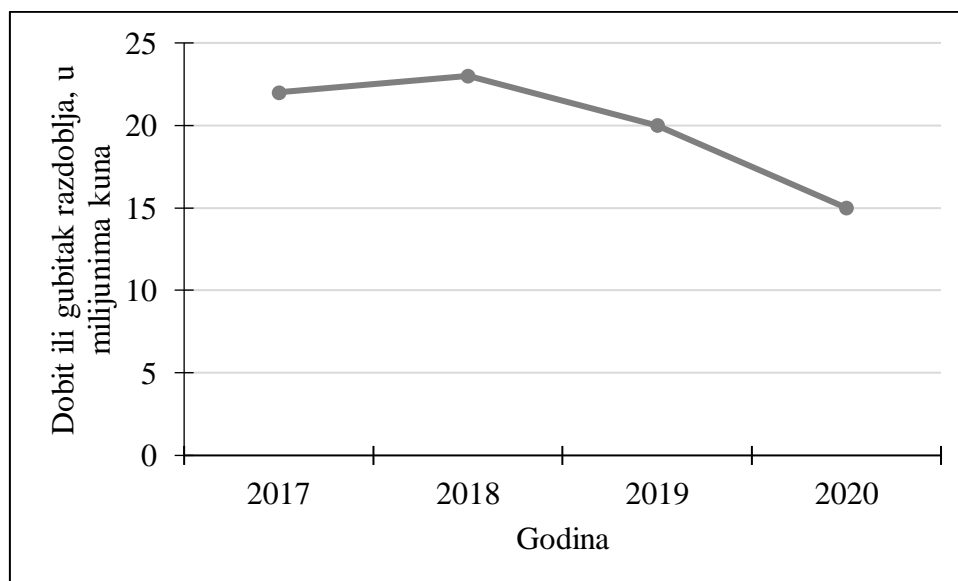
U prilogu 2 skraćeno je prikazan račun dobiti i gubitka poduzeća *Offertissima d.o.o.* Na temelju računa dobiti i gubitka, na grafikonu 5 analizirano je kretanje ukupnih prihoda i rashoda, kao najznačajnijih stavki, u razdoblju od 2017. do 2020. godine.

Grafikon 5 Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u milijunima kuna

Kako je prikazano na grafikonu 5, ukupni prihodi veći su od ukupnih rashoda kroz čitavo promatrano razdoblje. Iako poduzeće posluje s dobiti u sve četiri godine, najbolji poslovni rezultat ostvaruje 2018. godine, kada je zabilježena najveća razlika ukupnih prihoda i rashoda. Tada ukupni prihodi iznose 208.260.632,00 kuna, a ukupni rashodi 180.609.865,00 kuna. Sukladno navedenom, na grafikonu 6 prikazano je kretanje dobiti ili gubitka u istom razdoblju, kao rezultat kretanja ukupnih prihoda i rashoda.

Grafikon 6 Kretanje dobiti ili gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u milijunima kuna

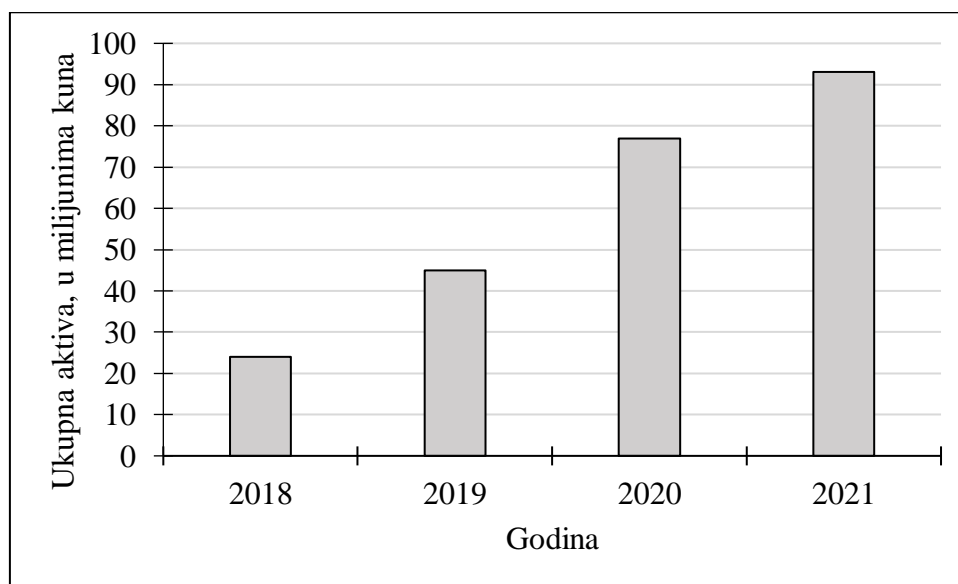

U skladu s kretanjima ukupnih prihoda i rashoda, na grafikonu 6 prikazano je kretanje dobiti ili gubitka razdoblja poduzeća Offertissima d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Ostvarujući pozitivan poslovni rezultat u svim promatranim godinama, najveća dobit razdoblja zabilježena je 2018. godine u iznosu od 22.650.302,00 kuna, dok u sljedećim godinama bilježi smanjenje neto dobiti. Kao rezultat zatvaranja poslovnica na određeno vrijeme radi COVID-19 bolesti te smanjenja prihoda od prodaje, najmanja neto dobit ostvarena je 2020. godine u iznosu od 15.137.190,00 kuna.

3.1.3. Financijski izvještaji poduzeća Tedi poslovanje d.o.o.

Skraćeni prikaz bilance poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. u razdoblju od 2018. do 2021. godine prikazan je u prilogu 3, dok je skraćeni račun dobiti i gubitka za isto razdoblje prikazan u prilogu 4. Na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka omogućena je usporedba poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. s poslovanjem poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. putem analiza financijskih izvještaja računovodstvenim i statističkim metodama.

Grafikon 7 Kretanje ukupne aktive poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u milijunima kuna

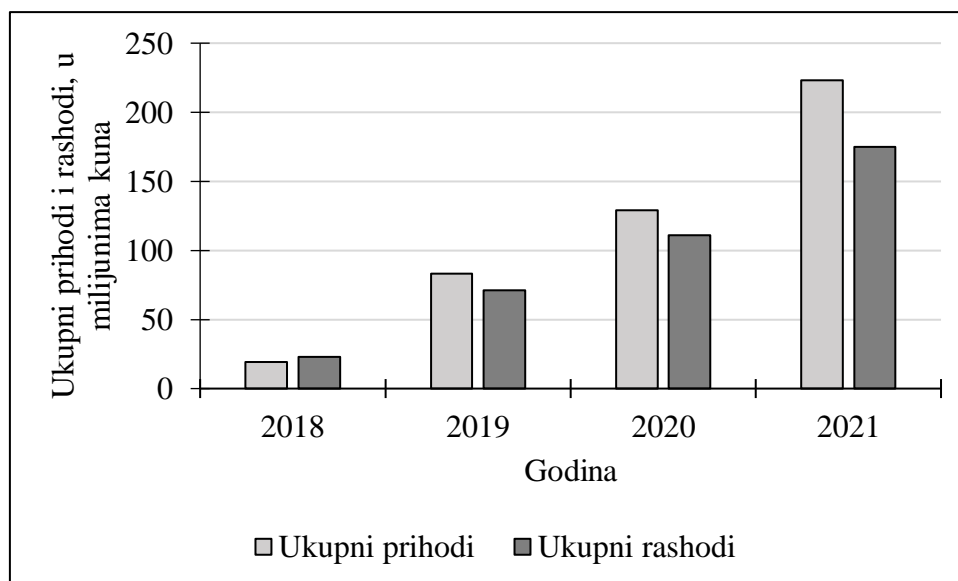

Na grafikonu 7 prikazano je kretanje ukupne aktive poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. u razdoblju od 2018. do 2021. godine te je primjetan kontinuirani porast vrijednosti iste. Najniža vrijednost ukupne aktive zabilježena je 2018. godine, kada poduzeće posluje s gubitkom zbog visokih troškova ulaganja u prodavaonice te iznosi 24.454.966,00 kuna. Kako je navedeno, u sljedećim godinama vrijednost ukupne aktive raste kao rezultat kontinuiranog

rasta dugotrajne i kratkotrajne imovine iz godine u godinu. Stoga, najveća vrijednost ukupne aktive zabilježena je 2021. godine u iznosu od 93.582.699,00 kuna.

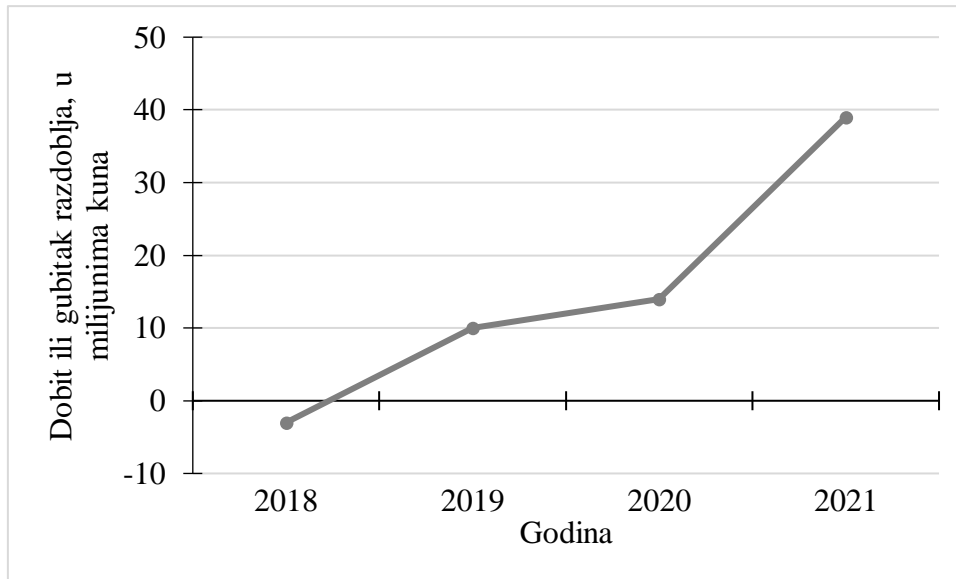
Kako bi se stekao jasniji uvid u poslovni rezultat poduzeća Tedi poslovanje d.o.o., na grafikonu 8 prikazani su ukupni prihodi i rashodi u razdoblju od četiri promatrane godine. Oduzimanjem ukupnih rashoda od ukupnih prihoda pruža se uvid u dobit ili gubitak razdoblja.

Grafikon 8 Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u milijunima kuna

Grafikon 8 pruža uvid u kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine te se može zaključiti kako poduzeće kontinuirano bilježi sve bolje rezultate iz godine u godinu. Dakle, u 2018. godini poduzeće posluje s gubitkom budući da su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda za 3.367.879,00 kuna. Međutim, u kasnijim su godinama ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda te je najbolji rezultat zabilježen 2021. godine, kada ukupni prihodi iznose 223.479.933,00 kuna, a ukupni rashodi 175.185.116,00 kuna. Shodno prikazanim ukupnim приходima i rashodima, grafikon 9 prikazuje dobit ili gubitak poslovanja za jednako razdoblje.

Grafikon 9 Kretanje dobiti ili gubitka razdoblja poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u milijunima kuna

Kako je prikazano na grafikonu 9, a u skladu s kretanjem ukupnih prihoda i rashoda, poduzeće u 2018. godini ostvaruje gubitak razdoblja u iznosu od 3.367.879,00 kuna. U sljedećim godinama posluje s dobiti, a najveća dobit nakon oporezivanja zabilježena je 2021. godine te iznosi 38.970.704,00 kuna.

3.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća

U ovome poglavlju provesti će se horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka odabranih poduzeća za uzastopna razdoblja od 2017. do 2021. godine, na temelju komparativnih financijskih izvještaja, kako bi se utvrdila tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija u navedenim financijskim izvještajima.

3.2.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine provesti će se u ovome dijelu rada. Na temelju javno objavljenih financijskih izvještaja pruža se uvid u dinamiku i tendenciju promjena pojedinih stavki bilance te računa dobiti i gubitka.

Tablica 10 Horizontalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – apsolutna promjena, u kunama

POZICIJA	PRVA DIFERENCIJA			
	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
AKTIVA				
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	19.107.758	30.055.561	163.434.708	22.796.648
I. Nematerijalna imovina	260.751	200.634	-267.788	150.500
II. Materijalna imovina	18.259.194	28.762.345	161.568.860	23.843.135
III. Dugotrajna financijska imovina	497.464	789.168	507.268	-1.793.900
IV. Potraživanja	0	0	0	0
V. Odgođena porezna imovina	90.349	303.414	1.626.368	596.913
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	17.480.432	21.481.462	21.484.632	44.800.016
I. Zalihe	10.546.406	12.556.996	1.832.021	6.131.706
II. Potraživanja	1.363.576	3.464.535	-1.583.153	39.793
III. Kratkotrajna financijska imovina	0	0	0	0
IV. Novac i novčani ekvivalenti	5.570.450	5.459.931	21.235.764	38.628.517
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	94.513	1.378.600	83.019	7.369.705
D) UKUPNO AKTIVA	36.682.703	52.915.623	185.002.359	74.966.369
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	21.594.458	35.809.990	15.533.708	63.418.318
I. Temeljni (upisani) kapital	0	0	0	0
II. Kapitalne rezerve	0	0	0	0
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-1.117.635	21.682.309	35.722.139	15.533.708
IV. Dobit ili gubitak razdoblja	22.712.093	14.127.681	-20.188.431	47.884.610
B) REZERVIRANJA	-2.500.343	0	0	
C) DUGOROČNE OBVEZE	-10.517.719	0	148.641.973	23.321.818
D) KRATKOROČNE OBVEZE	22.408.594	14.646.596	19.590.915	-16.861.627
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	5.697.713	2.459.037	1.235.763	5.087.860
F) UKUPNO PASIVA	36.682.703	52.915.623	185.002.359	74.966.369

Tablica 11 Horizontalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – relativna promjena

POZICIJA	STOPA PROMJENE			
	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
AKTIVA				
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	135,06%	90,38%	258,15%	10,05%
I. Nematerijalna imovina	33,09%	19,13%	-21,43%	15,33%
II. Materijalna imovina	138,97%	91,60%	268,56%	10,75%
III. Dugotrajna financijska imovina	0,00%	158,64%	39,43%	-100,00%
IV. Potraživanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
V. Odgođena porezna imovina	40,98%	97,62%	264,78%	26,64%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	88,89%	57,83%	36,65%	55,92%
I. Zalihe	475,61%	98,38%	7,24%	22,58%
II. Potraživanja	94,96%	123,76%	-25,27%	0,85%
III. Kratkotrajna financijska imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IV. Novac i novčani ekvivalenti	34,79%	25,30%	78,53%	80,01%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	249,84%	1041,70%	5,49%	462,35%
D) UKUPNO AKTIVA	108,36%	75,02%	149,86%	24,30%
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	2121,99%	174,03%	27,55%	88,18%
I. Temeljni (upisani) kapital	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
II. Kapitalne rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	7450900,00%	1939,99%	173,71%	27,60%
IV. Dobit ili gubitak razdoblja	2032,16%	65,42%	-56,52%	308,26%
B) REZERVIRANJA	-100,00%	0,00%	0,00%	-
C) DUGOROČNE OBVEZE	-100,00%	0,00%	0,00%	15,69%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	102,55%	33,09%	33,26%	-21,48%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0,00%	43,16%	15,15%	54,17%
F) UKUPNO PASIVA	108,36%	75,02%	149,86%	24,30%

U tablicama 10 i 11 prikazana je horizontalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Radi bolje preglednosti, analiza je podijeljena na apsolutne i relativne promjene između dva uzastopna razdoblja. Temeljem prikazanih tablica, može se zaključiti, kako poduzeće bilježi značajan rast ukupne aktive u 2018. u odnosu na 2017. godinu za 108,36%, a najveći je rast zabilježen 2020. godine za čak 149,86% u odnosu

na prethodnu, dok je najmanji porast u 2021. godini i iznosi tek 24,30%. Na porast aktive najviše je utjecao porast dugotrajne imovine kao najznačajnije stavke, koja je u 2020. porasla za 258,15%, a najmanji je porast također u 2021. godini. Istovremeno, kratkotrajna imovina porasla je u promatranom razdoblju, čemu najviše pridonosi porast novaca i novčanih ekvivalenata, a zatim i zaliha trgovačke robe. Iako porast zaliha trgovačke robe iznosi 98,38% u 2019. godini, u 2020. dolazi do značajnog smanjenja porasta uz istovremeno smanjenje potraživanja za 25,27%. Suprotno prethodno istaknutom, u 2021. godini dolazi do porasta potraživanja, čime je opravdan i porast zaliha za 22,58%. Nadalje, ukupna pasiva prati trend rasta ukupne aktive, a kao najznačajnija stavka ističu se kratkoročne obveze u razdoblju od 2017. do 2020. godine, dok je u 2021. godini najznačajnija pozicija kapital i rezerve s porastom od 88,18%. Kratkoročne obveze u 2017. godini bilježe veći rast od kratkotrajne imovine, što ukazuje na probleme s likvidnošću u prvoj godini poslovanja. Međutim, od 2018. do 2020. godine kratkotrajna imovina porasla je više od kratkoročnih obveza čime se likvidnost postepeno povećavala i svoj vrhunac bilježi 2021. godine kada je kratkotrajna imovina porasla za 55,92% uz istovremeno smanjenje kratkoročnih obveza za 21,48%. Također, glavnica kroz promatrano razdoblje bilježi rast za 174,03% u 2019., 27,55% u 2020. i 88,18% u 2021. godini, što ukazuje na smanjenje zaduženosti poduzeća ili povećanje udjela vlastitog financiranja.

Tablica 12 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – apsolutna promjena, u kunama

POZICIJA	PRVA DIFERENCIJA			
	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
I. POSLOVNI PRIHODI	189.018.575	167.624.436	113.315.910	182.137.410
1. Prihodi od prodaje	187.243.658	165.849.681	110.241.838	172.400.991
2. Ostali poslovno prihodi	1.774.917	1.774.755	3.074.072	9.736.419
II. POSLOVNI RASHODI	161.225.299	149.446.127	139.922.719	119.359.709
1. Materijalni troškovi	137.558.162	117.051.026	70.865.237	86.733.772
2. Troškovi osoblja	17.447.496	17.893.155	19.981.519	10.394.223
3. Amortizacija	4.154.043	4.749.313	43.332.344	14.122.968
4. Ostali troškovi	4.402.378	6.110.641	845.651	-202
5. Vrijednosna usklađenja	853.808	-158.571	-327.135	-77.734
6. Rezerviranja	0	0	0	750.422
7. Ostali poslovni rashodi	-3.190.588	3.800.563	5.225.103	7.436.260
III. FINANCIJSKI PRIHODI	1.891.085	-422.944	9.200.695	-6.783.952
IV. FINANCIJSKI RASHODI	1.448.594	-104.054	6.969.995	-3.102.046
V. UKUPNI PRIHODI	190.909.660	167.201.492	122.516.605	175.353.458
VI. UKUPNI RASHODI	162.673.893	149.342.073	146.892.714	116.257.663
VII. DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	28.235.767	17.859.419	-24.376.109	59.095.795
VIII. POREZ NA DOBIT	5.523.674	3.731.738	-4.187.678	11.211.185
IX. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆEG RAZDOBLJA	22.712.093	14.127.681	-20.188.431	47.884.610

Tablica 13 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – relativna promjena

POZICIJA	STOPA PROMJENE			
	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
I. POSLOVNI PRIHODI	388,83%	70,54%	27,96%	35,12%
1. Prihodi od prodaje	389,08%	70,46%	27,48%	33,71%
2. Ostali poslovno prihodi	364,10%	78,45%	76,14%	136,92%
II. POSLOVNI RASHODI	324,67%	70,87%	38,83%	23,86%
1. Materijalni troškovi	453,90%	69,73%	24,87%	24,38%
2. Troškovi osoblja	226,94%	71,19%	46,44%	16,50%
3. Amortizacija	386,88%	90,85%	434,32%	26,49%
4. Ostali troškovi	100,48%	69,57%	5,68%	0,00%
5. Vrijednosna usklađenja	0,00%	-18,57%	-47,05%	-21,12%
6. Rezerviranja	0,00%	0,00%	0,00%	-
7. Ostali poslovni rashodi	-51,38%	125,89%	76,62%	61,74%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	943,68%	-20,22%	551,42%	-62,41%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	403,39%	-5,76%	409,12%	-35,76%
V. UKUPNI PRIHODI	391,11%	69,75%	30,11%	33,12%
VI. UKUPNI RASHODI	325,23%	70,22%	40,57%	22,84%
VII. DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	-2342,04%	66,07%	-54,30%	288,08%
VIII. POREZ NA DOBIT	-6278,90%	68,65%	-45,68%	225,13%
IX. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆEG RAZDOBLJA	-2032,16%	65,42%	-56,52%	308,26%

U tablicama 12 i 13 prikazana je horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2018. godine, a radi bolje preglednosti podijeljena je na apsolutne i relativne promjene između dva uzastopna razdoblja. U prikazanoj horizontalnoj analizi računa dobiti i gubitka primjetan je rast prihoda od prodaje kroz čitavo promatrano razdoblje. Naime, u 2018. godini bilježe rast za čak 389,08% u odnosu na 2017., a najmanji porast je zabilježen u 2020. godini. Navedena promjena potvrđuje ubrzanje obrtaja zaliha trgovačke robe. Nadalje, poslovni rashodi bilježe visoke stope rasta u prve tri godine, a najmanji porast zabilježen je u 2021. godini i iznosi 23,86%. Najbolja ekonomičnost poslovanja zabilježena je u 2020. i 2021. godini kada je rast poslovnih prihoda veći od poslovnih rashoda. Veći porast financijskih prihoda u 2018. i 2020. godini od financijskih rashoda ukazuju na bolju ekonomičnost financijskih aktivnosti u odnosu na prethodne dvije promatrane godine, kada je smanjenje financijskih prihoda veće od smanjenja financijskih rashoda. Značajno povećanje poslovnih rashoda u 2020. godini za 38,83% za posljedicu je imalo smanjenje neto dobiti za 56,52%, koja već u sljedećoj godini bilježi značajan porast za

308,26%. U raspodjeli dobiti preferira se zadržavanje iste, zbog čega dolazi do povećanja kapitala za 174,03% u 2019., 27,55% u 2020. i 88,18% u 2021. godini, kako je prethodno istaknuto.

3.2.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Offertissima d.o.o.

U prilogu 5 prikazana je horizontalna analiza bilance poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Primjetno je smanjenje ukupne imovine i ukupnih obveza za 32,63% u 2018. godini, dok je u 2019. zabilježen porast od 21,03%, a u 2020. 16,39% u odnosu na prethodnu. U promatranom razdoblju najveće učešće na porast ukupne aktive ima kratkotrajna imovina, koja bilježi rast za 22,95% u 2019., odnosno za 19,08% u 2020. godini. Unutar kratkotrajne imovine kao najznačajnija stavka ističu se novac i novčani ekvivalenti te zalihe trgovačke robe. Također, pozajmica društva Offertissima nekretnine d.o.o. uzrok je povećanja kratkotrajne financijske imovine. Uz porast kratkotrajne imovine, ističe se smanjenje kratkoročnih obveza za 8,05% u 2018. u odnosu na 2017. godinu i 4,96% u 2019. u odnosu na 2018. godinu, što za posljedicu ima pozitivan učinak na likvidnost poduzeća. Međutim, u 2020. zabilježen je porast istih za 19,44%, odnosno nešto veći porast od porasta kratkotrajne imovine u istom razdoblju, zbog čega se likvidnost poduzeća neznajno smanjila. Nadalje, primjetno je smanjenje dugoročnih obveza za 100%, uz istovremeno povećanje kapitala za 26,57% u 2019., odnosno 15,98% u 2020. godini. Do navedenog porasta kapitala dolazi zadržavanjem neto dobiti prethodnih razdoblja, a navedene promjene ukazuju na porast trajnih izvora financiranja.

U prilogu 6 prikazana je horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Zabilježen je porast prihoda od prodaje u prve dvije godine za 7,77% i 4,81%, dok u 2020. godini bilježe pad za 7,77% te oni čine najznačajniju stavku poslovnih prihoda. Do relativno malog porasta, a kasnije pada došlo je zbog zatvaranja poslovnica u vrijeme pandemije COVID-19, a smanjenje prodaje utjecalo je na pad dobiti prije oporezivanja, odnosno dobiti nakon oporezivanja kroz promatrano razdoblje za 12,92% u 2019. i 23,25% u 2020. godini. Također je primjetan prvotni porast poslovnih rashoda za 8,80% u 2018. i 7,18% u 2020. godini, a zatim i njihov pad za 3,19%. Navedeni porast poslovnih rashoda bio je veći od rasta poslovnih prihoda u 2018. i 2019. godini, dok je u 2020. godini smanjenje poslovnih prihoda veće od smanjenja poslovnih rashoda. Navedene promjene ukazuju na smanjenje ekonomičnosti poslovanja kroz čitavo promatrano razdoblje. Vidljivo je kako su financijski prihodi značajno smanjeni u 2019.

godini za 50,82%, nakon čega bilježe rast u 2020. godini za 336,86%, a financijski rashodi su se u navedenim godinama smanjivali. Međutim, financijski prihodi i rashodi čine relativno mali udio, zbog čega nisu imali značajan utjecaj na ostvarenu neto dobit, koja se prema Odluci članova društva u cijelosti raspoređuje na zadržanu dobit.

3.2.3. Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Tedi poslovanje d.o.o.

Horizontalna analiza bilance poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godini prikazana je u prilogu 7. Kako je iskazano u istom, zabilježen je porast ukupne aktive i ukupne pasive za 82,98% u 2019., 73,32% u 2020. i 20,66% u 2021. godini. Naime, primjetan je porast dugotrajne imovine što se uglavnom odnosi na opremu za maloprodajne prodavaonice. Također, kratkotrajna imovina najznačajnija je stavka ukupne aktive u 2019. i 2020. godini, a unutar nje posebno dolaze do izražaja zalihe trgovačke robe s kontinuiranim porastom, dok je u 2021. godini najznačajnija stavka dugotrajna imovina. Naime, kratkoročne obveze bilježe rast od 52,95% u 2019. te 76,46% u 2020. godini, dok kratkotrajna imovina u promatranim godinama bilježi porast od 91,91%, odnosno 75,32%. Prikazane relativne promjene podrazumijevaju povećanje likvidnosti u 2019. godini, ali i njezino smanjenje u 2020. Međutim, u 2021. godini se kratkotrajna imovina povećala za 6,39% uz istovremeno značajno smanjenje kratkoročnih obveza za 44,10%, zbog čega je to ujedno i godina kada poduzeće ima najveću likvidnost. Primjetno je i povećanje plaćenih troškova budućeg razdoblja, koji se najvećim dijelom odnose na razgraničenje troškova poslovanja. Poduzeće je u 2018. godini poslovalo s gubitkom u iznosu od 3.367.879,00 kuna, međutim već je u sljedećem razdoblju zabilježena dobit poduzeća, što je utjecalo na povećanje kapitala i rezervi u 2020. za 68,40%, odnosno 186,20% u 2021. godini. Obzirom da poduzeće nema dugoročnih obveza, posebno dolazi do izražaja činjenica o korištenju vlastitih izvora financiranja.

Naposljetku, horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine prikazana je u prilogu 8. Zabilježen je značajan rast prihoda od prodaje za 330,89% u 2019., 53,70% u 2020. i 174,82% u 2021. godini, čime je opravdan prethodno istaknut porast zaliha trgovačke robe. Uz porast poslovnih prihoda, istovremeno je zabilježen porast poslovnih rashoda za 210,40% u 2019., 56,01% u 2020. i 42,15% u 2021. godini. Navedeni porast poslovnih rashoda je u navedenim godinama manji od rasta poslovnih prihoda, zbog čega se povećava ekonomičnost poslovanja kroz čitavo promatrano razdoblje. Također, u promatranom razdoblju zabilježeno je konstantno smanjenje financijskih prihoda uz istovremeno povećanje financijskih rashoda u prve dvije te

neznačajnog smanjenja u zadnjoj promatranoj godini. Međutim, s relativno malim udjelom, navedene pozicije nemaju značajan utjecaj na rezultat poslovanja. Poduzeće je u 2018. godini poslovalo s gubitkom, koji je u 2019. godini smanjen za 392,58%. U 2020. godini neto dobit raste za 47,17% u odnosu na prethodnu 2019. godinu, dok je u 2021. godini neto dobit povećana za 143,97%. Budući da se ista raspoređuje u zadržanu dobit, opravdan je rast kapitala i rezervi iskazan u horizontalnoj analizi bilance.

3.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća

U ovome poglavlju provesti će se vertikalna analiza financijskih izvještaja za tri odabrana poduzeća na temelju strukturnih financijskih izvještaja. Izjednačavanjem ukupne aktive i pasive te ukupnih prihoda sa 100%, dobiti će se uvid u strukturu financijskih izvještaja. Dakle, pojedine pozicije bilance izražavaju se kao postotak od ukupne aktive i pasive, odnosno pojedine pozicije računa dobiti i gubitka kao postotak od ukupnih prihoda.

3.3.1. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine provesti će se u ovome dijelu rada. Na temelju javno objavljenih financijskih izvještaja omogućen je uvid u strukturu bilance te računa dobiti i gubitka.

Tablica 14 Vertikalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u postocima

POZICIJA	GODINA				
	2017	2018	2019	2020	2021
AKTIVA					
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	41,79	47,15	51,28	73,51	65,08
I. Nematerijalna imovina	2,33	1,49	1,01	0,32	0,30
II. Materijalna imovina	38,81	44,52	48,73	71,88	64,05
III. Dugotrajna financijska imovina	0,00	0,71	1,04	0,58	0,00
IV. Potraživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0,65	0,44	0,50	0,73	0,74
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	58,09	52,66	47,49	25,97	32,58
I. Zalihe	6,55	18,10	20,51	8,80	8,68
II. Potraživanja	4,24	3,97	5,07	1,52	1,23
III. Kratkotrajna financijska imovina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IV. Novac i novčani ekvivalenti	47,30	30,60	21,91	15,65	22,67
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,11	0,19	1,22	0,52	2,34
D) UKUPNO AKTIVA	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
PASIVA					
A) KAPITAL I REZERVE	-3,01	29,17	45,68	23,32	35,30
I. Temeljni (upisani) kapital	0,30	0,14	0,08	0,03	0,03
II. Kapitalne rezerve	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0,00	-1,58	16,66	18,25	18,73
IV. Dobit ili gubitak razdoblja	-3,30	30,62	28,94	5,04	16,54
B) REZERVIRANJA	7,39	0,00	0,00	0,00	0,00
C) DUGOROČNE OBVEZE	31,07	0,00	0,00	48,19	44,85
D) KRATKOROČNE OBVEZE	64,55	62,75	47,72	25,45	16,08
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0,00	8,08	6,61	3,05	3,78
F) UKUPNO PASIVA	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

U strukturi analizirane bilance kratkotrajna imovina čini najveći udio ukupne imovine u 2017. i 2018. godini s 58,09%, odnosno 52,66% udjela u ukupnoj imovini. Unutar kratkotrajne imovine se sukladno horizontalnoj analizi najviše ističu novac i novčani ekvivalenti te zalihe trgovačke robe u nešto manjem postotku. Od 2019. godine najveći udio u ukupnoj imovini zauzima dugotrajna imovina s udjelom od 51,28% u 2019., 73,51% u 2020. te 65,08% u 2021. godini, a unutar iste najveći udio zauzima materijalna imovina. U ukupnim obvezama, kratkoročne obveze s 62,75% u 2018., 47,72% u 2019., dok dugoročne obveze osciliraju te u 2018. i 2019. godini iznose 0, a najveći udio bilježe u 2020. godini s 48,19%. Poduzeće je u 2018. godini podmirilo preneseni gubitak iz 2017. godine i naposljetku poslovalo s dobiti. Zadržavanje dobiti prema Odluci članova društva pridonijelo je porastu udjela kapitala i

rezervi u preostalim promatranim godinama te najveći udio u ukupnim obvezama ostvaruje u 2019. godini s 45,68%. Takav trend ukazuje na veće korištenje tuđih izvora financiranja.

Tablica 15 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u postocima

POZICIJA	GODINA				
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
I. POSLOVNI PRIHODI	99,59	99,13	99,59	97,95	99,42
1. Prihodi od prodaje	98,59	98,18	98,60	96,60	97,03
2. Ostali poslovno prihodi	1,00	0,94	0,99	1,34	2,39
II. POSLOVNI RASHODI	101,73	87,97	88,55	94,49	87,91
1. Materijalni troškovi	62,09	70,02	70,02	67,20	62,79
2. Troškovi osoblja	15,75	10,49	10,57	11,90	10,42
3. Amortizacija	2,20	2,18	2,45	10,07	9,57
4. Ostali troškovi	8,98	3,66	3,66	2,97	2,23
5. Vrijednosna usklađenja	0,00	0,36	0,17	0,07	0,04
6. Rezerviranja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
7. Ostali poslovni rashodi	12,72	1,26	1,68	2,27	2,76
III. FINANCIJSKI PRIHODI	0,41	0,87	0,41	2,05	0,58
IV. FINANCIJSKI RASHODI	0,74	0,75	0,42	1,64	0,79
V. UKUPNI PRIHODI	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
VI. UKUPNI RASHODI	102,47	88,72	88,97	96,13	88,70
VII. DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	-2,47	11,28	11,03	3,87	11,30
VIII. POREZ NA DOBIT	-0,18	2,27	2,25	0,94	2,30
IX. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆEG RAZDOBLJA	-2,29	9,01	8,78	2,93	9,00

Poslovni prihodi prema analiziranom strukturnom izvještaju čine najveći udio ukupnih prihoda s čak 99% u promatranim godinama. Unutar navedene pozicije najznačajniji su prihodi od prodaje, dok ostali poslovni prihodi s prosječnim udjelom od 1,3% gotovo nemaju utjecaj na poslovni rezultat. Nadalje, poslovni rashodi od 2018. godine bilježe nešto manji udio od poslovnih prihoda, što za posljedicu ima pozitivan financijski rezultat na kraju razdoblja. S druge strane, financijski prihodi i rashodi imaju neznatan utjecaj na poslovni rezultat, što je vidljivo u njihovom odnosu prema ukupnim prihodima. Dakle, većim udjelom poslovnih prihoda od poslovnih rashoda, kao najznačajnijih stavki, ostvarena je dobit nakon oporezivanja, koja u 2018. godini bilježi porast i čini 9,01% ukupnih prihoda, dok u 2020. godini čini tek 2,93%. Usporedbom rezultata poslovanja s ukupnim prihodima, moguće je zaključiti kako su unatoč 2017. godini kada posluje s gubitkom, u preostalim promatranim godinama troškovi prodane robe i ostali opći i administrativni troškovi bili na optimalnoj razini, zbog čega su zabilježeni pozitivni i relativno veliki udjeli neto dobiti u ukupnim prihodima.

3.3.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Offertissima d.o.o.

U prilogu 9 iskazana je vertikalna analiza bilance poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Dugotrajna imovina poduzeća Offertissima d.o.o. ima značajno manji udio u ukupnoj imovini od kratkotrajne imovine koja u prosjeku čini 80,86% ukupne imovine u promatranim godinama. Unutar kratkotrajne imovine najznačajniji su novac i novčani ekvivalenti, a zatim zalihe trgovačke robe, kao što je slučaj u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. Zalihe trgovačke robe u prosjeku čine 27,67% ukupne imovine, dok novac i novčani ekvivalenti imaju udio od 25,07% u 2017., 38,96% u 2018., 44,30% u 2019. te 44,43% u 2020. godini. U strukturi ukupnih obveza najznačajniji su kapital i rezerve s udjelom od preko 80% ukupnih obveza. Primjetno je kako dugoročne obveze nemaju udio u ukupnim obvezama, što ide u prilog činjenici o korištenju vlastitih izvora financiranja. S druge strane, na drugom mjestu u strukturi ukupnih obveza nalaze se kratkoročne obveze s 13,20% u 2017., 18,02% u 2018., 14,15% u 2019. i 14,52% u 2020. godini, gdje se kao najznačajnija stavka ističu obveze prema dobavljačima. Navedeni udjeli kratkoročnih obveza u odnosu na kratkotrajnu imovinu potvrđuju likvidnost poduzeća.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine prikazana je u prilogu 10. Poslovni prihodi čine gotovo 100% ukupnih prihoda u promatranim godinama. Među njima, najviše do izražaja dolaze prihodi od prodaje s gotovo jednakim udjelom, dok ostali poslovni prihodi u prosjeku zauzimaju tek 1,09% ukupnih prihoda. Poslovni rashodi kreću se između 85,90% i 91,21%. U 2020. godini istovremeno je zabilježen neznatčan pad udjela poslovnih prihoda i rast poslovnih rashoda do čega dolazi uslijed pandemije radi zatvaranja poslovnica na određeno vrijeme. Poduzeće u sve tri godine bilježi dobit nakon oporezivanja, a ona čini udio od 11,38% u 2017., 10,88% u 2018., 9,07% u 2019. te 7,39% u 2020. u ukupnim prihodima. Obzirom na neznatčan udio financijskih prihoda i rashoda u ukupnim prihodima, potvrđuje se kako nemaju značajan utjecaj na financijski rezultat.

3.3.3. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Tedi poslovanje d.o.o.

Strukturna analiza bilance poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine prikazana je u prilogu 11. Na prvu je primjetno povećanje uspješnosti poslovanja iz godine u godinu. Naime, kratkotrajna imovina kao najznačajnija stavka zauzima udio od 49,70% u 2018. godini, u sljedeće dvije oko 52,00%, a u 2021. godini 46,49% ukupne imovine. Kao i u preostala dva poduzeća, u kratkotrajnoj imovini najznačajnije su zalihe trgovačke robe te novac i novčani ekvivalenti. Međutim, iako su kratkoročne obveze veće od kratkotrajne imovine, njihov udio u ukupnim obvezama u 2019. godini opada na 70,78% čime se povećava likvidnost poduzeća, odnosno uspješnost poslovanja. Navedena likvidnost počinje se smanjivati u 2020. godini kada se udio kratkoročnih obveza povećava na 72,06% ukupnih obveza. Najveća likvidnost zabilježena je u 2021. godini, kada kratkoročne obveze zauzimaju udio od 33,39% u ukupnim obvezama, koji je značajno manji od udjela kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini iste godine. Također, povećanjem kapitala i rezervi u 2019. godini na 27,78% ukupnih obveza dolazi do smanjenja zaduženosti i povećanja korištenja vlastitih izvora financiranja, što ukazuje na povećanje sigurnosti poslovanja. Isti trend primjetan je u zadnje analiziranoj, 2021. godini.

Naposljetku, u prilogu 12 iskazana je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine. Poslovni prihodi čine između 99,19% i 99,95% ukupnih prihoda, a najznačajniju stavku među njima čine prihodi od prodaje s udjelom od 98,76% u 2018., 99,68% u 2019., 98,58% u 2020 i 99,63% u 2021. godini. Ostali poslovni prihodi imaju neznačajan udio u ukupnim prihodima, koji u prosjeku iznosi 0,56%. Iako poslovni prihodi imaju visoki udio u ukupnim prihodima, poduzeće je u 2018. godini poslovalo s gubitkom budući da su poslovni rashodi bilježili veći udio sa 116,57%. Međutim, udio poslovnih rashoda se u narednim godinama smanjivao i bio manji od udjela poslovnih prihoda, zbog čega poduzeće nadalje bilježi pozitivan financijski rezultat. S druge strane, financijski rashodi su u 2019., 2020. i 2021. godini imali veći udio u ukupnim prihodima u odnosu na financijske prihode, ali obzirom da se radi o izrazito niskim udjelima, takav trend nije imao značajan utjecaj na neto dobit poduzeća. Nakon što je poduzeće u 2018. godini poslovalo s gubitkom, isti je sljedeće godine pokriven te neto dobit zauzima udio u ukupnim prihodima od 11,85% u 2019., 11,22% u 2020. i 17,44% u 2021. godini.

3.4. Analiza putem ključnih financijskih pokazatelja

Zbog kompleksnosti procesa analize i važnosti informacija dobivenih analizom financijskih izvještaja, uz horizontalnu i vertikalnu analizu, kao treća metoda koristiti će se financijski pokazatelji. Temeljem financijskih pokazatelja moguće je utvrditi sigurnost i uspješnost poslovanja nekog poduzeća, odnosno omogućiti uvid u važne financijske informacije relevantne za poslovno odlučivanje vlasnika, kreditora i sličnih.

3.4.1. Analiza putem pokazatelja likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti ukazuju na sposobnost poduzeća da kratkoročnim izvorima financiranja podmiri kratkoročne obveze. U najčešće pokazatelje likvidnosti ubrajaju se koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti te koeficijent financijske stabilnosti.

Tablica 16 Koeficijent trenutne likvidnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent trenutne likvidnosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,73	0,49	0,46	0,62	1,41
Offertissima d.o.o.	1,90	2,16	3,13	3,06	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,33	0,43	0,31	0,49

Kako je prikazano u tablici 16, Pepco Croatia d.o.o. je u 2017. godini u mogućnosti podmiriti 73% kratkoročnih obveza raspoloživim novcem, dok se u 2018. godini navedeni koeficijent smanjuje na 49%, a u posljednjoj 2021. godini poduzeće raspoloživim novcem ima sposobnost podmirenja čak 1,41 puta više kratkoročnih obveza. Tijekom usporednih godina, Offertissima d.o.o. ostvaruje bolje pokazatelje likvidnosti, a u 2019. i 2020. godini je u mogućnosti podmiriti čak 3 puta više kratkoročnih obveza. Suprotan trend zabilježen je kod poduzeća Tedi poslovanje d.o.o., koje u promatranim godinama u odnosu na Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje lošije rezultate, a najmanji koeficijent zabilježen je u 2018. i 2020. godini, dok 2021. godine ima mogućnost raspoloživim novcem podmiriti 49% kratkoročnih obveza. Međutim, navedeni pokazatelj lako može dovesti do zablude budući da se likvidnost promatra u najkraćem roku, zbog čega nije najpouzdaniji.

Tablica 17 Koeficijent ubrzane likvidnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent ubrzane likvidnosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,80	0,55	0,57	0,67	1,49
Offertissima d.o.o.	3,32	2,92	3,86	3,83	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,34	0,45	0,31	0,51

Pouzdaniji je koeficijent ubrzane likvidnosti, kojemu se kao najniža vrijednost uzima 1, a pruža odgovor o mogućnostima poduzeća kada bi moralo pokriti svoje kratkoročne obveze u što kraćem roku. Prema tablici 17, Pepco Croatia d.o.o. je najmanju sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza brzo unovčivom imovinom, poput zalihama trgovačke robe, zabilježio 2018. godine s koeficijentom 0,55, a najbolju 2021. godine s koeficijentom 1,49. Offertissima d.o.o. bilježi visoku ubranu likvidnost kroz sve promatrane godine, a od 2019. godine u mogućnosti je podmiriti čak 3,8 puta više kratkoročnih obveza od prikazanih u bilanci brzo unovčivom imovinom. Na zadnjem mjestu nalazi se Tedi poslovanje d.o.o. kojemu niti u jednoj promatranoj godini navedeni koeficijent nije bio veći od 1.

Tablica 18 Koeficijent tekuće likvidnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent tekuće likvidnosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,90	0,84	1,00	1,02	2,03
Offertissima d.o.o.	4,81	4,72	6,11	6,09	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,59	0,74	0,73	1,39

Kako bi se sa sigurnošću utvrdila likvidnost određenog poduzeća, važno je da koeficijent tekuće likvidnosti bude veći od 2, što poduzeću pruža mogućnost pravovremenog plaćanja dospjelih obveza. Promatrajući tablicu 18, Pepco Croatia d.o.o. prvi puta zadovoljava

navedenu vrijednost 2021. godine kada može podmiriti 2,03 puta više kratkoročnih obveza kratkotrajnom imovinom. Međutim, Offertissima d.o.o. ostvaruje najveće koeficijente tekuće likvidnosti te je u 2019. i 2020. godini u mogućnosti podmiriti šesterostruko više kratkoročnih obveza kratkotrajnom imovinom. Tedi poslovanje d.o.o. i dalje bilježi najmanje koeficijente tekuće likvidnosti, međutim iz godine u godinu približava se referentnoj vrijednosti.

Tablica 19 Koeficijent financijske stabilnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent financijske stabilnosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	1,49	1,62	1,12	1,03	0,81
Offertissima d.o.o.	0,47	0,18	0,16	0,14	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	4,40	1,58	1,59	0,80

Kako je iskazano u tablici 19, Pepco Croatia d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. tek u 2021. godini postižu koeficijent financijske stabilnosti manji od 1, kada koriste 80% dugoročnih izvora financiranja za financiranje dugotrajne imovine. S druge strane, Offertissima d.o.o. kroz čitavo promatrano razdoblje bilježi koeficijent financijske stabilnosti manji od 1 te u 2020. godini za financiranje dugotrajne imovine koristi tek 14% dugoročnih izvora financiranja.

3.4.2. Usporedba putem pokazatelja zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti prikazuju strukturu kapitala te ukazuju na stupanj zaduženosti poduzeća. Razlikuju se koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, koeficijent financiranja, pokrivanje troškova kamata, faktor zaduženosti te stupanj pokriva I i II.

Tablica 20 Koeficijent zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent zaduženosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,96	0,63	0,48	0,74	0,62
Offertissima d.o.o.	0,13	0,18	0,14	0,15	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,85	0,71	0,72	0,33

Tablica 21 Koeficijent vlastitog financiranja za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent vlastitog financiranja				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,11	0,29	0,46	0,23	0,35
Offertissima d.o.o.	0,78	0,82	0,86	0,85	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,11	0,28	0,27	0,64

Struktura izvora financiranja imovine najbolje se može opisati putem koeficijenta zaduženosti i vlastitog financiranja, pri čemu je poželjno da prvi bude manji od 0,50, a drugi veći od 0,50. Koeficijenti zaduženosti prikazani su u tablici 20, a koeficijenti vlastitog financiranja u tablici 21. Dakle, u 2017. godini, Pepco Croatia d.o.o. koristi 96% tuđih izvora za financiranje ukupne imovine, dok u sljedećoj taj udio opada na 63%, a 29% iz vlastitih izvora. Najbolji omjer financiranja imovine postiže u 2020. godini, kada je skoro polovičan udio financiranja ukupne imovine tuđim i jednako toliko vlastitim izvorima. Nasuprot njemu, Offertissima d.o.o. bilježi najbolju strukturu izvora financiranja imovine kroz čitavo promatrano razdoblje,

pri čemu se kao najbolja godina ističe 2019. s udjelom od 14% tuđih i 86% vlastitih izvora. S druge strane, Tedi poslovanje d.o.o. u prve tri godine bilježi najlošiju strukturu, dok je u 2021. godini zabilježen preokret i koristi čak 64% vlastitih izvora za financiranje ukupne imovine.

Tablica 22 Koeficijent financiranja za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent financiranja				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-31,81	2,15	1,04	3,16	1,73
Offertissima d.o.o.	0,17	0,22	0,17	0,17	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	8,04	2,55	2,67	0,52

Koeficijenti financiranja za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazani su u tablici 22. Prikazujući omjer ukupnih obveza i kapitala i rezervi, može se zaključiti, kako Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje između 1,04 i 3,16 kuna obveza na jednu kunu kapitala. Suprotno, kao poduzeće s najboljom od analiziranih struktura izvora financiranja, Offertissima d.o.o. ostvaruje minimalno 0,17, a maksimalno 0,22 lipa obveza na jednu kunu kapitala, čime potvrđuje uspješnost poslovanja. Tedi poslovanje d.o.o. u prve tri godine poslovanja ostvaruje značajno visoke obveze, dok u 2021. godine na jednu kunu kapitala ostvaruje 0,52 lipa obveza, što je ujedno bolji rezultat u odnosu na Pepco Croatia d.o.o.

Tablica 23 Pokriće troškova kamata za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Pokriće troškova kamata				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-4,18	141,46	9.778,99	4,92	21,84
Offertissima d.o.o.	15.118,49	4.084,90	49.132,04	15.768,21	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-71,59	54,25	62,23	66,39

Pokrića troškova kamata za razdoblje od 2017. do 2021. godini dana su u tablici 23. Poslujući s gubitkom, u 2017. godini Pepco Croatia d.o.o. ne ostvaruje zaradu niti za podmirenje rashoda od kamata tuđih izvora financiranja, a isti trend primjetan je za poduzeće Tedi poslovanje d.o.o. u 2018. godini. Međutim, u 2019. godini Pepco Croatia d.o.o. u mogućnosti je podmiriti 9.778,99 puta rashode od kamata iz zarade prije kamata i poreza. Uz njih, Offertissima d.o.o. s niskim rashodima od kamata, a visokom EBIT zaradom ostvaruje sposobnost podmirenja značajno više kamata od iskazanih.

Tablica 24 Faktor zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Faktor zaduženosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	30,15	10,77	1,93	2,07	1,68
Offertissima d.o.o.	0,63	0,75	0,36	0,29	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	65,31	18,03	14,72	1,55

Tablicom 24 prikazani su faktori zaduženosti u razdoblju od 2017. do 2021. godine. Kako bi pokrilo ukupne obveze, prema faktoru zaduženosti u 2017. godini poduzeću Pepco Croatia d.o.o. potrebno je čak 30,15 godina, a u 2018. godini 10,77 godina. Međutim, unazad tri godine za podmirenje ukupnih obveza potrebno mu je između 1,68 i 2,07 godina. Promatrajući razdoblje od 2017. do 2020. godine, Offertissimi d.o.o. potrebno je ispod godine dana za podmirenje istih. S druge strane, najveći broj godina bilježi Tedi poslovanje d.o.o., kojemu je u 2018. godini potrebno čak 65,31 godina za podmirenje ukupnih obveza, dok mu je u 2021. godini za podmirenje istih potrebno 1,55 godina.

Tablica 25 Stupanj pokrića I za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Stupanj pokrića I				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-0,07	0,62	0,89	0,32	0,54
Offertissima d.o.o.	2,14	5,49	6,31	7,37	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,23	0,63	0,63	1,25

Tablica 26 Stupanj pokrića II za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Stupanj pokrića II				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,67	0,62	0,89	0,97	1,23
Offertissima d.o.o.	2,15	5,49	6,31	7,37	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,23	0,63	0,63	1,25

U tablicama 25 i 26 prikazani su stupanj pokrića I i stupanj pokrića II za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Poželjno je da pokazatelji stupanja pokrića I i II ostvaruju vrijednosti veće od 1, a kod poduzeća Pepco Croatia d.o.o. situacija je obrnuta. U 2019. godini iznose 0,89, što ukazuje na činjenicu kako se dio dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih obveza. Međutim, u 2021. godini stupanj pokrića II iznosi 1,23 i ukazuje na djelomično financiranje kratkotrajne imovine dugoročnim izvorima. Tijekom promatranog razdoblja, Offertissima d.o.o. ostvaruje znatno veće vrijednosti pokazatelja, a najveći su ostvareni u 2020. godini i iznose 7,37. Tedi poslovanje d.o.o. bilježi vrijednosti manje od 1 do 2020. godine, dok u 2021. godini stupanj pokrića I i II iznosi 1,25, što ukazuje na korištenje trajnih izvora za financiranje kratkotrajne imovine.

3.4.3. Usporedba putem pokazatelja aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ukazuju na djelotvornost managementa da efikasno raspolaže imovinom koja im je povjerena od strane vlasnika. Razlikuju se koeficijent obrta ukupne imovine, koeficijent obrta kratkotrajne imovine, koeficijent obrta potraživanja i trajanje naplate potraživanja u danima.

Tablica 27 Koeficijent obrta ukupne imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent obrta ukupne imovine				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	1,44	3,40	3,30	1,72	1,84
Offertissima d.o.o.	1,44	2,32	2,00	1,62	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,80	1,86	1,67	2,39

U tablici 27 dani su koeficijenti obrta ukupne imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Kako je poželjno da vrijednost koeficijenta obrta ukupne imovine bude što veća, poduzeće Pepco Croatia d.o.o. posebno se ističe. Naime, u razdoblju od 2017. do 2020. godine bilježi najviše vrijednosti te ostvaruje između 1,44 i 3,40 kuna ukupnih prihoda na jednu kunu ukupne imovine. Offertissima d.o.o. do 2019. godine na drugom je mjestu, dok u 2020. godini bolji koeficijent postiže Tedi poslovanje d.o.o. Također, u 2021. godini veći koeficijent obrta ukupne imovine bilježi Tedi poslovanje d.o.o. u odnosu na Pepco Croatia d.o.o. te na jednu kunu ukupne imovine ostvaruje 2,39 kuna ukupnih prihoda.

Tablica 28 Koeficijent obrta kratkotrajne imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent obrta kratkotrajne imovine				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	2,48	6,45	6,94	6,61	5,64
Offertissima d.o.o.	2,27	2,72	2,31	1,83	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	1,60	3,56	3,16	5,14

Prema tablici 28, Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje najbolje vrijednosti koeficijenta obrta kratkotrajne imovine u svim promatranim godinama, a najveću vrijednost postiže u 2019. godini kada na jednu uloženu kunu kratkotrajne imovine ostvaruje 6,94 kuna ukupnih prihoda. Nadalje, Offertissima d.o.o. ostvaruje znatno niže vrijednosti, a u 2020. godini ostvaruje 1,83 kune ukupnih prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine. Nije nevažno istaknuti kako prema navedenom koeficijentu Tedi poslovanje d.o.o. iz godine u godinu bilježi bolje rezultate te se u 2021. godini znatno približio Pepcu Croatia d.o.o. s 5,14 kuna ukupnih prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine.

Tablica 29 Koeficijent obrta potraživanja za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Koeficijent obrta potraživanja				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	33,51	84,88	64,05	109,27	144,87
Offertissima d.o.o.	7,62	16,75	19,14	14,04	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	82,86	122,49	386,89	307,14

Tablica 30 Trajanje naplate potraživanja za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Trajanje naplate potraživanja				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	10,89	4,30	5,70	3,34	2,52
Offertissima d.o.o.	47,90	21,79	19,07	26,00	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	4,39	2,98	0,93	1,19

Koeficijent obrta potraživanja pruža informaciju koliko puta godišnje poduzeće naplati svoja potraživanja te iz njega proizlazi pokazatelj trajanja naplate potraživanja u danima, a njihove vrijednosti dane su u tablicama 29 i 30. Najmanje razdoblje za naplatu potraživanja u 2020.

godini bilježi Tedi poslovanje d.o.o., kojemu je potrebno 0,93 dana da naplati ista, dok je Pepco Croatia d.o.o. potrebno 3,34 dana, a Offertissimi d.o.o. 26 dana.

3.4.4. Usporedba putem pokazatelja ekonomičnosti

Mjereći odnos prihoda i rashoda, pokazatelji ekonomičnosti pružaju uvid koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. U najvažnije pokazatelje ekonomičnosti ubrajaju se ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost poslovnih aktivnosti te ekonomičnost financijskih aktivnosti.

Tablica 31 Ekonomičnost ukupnog poslovanja za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Ekonomičnost ukupnog poslovanja				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,98	1,13	1,13	1,16	1,13
Offertissima d.o.o.	1,16	1,15	1,12	1,09	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,85	1,17	1,16	1,28

Tablica 32 Ekonomičnost poslovnih aktivnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Ekonomičnost poslovnih aktivnosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,98	1,13	1,13	1,16	1,13
Offertissima d.o.o.	1,16	1,15	1,13	1,09	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	0,85	1,18	1,17	1,29

Poslovni prihodi i rashodi ostvaruju izrazito visok udio u ukupnim prihodima i rashodima kod sva tri poduzeća, što je primjetno prema jednakim rezultatima ekonomičnosti ukupnog poslovanja i ekonomičnosti poslovnih aktivnosti prikazanim u tablicama 31 i 32. Sukladno tome, navedena dva pokazatelja promatrati će se zajedno. U razdoblju od 2018. do 2021.

godine Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje veće ukupne prihode za između 113% i 116% u odnosu na ukupne rashode, odnosno veće poslovne prihode u odnosu na poslovne rashode u istim postocima. U istom razdoblju, Offertissima d.o.o. a najveću ekonomičnost ukupnog poslovanja i poslovnih aktivnosti ostvaruje u 2018. godini, kada na jednu kunu ukupnih rashoda ostvaruje 1,15 kuna ukupnih prihoda, odnosno na jednu kunu poslovnih rashoda ostvaruje 1,15 kuna poslovnih prihoda. Također, Tedi poslovanje d.o.o. bilježi pozitivne rezultate te u razdoblju od 2019. do 2021. godinu na jednu kunu poslovnih rashoda ostvaruje između 1,17 i 1,29 kuna poslovnih prihoda.

Tablica 33 Ekonomičnost financijskih aktivnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Ekonomičnost financijskih aktivnosti				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,56	1,16	0,98	1,25	0,73
Offertissima d.o.o.	0,76	0,47	0,27	1,22	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	1,11	0,20	0,06	0,11

Vrijednosti pokazatelja ekonomičnosti financijskih aktivnosti prikazane su u tablici 33. Ekonomičnost financijskih aktivnosti oscilira u promatranom razdoblju budući da najveći udio u financijskim rashodima čine pozitivne ili negativne tečajne razlike. Pepco Croatia d.o.o. i Offertissima d.o.o. najbolju ekonomičnost financijskih aktivnosti postižu u 2020. godini, kada na jednu kunu financijskih rashoda ostvaruju 1,25 i 1,22 kune financijskih prihoda, dok je za Tedi poslovanje d.o.o. najveća navedena ekonomičnost zabilježena u 2018. godini sa 111% većim ostvarenim financijskim prihodima u odnosu na financijske rashode.

3.4.5. Usporedba putem pokazatelja profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti ubrajaju se u najvažnije pokazatelje financijske analize te ukazuju na sigurnost poslovanja poduzeća. Od najvažnijih, razlikuju se bruto i neto marža profita, bruto i neto rentabilnost imovine, rentabilnost vlastitog kapitala te rentabilnost vlastite imovine.

Tablica 34 Neto marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Neto marža profita				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-1,78%	9,09%	8,78%	3,64%	9,52%
Offertissima d.o.o.	11,38%	10,89%	9,07%	7,40%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-17,05%	12,13%	11,46%	17,77%

Tablica 35 Bruto marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Neto marža profita				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-1,96%	11,35%	11,03%	4,58%	11,82%
Offertissima d.o.o.	13,89%	13,28%	11,07%	8,60%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-17,05%	14,65%	14,24%	21,94%

Maržom profita iskazuje se sposobnost poduzeća u zadržavanju ukupnih prihoda u obliku dobiti uvećanih za rashode od kamata, a razlikuju se neto i bruto marža profita (Ježovita, 2016). Prema tablicama 34 i 35, Pepco Croatia d.o.o. postiže najmanje stope neto i bruto marže profita. Iako je u 2017. godini poduzeće poslovalo s gubitkom, već sljedeće godine ono zadržava 9,09% ostvarenih prihoda u obliku neto dobiti uvećane za rashode od kamata, odnosno 11,35% u obliku bruto dobiti uvećane za kamate. Međutim, u istoj godini Offertissima d.o.o. ostvaruje veće stope, dok Tedi poslovanje d.o.o. posluje s gubitkom i

bilježi negativnu neto i bruto maržu. Od 2019. do 2021. godine, Tedi poslovanje ostvaruje najbolje rezultate i zadržava između 11,46% i 17,77% ostvarenih prihoda u obliku neto dobiti uvećane za rashode, za razliku od Pepca Croatia d.o.o., koji zadržava tek između 3,64% i 9,52% istih, čime ostvaruje najlošije rezultate.

Tablica 36 Neto rentabilnost imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Neto rentabilnost imovine				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-2,56%	30,88%	28,94%	6,24%	17,51%
Offertissima d.o.o.	16,43%	25,20%	18,12%	11,95%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-13,58%	22,54%	19,10%	42,44%

Tablica 37 Bruto rentabilnost imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Bruto rentabilnost imovine				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-2,82%	38,59%	36,37%	7,86%	21,73%
Offertissima d.o.o.	20,06%	30,98%	22,13%	13,91%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-13,58%	27,22%	23,73%	52,41%

U tablicama 36 i 37 dani su pokazatelji neto i bruto rentabilnosti imovine. Promatrajući rentabilnost imovine, primjetan je jednaki trend kao kod prethodno prikazanih marži profita. Nije nevažno istaknuti kako se 2020. godina, pogođena korona virusom, posebno ističe kod sva tri poduzeća. U istoj, Pepco Croatia d.o.o. na sto kuna ukupne imovine ostvaruje tek 6,24 kune neto dobiti uvećane za rashode od kamata, odnosno 7,86 kuna bruto dobiti, također uvećane za kamate. Nešto bolje rezultate ostvaruje Offerissima d.o.o. s 11,95% neto rentabilnosti imovine, dok Tedi poslovanje d.o.o. ostvaruje 19,10 kuna neto dobiti uvećane za kamate na sto kuna ukupne imovine. Nadalje, u 2021. godini, Pepco Croatia d.o.o. bilježi

znatno bolje rezultate, kada neto rentabilnost imovine iznosi 17,51%, a bruto rentabilnost imovine 21,73% te se jednaki trend poboljšanja za isto razdoblje očekuje za Offertissimu d.o.o. S druge strane, Tedi poslovanje d.o.o. postiže zavidan rezultat i u 2021. godini ostvaruje 52,41% ukupne imovine u obliku bruto zarade uvećane za rashode od kamata.

Tablica 38 Rentabilnost vlastitog kapitala za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Rentabilnost vlastitog kapitala				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	109,83%	104,95%	63,35%	21,60%	46,86%
Offertissima d.o.o.	21,07%	30,73%	21,14%	13,99%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-130,79%	79,28%	69,28%	65,06%

Tablica 39 Rentabilnost vlastite imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	Rentabilnost vlastite imovine				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-3,30%	30,62%	28,94%	5,04%	16,54%
Offertissima d.o.o.	16,43%	25,19%	18,12%	11,95%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-13,77%	22,02%	18,70%	41,64%

Sposobnost poduzeća da ostvari povrate na ukupno raspoložive resurse, ukupnu imovinu, označava rentabilnost vlastite imovine, dok rentabilnost vlastitog kapitala označava sposobnost povrata za vlasnike kapitala, a prikaz navedenih pokazatelja dan je u tablicama 38 i 39. Od 2018. godine Pepco Croatia d.o.o. na sto kuna uloženog vlastitog kapitala ostvaruje najviše 104,95 kn neto dobiti, a najmanje 21,60 kuna. Istodobno, na sto kuna ukupne imovine ostvaruje najviše 30,62 kuna, a najmanje 5,04 kune neto dobiti. Kroz promatrano razdoblje, rentabilnost vlastitog kapitala veća je od rentabilnosti ukupne imovine, što ukazuje na pozitivnu ocjenu strukture izvora financiranja, odnosno djelovanje financijske poluge. Iako

ostvaruje manje povrate od 2018. godine nadalje, trend djelovanja financijske poluge vrijedi i za poduzeće Offertissima d.o.o. Budući da je Tedi poslovanje d.o.o. poslovalo s gubitkom, u 2018. godini bilježi negativne stope rentabilnosti, dok u sljedećim godinama poslovanja ono ostvaruje najveće stope rentabilnosti vlastitog kapitala i ukupne imovine, a budući da su to najznačajniji pokazatelji profitabilnosti, na prvom je mjestu u usporedbi s prethodna dva poduzeća.

Tablica 40 EBIT marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	EBIT marža				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	-2,15%	11,26%	11,09%	3,53%	11,57%
Offertissima d.o.o.	13,96%	13,41%	11,21%	8,58%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-17,51%	15,10%	14,87%	22,22%

Tablica 41 EBITDA marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Poduzeće	EBITDA marža				
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.	0,06%	13,46%	13,55%	13,81%	21,20%
Offertissima d.o.o.	15,87%	15,33%	12,43%	10,06%	-
Tedi poslovanje d.o.o.	-	-15,87%	17,21%	17,44%	24,54%

Naposljetku, u tablicama 40 i 41 prikazane su izračunate EBIT i EBITDA marža. U promatranom razdoblju, Pepco Croatia d.o.o. najmanju EBIT maržu ostvaruje u 2020. godini od 3,53%, a najveću u 2021. godini, kada poduzeću ostaje 11,57% dobiti prije kamata i poreza na 1 kunu poslovnih prihoda nakon pokrića poslovnih rashoda. Također, najvišu EBITDA maržu postiže u 2021. godini te na 1 kunu poslovnih prihoda ostvaruje 21,20% EBITDA zarade nakon podmirenja poslovnih rashoda. Offertissima d.o.o. bilježi veće stope

EBIT marže te u 2020. godini, kada Pepco bilježi najmanju, ono ostvaruje 8,58%. Nadalje, Tedi poslovanje d.o.o. u istoj godini ostvaruje 14,87% EBIT zarade na 1 kunu poslovnih prihoda nakon podmirenja poslovnih rashoda. Također, Offertissima d.o.o. od 2018. godine ostvaruje manje stope EBITDA marže u odnosu na Pepco Croatia d.o.o., a Tedi poslovanje d.o.o. veće.

4. STATISTIČKA ANALIZA REZULTATA POSLOVANJA PODUZEĆA PEPKO CROATIA D.O.O.

U ovome dijelu rada, statističkim će metodama biti uspoređeni rezultati poslovanja poduzeća Pepko Croatia d.o.o. i njegovih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Statističke metode koje će se koristiti su metoda deskriptivne analize, analize vremenskih nizova i prognoziranja rezultata poslovanja. Radi bolje usporedbe, u nastavku rada ispitivati će se tri hipoteze temeljem kojih će se iznijeti zaključci o poslovanju poduzeća Pepko Croatia d.o.o. Hipoteze koje će se ispitivati su sljedeće:

H1: Poduzeće Pepko Croatia d.o.o. u prosjeku ostvaruje veće poslovne prihode po zaposlenom u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na svoje izravne konkurente Offertissimu d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o.

H2: Zaposlenici poduzeća Pepko Croatia d.o.o. imaju veću prosječnu neto plaću u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na zaposlenike izravnih konkurenta Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanja d.o.o.

H3: Poduzeće Pepko Croatia d.o.o. ostvaruje profitabilnost poslovanja u većini razdoblja od 2017. do 2021. godine.

Poslovanje poduzeća Pepko Croatia d.o.o. će se kao i u dosad provedenim analizama promatrati u razdoblju od 2017. do 2021. godine na temelju podataka iz javno objavljenih financijskih izvještaja. Za preostala dva poduzeća, podaci su nešto oskudniji te će usporedba biti provedena za razdoblja u kojima je zadovoljena dostupnost potrebnim podacima.

4.1. Deskriptivna statistička analiza rezultata poslovanja

Billjan-August, Pivac i Štumbak (2009) navode kako se deskriptivna ili opisna statistika temelji na potpunom obuhvatu statističkog skupa, čiju masu podataka organizirano prikuplja, odabire, grupira, prezentira i interpretira dobivene rezultate. Opisujući činjenice dobivene mjerenjem ili opažanjem neke pojave, postiže se jednostavnije i lakše razumljiva forma podataka obuhvaćenih statističkim skupom. Dakle, deskriptivna se statistika usredotočuje na grafičke i numeričke postupke koji se koriste za obradu i sažimanje podataka (Newbold, Carlson i Thorne, 2013).

4.1.1. Poslovni prihodi po zaposlenome

Pepco Croatia d.o.o. od početka poslovanja bilježi porast poslovnih prihoda i broja zaposlenih, kao rezultat širenja poslovanja popraćen otvaranjem sve većeg broja poslovnica iz godine u godinu. U razdoblju od 2017. do 2021. godine, prosječni poslovni prihodi poduzeća Pepco Croatia d.o.o. iznose 382.155,20 tisuća kuna, dok je prosječan broj zaposlenih 372 zaposlenika. U tablici 42, iskazani su poslovni prihodi po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine te neposrednih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanja d.o.o. za razdoblja u kojima je zadovoljena dostupnost podataka na temelju financijskih izvještaja.

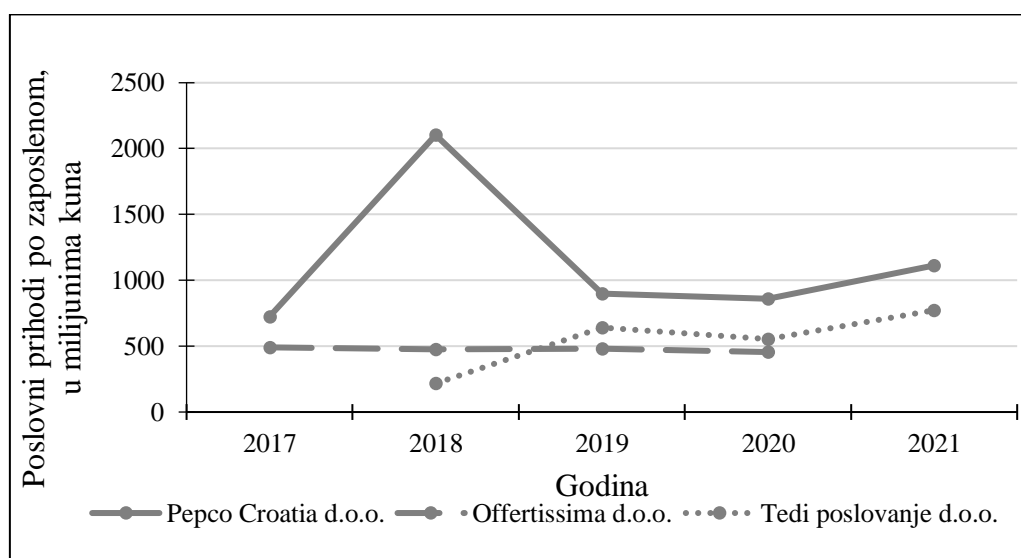
Tablica 42 Poslovni prihodi po zaposlenom u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u tisućama kuna

	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.					
Poslovni prihodi	48.612	237.630	405.255	518.571	700.708
Broj zaposlenih	67	113	450	603	629
Poslovni prihod po zaposlenome	725,55	2.102,92	900,57	859,99	1.114,00
Offertissima d.o.o.					
Poslovni prihodi	192.448	208.042	217.454	204.460	-
Broj zaposlenih	392	439	451	449	-
Poslovni prihod po zaposlenome	490,94	473,90	482,16	455,37	-
TEDi poslovanje d.o.o.					
Poslovni prihodi	0	19.316	82.984	129.126	223.312
Broj zaposlenih	0	89	129	233	289
Poslovni prihod po zaposlenome	0	217,03	643,29	554,19	772,71

U promatranom razdoblju, najmanji poslovni prihodi po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. ostvareni su u 2017. godini, prvoj godini poslovanja, kada poduzeće bilježi gubitak razdoblja, a iznose 725,55 tisuća kuna. S druge strane, najveći poslovni prihodi po zaposlenom ostvareni su u 2018. godini, kada poduzeće posluje s dobiti, kao rezultat visoko ostvarenih prihoda od prodaje uz relativno manji broj zaposlenih u odnosu na sljedeće godine. Kako je prikazano u tablici 42, poslovni prihodi po zaposlenom iznimno su visoki i u preostalim godinama te u 2021. iznose 1.114,00 tisuća kuna. Također, prikazani su poslovni prihodi po zaposlenome za konkurentska poduzeća. Usporedbom s konkurentima, može se zaključiti, kako poduzeće Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje najbolje rezultate kroz čitavo

promatrano razdoblje. Iako Pepco u 2017. godini bilježi najmanje poslovne prihode po zaposlenom, oni su veći u odnosu na Offertissimu d.o.o. čiji su poslovni prihodi po zaposlenom tada najveći i iznose 490,94 tisuća kuna. Takav trend nastavlja se i u preostalim godinama, kada Offertissima d.o.o. poslovne prihode po zaposlenom drži na približno jednakim razinama. Nadalje, Tedi poslovanje u 2018. godini posluje s gubitkom i u odnosu na Pepco Croatia d.o.o. bilježi niske poslovne prihode po zaposlenom u iznosu od 217,03 tisuće kuna. Iako poslovni prihodi po zaposlenom u poduzeću Tedi poslovanje d.o.o. osciliraju kroz preostale godine, kontinuirano su niži u odnosu na Pepco Croatia d.o.o. Kako bi tabelarno prikazani podaci bili lakše razumljivi isti su prikazani grafički.

Grafikon 10 Kretanje poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u tisućama kuna

Dakle, na grafikonu 10 prikazano je kretanje poslovnih prihoda po zaposlenome u razdoblju od 2017. do 2021. godine za sva tri međusobno konkurentna poduzeća, a isti potvrđuje prethodno opisane rezultate. Na temelju tabelarno i grafički prikazanih podataka prihvaća se hipoteza H1: Poduzeće Pepco Croatia d.o.o. u prosjeku ostvaruje veće poslovne prihode po zaposlenom u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na svoje izravne konkurente Offertissimu d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Kako je prethodno istaknuto, Pepco Croatia d.o.o. istovremeno bilježi rast poslovnih prihoda i broja zaposlenih, a jednaki trend ostvaruje Tedi poslovanje d.o.o., dok kod Offertissime d.o.o. navedene vrijednosti osciliraju u promatranom razdoblju. Međutim, odnos poslovnih prihoda i broja zaposlenih najbolji je kod poduzeća Pepco Croatia d.o.o., koji uistinu ostvaruje veće poslovne prihode po zaposlenom kroz čitavo promatrano razdoblje, zbog čega se ispitana hipoteza naposljetku prihvaća.

4.1.2. Prosječna neto plaća

Godišnje neto plaće i nadnice u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. bilježe porast iz godine u godinu. U tablici 43 prikazane su prosječne neto plaće zaposlenika poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, ali i prosječne neto plaće zaposlenika njegovih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanja d.o.o., čime je omogućena međusobna usporedba.

Tablica 43 Prosječne neto plaće zaposlenika poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u kunama

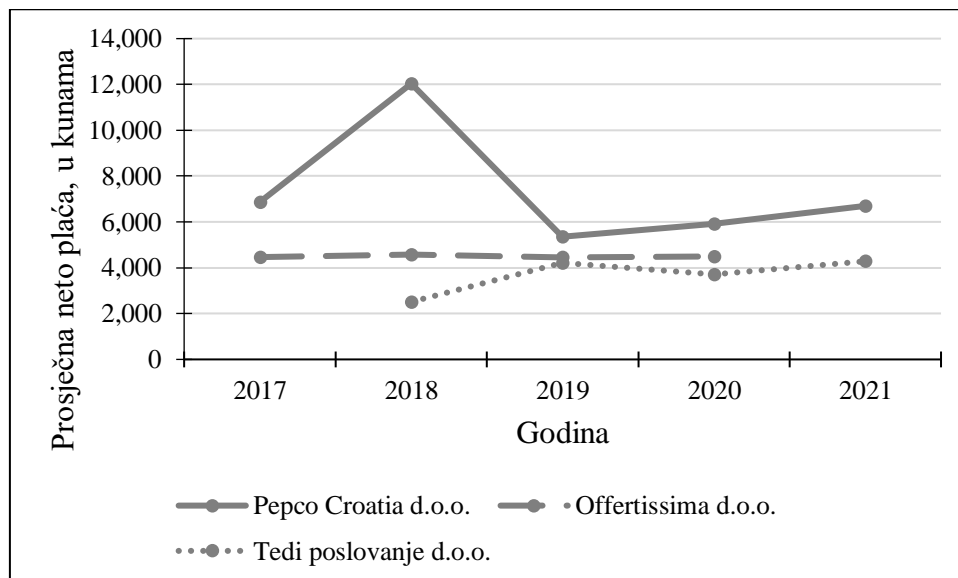
	2017	2018	2019	2020	2021
Pepco Croatia d.o.o.					
Godišnje neto plaće i nadnice	5.532.031	16.320.483	28.914.947	42.835.215	50.609.340
Mjesečne neto plaće i nadnice	461.003	1.360.040	2.409.579	3.569.601	4.217.445
Broj zaposlenih	67	113	450	603	629
Prosječna neto plaća	6.880,64	12.035,75	5.354,62	5.919,74	6.705,00
Offertissima d.o.o.					
Godišnje neto plaće i nadnice	20.989.992	24.106.821	24.098.181	24.249.634	-
Mjesečne neto plaće i nadnice	1.749.166	2.008.902	2.008.182	2.020.803	-
Broj zaposlenih	392	439	451	449	-
Prosječna neto plaća	4.462,16	4.576,09	4.452,73	4.500,67	-
TEDI poslovanje d.o.o.					
Godišnje neto plaće i nadnice	0	2.682.657	6.503.561	10.406.288	14.856.181
Mjesečne neto plaće i nadnice	0	223.555	541.963	867.191	1.238.015,08
Broj zaposlenih	0	89	129	233	289
Prosječna neto plaća	0	2.511,85	4.201,27	3.721,85	4.283,79

Praćenjem tržišta i zadovoljavanjem njegovih potreba, potražnja za dobrima poduzeća Pepco Croatia d.o.o. i obujam poslovanja kroz godine rastu. Takva povećana potražnja utjecala je na povećanje broja radnika. Zaposlenici poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u 2017. godinu imaju prosječnu neto plaću 6.880,64 kune, a već u sljedećoj godini 12.035,75 kuna. Međutim, promatrajući tablicu 43, može se zaključiti, kako u 2019. i 2020. godini poduzeće zapošljava znatno više radnika zbog čega troškovi osoblja rastu, a posljedično su prosječne neto plaće

niže. Zatim, u 2021. godini, Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje odlične poslovne rezultate uz nižu stopu rasta broja zaposlenih te prosječna neto plaća raste i iznosi 6.705,00 kuna. Dakle, promatrajući razdoblje od pet godina, najveća prosječna neto plaća zabilježena je 2018. godine, a iznosila je 12.035,75 kn, dok je najmanja zabilježena već sljedeće godine u iznosu od 5.354,62 kune.

Kako bi se prikazala značajnost visine prosječnih neto plaća zaposlenika u poduzeću Pepco Croatia d.o.o., analizirane su i prosječne neto plaće zaposlenika konkurentskih poduzeća. Dakle, zaposlenici Offertissime d.o.o. u usporedbi sa zaposlenicima Pepca Croatia d.o.o. u promatrane četiri godine imaju manju prosječnu neto plaću. Također, u navedenom poduzeću prosječna neto plaća je približno jednaka kroz godine, a najviša je zabilježena 2018. godine, kada je iznosila 4.576,09 kuna. Međutim, najlošije prosječne neto plaće zaposlenika zabilježene su kod poduzeća Tedi poslovanje d.o.o., koje su neznajno iznad minimalno propisanih neto plaća za navedena razdoblja. Najmanju prosječnu neto plaću bilježi u 2018. godini, kada posluju s gubitkom te iznosi 2.511,85 kuna, a najveću u 2021. godini i iznosi 4.283,79 kuna. Navedeni i tabelarno prikazani iznosi prosječnih neto plaća za analizirane godine usporedno su prikazani i grafički.

Grafikon 11 Kretanje prosječnih neto plaća zaposlenika poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u kunama

Promatrajući grafikon 11 na kojemu je prikazano kretanje visine prosječnih neto plaća za tri međusobno konkurentna poduzeća u razdoblju od 2017. do 2021. godine, na prvu je primjetno kako zaposlenici poduzeća Pepco Croatia d.o.o. imaju najveće prosječne neto plaće.

Temeljem prikazanog i navedenog, prihvaća se hipoteza H2: Zaposlenici poduzeća Pepco Croatia d.o.o. imaju veću prosječnu neto plaću u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na zaposlenike izravnih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Komparacijom s Offertissimom d.o.o. u usporednom razdoblju od 2017. do 2020. godine, Pepco uistinu ostvaruje veću prosječnu neto plaću. Jednaki rezultati bilježe se promatrajući TEDI poslovanje u usporednom razdoblju od 2018. do 2021. godine.

4.1.3. Pokazatelji profitabilnosti

Kako bi se provela deskriptivna analiza profitabilnosti poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine, koristiti će se neto vrijednosti pokazatelja te rentabilnost vlastitog kapitala i ukupne imovine, kao najvažnijih pokazatelja profitabilnosti. Pokazatelji profitabilnosti izračunati su u poglavlju 3.4., a skraćeni prikaz najznačajnijih pokazatelja za Pepco Croatia d.o.o. dan je u tablici 44.

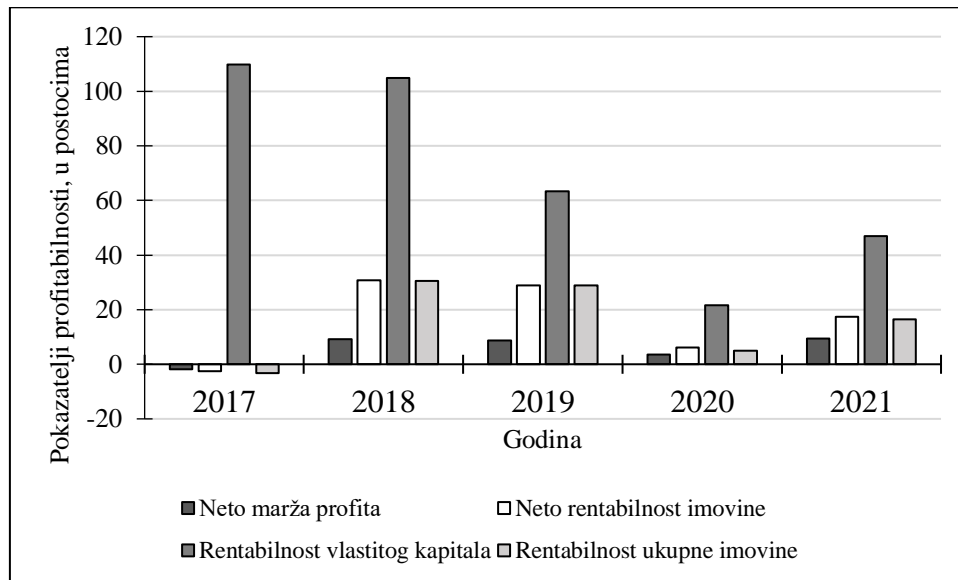
Tablica 44 Pokazatelji profitabilnosti poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine, u postocima

Pokazatelji profitabilnosti	2017	2018	2019	2020	2021
Neto marža profita	-1,78	9,09	8,78	3,64	9,52
Neto rentabilnost imovine	-2,56	30,88	28,94	6,24	17,51
Rentabilnost vlastitog kapitala	109,83	104,95	63,35	21,60	46,86
Rentabilnost ukupne imovine	-3,30	30,62	28,94	5,04	16,54

Za ocjenu sigurnosti poslovanja poduzeća, poželjno je da pokazatelji profitabilnosti budu što veći. Međutim, neto marža profita u 2017. godini iznosi -1,78%, neto rentabilnost imovine također je negativna i iznosi -2,56%. Nadalje, u istom razdoblju rentabilnost ukupne imovine (ROA) iznosi -3,30%, a pozitivan rezultat bilježi jedino rentabilnost vlastitog kapitala (ROE) sa 109,83%. Razlog leži u tome što je poduzeće u navedenoj godini poslovalo s gubitkom. Međutim, već u sljedećim godinama poslovanja, sva četiri navedena pokazatelja ostvaruju pozitivne vrijednosti. Najveća profitabilnost poslovanja zabilježena je u 2018. godini, kada rentabilnost vlastitog kapitala iznosi 104,95%, a rentabilnost ukupne imovine 30,62%. Iako u razdoblju od 2018. do 2020. godine bilježe pozitivne rezultate, koji potvrđuju profitabilnost, iz godine u godinu njihove se vrijednosti smanjuju i profitabilnost poslovanja sve je niža do

2021. godine, kada ponovno bilježi porast. Dakle, u 2021. godini neto marža profita iznosi 9,52%, neto rentabilnost imovine 17,51%, ROE 46,86% te ROA 16,54%. Tabelarno iskazani pokazatelji profitabilnosti, grafički su prikazani na grafikonu 12, koji pruža jasniji uvid u profitabilnost poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Grafikon 12 Kretanje pokazatelja profitabilnosti poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u postocima

Temeljem prethodno izračunatih pokazatelja, također grafički prikazanih, prihvaća se hipoteza H3: Poduzeće Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje profitabilnost poslovanja u većini razdoblja od 2017. do 2021. godine. Iako u prvoj godini poslovanja većina pokazatelja bilježi negativne rezultate, najvažniji pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala ostvaruje odličan rezultat. U preostalim godinama svi pokazatelji ostvaruju pozitivne vrijednosti, što ukazuje na racionalno i adekvatno korištenje resursa te profitabilno poslovanje.

4.2. Analiza vremenskih nizova rezultata poslovanja

Iako su prethodno ispitane i potvrđene tri hipoteze, kojima se utvrđuje uspješnost poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u odnosu na njegove konkurente Offertissimu d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o., u nastavku rada detaljnije će se analizirati rezultati njegova poslovanja. U ovome dijelu rada provesti će se analiza vremenskih nizova. Dakle, baznim indeksima usporediti će se rezultati njegova poslovanja u tekućoj u odnosu na baznu godinu, dok će se verižnim indeksima usporediti poslovanje u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu.

Vremenski niz je skup kronološki uređenih vrijednosti određene pojave, sakupljenih u uzastopnim vremenskim intervalima ili u (najčešće) jednako udaljenim vremenskim točkama (Bahovec et al., 2015). Razlog korištenja navedene statističke metode ogleda se u tome što pruža pokazatelje kretanja određene pojave u vremenu sa svrhom ocjene prethodnih i predviđanjem budućih kretanja tih pojava.

Prema Bahovec et al. (2015) razlikuju se:

- Intervalni vremenski niz – prikazuje se površinskim i linijskim grafikonom te
- Trenutačni vremenski niz – prikazuje se linijskim grafikonom.

Također, razlikuju se individualni i skupni indeksi, pri čemu se individualni javljaju kao verižni ili bazni indeksi. Biljan-August, Pivac i Štumak (2009) navode kako bazni indeksi prikazuju relativne promjene određene pojave u tekućem u odnosu na neko odabrano bazno razdoblje, dok se verižnim indeksima prate promjene određene pojave u tekućem u odnosu na prethodno razdoblje. Jednostavnije, pomoću istih se dolazi do spoznaje o stopama promjene jednog razdoblja u odnosu na promatrano razdoblje.

4.2.1. Poslovni prihodi po zaposlenome u poduzeću Pepco Croatia d.o.o.

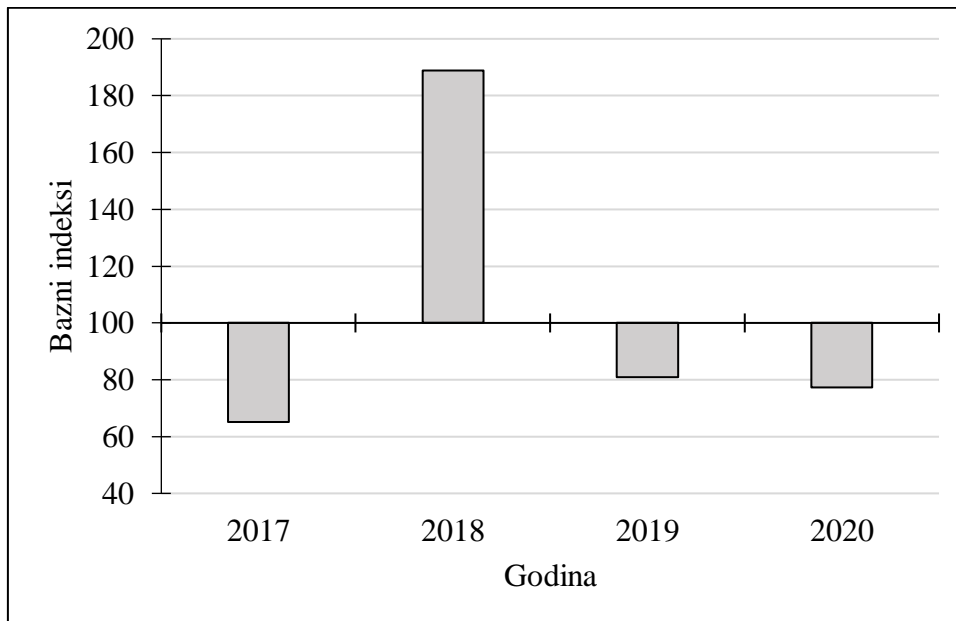
Poduzeće Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje najveće poslovne prihode po zaposlenom u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na njegove konkurente Offertissimu d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Stoga, u tablici 45 prikazani su bazni i verižni indeksi kretanja poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u odnosu na baznu 2021. godinu, odnosno njihovo povećanje ili smanjenje u tekućem u odnosu na prethodno razdoblje.

Tablica 45 Bazni (I_t) i verižni (V_t) indeksi poslovnih prihoda po zaposlenom u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine

Vrijeme	Poslovni prihodi po zaposlenom	I_t (2021.=100)	V_t
2017	725.547,31	65,13	-
2018	2.102.922,52	188,77	289,84
2019	900.565,96	80,84	42,82
2020	859.984,40	77,20	95,49
2021	1.114.003,18	100,00	129,54

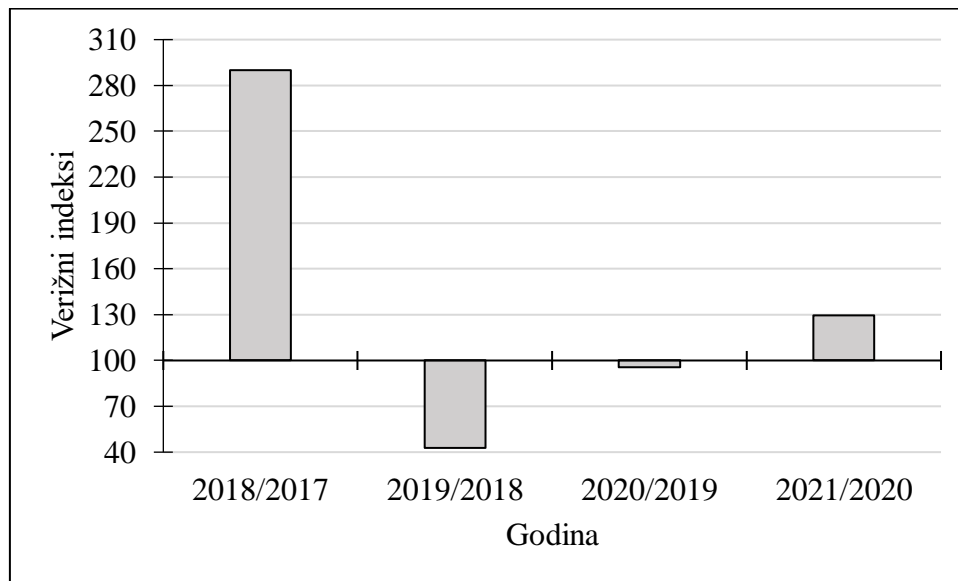
Najveći poslovni prihodi po zaposlenom zabilježeni su u 2018. godini, kada iznose 2.102.922,52 kn. U sljedećim godinama bilježe smanjenje, što je rezultat nižih stopa rasta poslovnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu, uz istovremeno značajno povećanje broja radnika. Suprotan trend primjetan je u 2021. godini, kada je zabilježena značajno niža stopa rasta broja zaposlenih te poslovni prihodi po zaposlenom iznose 1.114.003,18 kuna, a ista se uzima kao bazna godina. Za lakše razumijevanje i jasniju sliku kretanja vrijednosti bazni indeksi prikazani su na grafikonu 13, a verižni na grafikonu 14.

Grafikon 13 Bazni indeksi poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. (2021. = 100)

Kako je prikazano na grafikonu 13, u 2017. godini poslovni prihodi po zaposlenom bili su manji u odnosu na 2021. godinu za 34,87%, a budući da je poduzeće poslovalo s gubitkom, tada su ujedno zabilježeni najniži poslovni prihodi po zaposlenom. S druge strane, u 2018. godini poslovni prihodi značajno rastu, poduzeće posluje s dobiti te bilježi rast poslovnih prihoda po zaposlenom za 88,77% u odnosu na promatranu godinu. Međutim, u sljedećim godinama poslovni prihodi po zaposlenom ponovno se smanjuju te su u 2019. godini manji u odnosu na 2021. godinu za 19,16%, a u 2020. godini za 22,80%.

Grafikon 14 Verižni indeksi poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Promatrajući grafikon 14, može se zaključiti, kako su u 2018. godini poslovni prihodi po zaposlenom značajno porasli, za čak 189,84% u odnosu na 2017. godinu. Razlog leži u činjenici da poduzeće tada prvi puta posluje s dobiti te ostvaruje iznimno visoke poslovne prihode uz relativno mali broj zaposlenih. Već sljedeće, 2019. godine, broj zaposlenih raste te su zabilježeni manji poslovni prihodi po zaposlenom za 57,18% u odnosu na 2018. godinu. Nadalje, 2020. godine smanjenje u odnosu na prethodnu godinu je značajno niže i iznosi 4,51%, dok je u 2021. trend suprotan te je ponovno zabilježen porast za 29,54% u odnosu na godinu prije.

4.2.2. Prosječna neto plaća u poduzeću Pepco Croatia d.o.o.

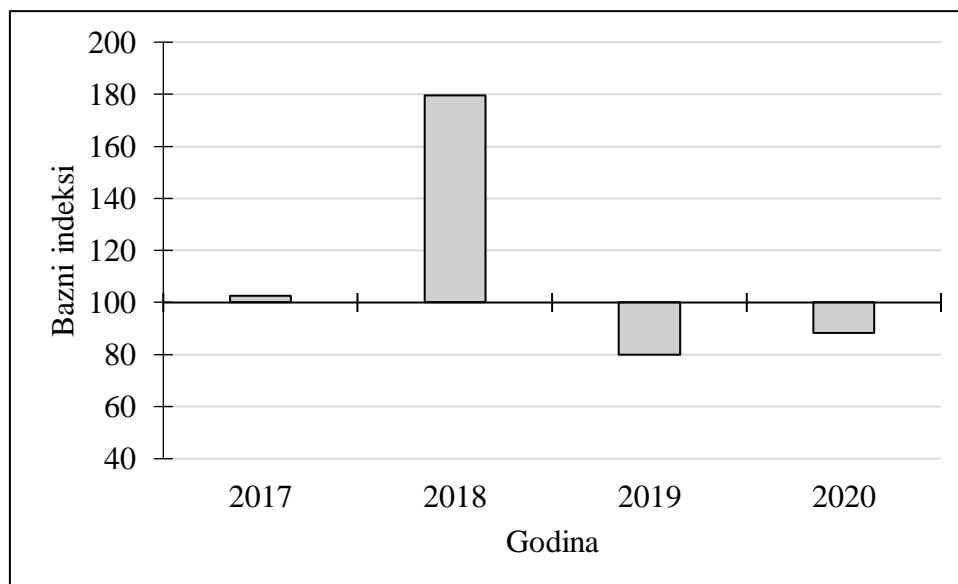
Zaposlenici poduzeća Pepco Croatia d.o.o. ostvaruju veće prosječne neto plaće u odnosu na zaposlenike njegovih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanja d.o.o. Kako bi se omogućila analiza kretanja prosječnih neto plaća kroz razdoblje od 2017. do 2021. godine, provedena je analiza vremenskih nizova. U tablici 46 prikazani su bazni i verižni indeksi prosječnih neto plaća zaposlenika u poduzeću Pepco Croatia d.o.o.

Tablica 46 Bazni (I_t) i verižni (V_t) indeksi prosječnih neto plaća u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine

Vrijeme	Prosječna neto plaća	I_t (2021.=100)	V_t
2017	6.880,64	102,62	-
2018	12.035,75	179,50	174,92
2019	5.354,62	79,86	44,49
2020	5.919,74	88,29	110,55
2021	6.705,00	100,00	113,27

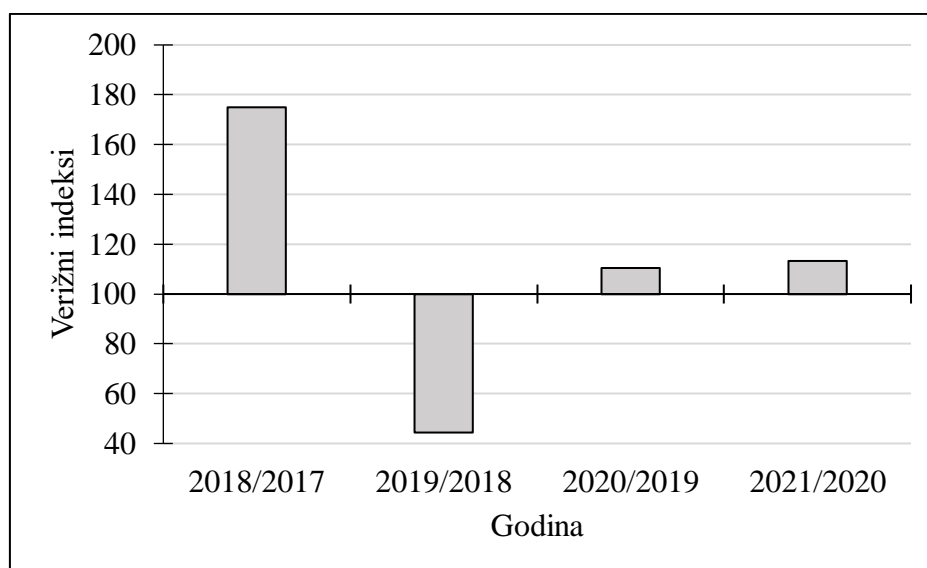
Najveća prosječna neto plaća zabilježena je u 2018. godini, kada iznosi 12.035,75 kuna. Međutim, u sljedećim godinama značajno pada i u 2021. godini iznosi 6.705,00 kuna te se ista uzima kao bazna. Na grafikonu 15 prikazani su bazni indeksi prosječnih neto plaća poduzeća Pepco Croatia d.o.o., kojim je omogućeno lakše razumijevanje promjena prosječnih neto plaća u odnosu na baznu godinu. S druge strane, na grafikonu 16 prikazani su verižni indeksi na kojemu je prikazano kretanje promjena prosječnih neto plaća u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 15 Bazni indeksi prosječnih neto plaća poduzeća Pepco Croatia d.o.o. (2021. = 100)

Kako je prethodno istaknuto, 2021. je bazna godina. Dakle, u 2017. godini zabilježena je veća prosječna neto plaća za 2,62% u odnosu na baznu godinu. Nadalje, u 2018. godini prosječna neto plaća veća je za 79,50% u odnosu na 2021. godinu. Poduzeće u 2018. godini ostvaruje relativno visoku dobit, a broj zaposlenih značajno je niži u odnosu na 2021. godinu, zbog čega su troškovi osoblja niži. Iako poduzeće ostvaruje dobit na kraju 2019. i 2020. godine, manja je od dobiti u 2021. godini uz istovremeno značajno povećanje broja zaposlenih. Dakle, uz više troškove osoblja, pri čemu rastu naknade ključnom rukovodstvu, dolazi do smanjenja prosječnih neto plaća. U 2019. godini prosječna neto plaća manja je za 20,14%, a u 2020. za 11,71% u odnosu na baznu 2021. godinu.

Grafikon 16 Verižni indeksi prosječnih neto plaća poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Temeljem izračunatih verižnih indeksa i grafičkog prikaza 16, može se zaključiti, kako je u 2018. u odnosu na 2017. godinu prosječna neto plaća veća za 74,92%, što je ujedno i najveći zabilježen porast prosječne neto plaće između dva razdoblja. Sljedeće, 2019. godine prosječna neto plaća manja je za 55,51% u odnosu na prethodnu 2018. godinu, budući da značajnim povećanjem radnika značajno rastu troškovi osoblja. U 2020. godini prosječna neto plaća veća je za 10,55% u odnosu na godinu prije, dok je u 2021. veća za 13,27% u odnosu na 2020. godinu.

4.3. Prognoziranje rezultata poslovanja

Nakon analize vremenskih nizova, u ovome dijelu rada provesti će se prognoziranje rezultata poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. Prognoziranje predstavlja važan informacija menadžmentu poduzeća s aspekta upravljanja rezultatom poslovanja. Jednostavnije, menadžment tada ne očekuje rezultat poslovanja, već njime upravlja te u skladu s istim planira i definira buduće ciljeve. Među najvažnije statističke metode prognoziranja ubrajaju se naivni prognostički modeli, koji se uobičajeno koriste pri prognoziranju u kratkom roku. Od naivnih prognostičkih modela razlikuju se (Dumičić et al., 2011):

- Naivni model I (*status quo*) – prikladan za kratkoročne prognoze i pojave bez sistematskih komponenti s vrlo malim stupnjem varijabilnosti,
- Naivni model II (*status quo diferencije*) – prikladan za prognoziranje pojava s linearnim trendom te

- Naivni model IIa (*status quo stope*) – prikladan za prognoziranje pojava s eksponencijalnim trendom.

Naivni model I ili model status quo prognostički je model koji pretpostavlja da razina pojave ne ovisi o vremenu te je riječ o stacionarnom nizu. Ukoliko je y_t vrijednost pojave u razdoblju t , tada se prognostička vrijednost za jedno razdoblje nakon tekućeg dobiva pomoću izraza:

$$F_{t+1} = y_t \quad (1)$$

$$F_{t+\tau} = y_t, \quad \tau = 1, 2, \dots \quad (2)$$

Prognostička vrijednost za jedno razdoblje nakon tekućeg dobiva se izrazom 1, a prognostička vrijednost za τ razdoblja nakon tekućeg izrazom 2, pri čemu je y_t stvarna vrijednost u vremenu t , a $F_{t+\tau}$ prognostička vrijednost u vremenu $(t + \tau)$. Dakle, pojava u vremenu $(t + 1)$, odnosno $(t + \tau)$ jednaka je nivou promjene u vremenu t .

Vrlo sličan naivnom modelu I je naivni model II, odnosno model status quo diferencije, a prognostička vrijednost dobiva se na sljedeći način:

$$F_{t+1} = y_t + (y_t - y_{t-1}) \quad (3)$$

$$F_{t+\tau} = y_t + \tau(y_t - y_{t-1}), \quad \tau = 1, 2, \dots \quad (4)$$

Način izračuna prognostičke vrijednosti za jedno razdoblje nakon tekućeg dan je izrazom 3, a za τ razdoblja nakon tekućeg izrazom 4, pri čemu je y_t stvarna vrijednost u vremenu t , a $F_{t+\tau}$ prognostička vrijednost u vremenu $(t + \tau)$. Ovim modelom pretpostavlja se kako je prognostička vrijednost za jedno razdoblje nakon tekućeg jednaka razini pojave tekućeg razdoblja uvećane za razliku tekuće i prethodne razine pojave, odnosno razini pojave tekućeg razdoblja uvećane za τ razlika tekuće i prethodne razine pojave za buduća razdoblja.

Naivni model IIa, odnosno model status quo stope pretpostavlja kako je stopa promjene stalna te predstavlja odgovarajući prognostički model za prognoziranje pojava s približno jednakim relativnim promjenama kroz razdoblja. Izračun prognostičke vrijednosti naivnim modelom II dobiva se pomoću izraza:

$$F_{t+1} = y_t \left(\frac{y_t}{y_{t-1}} \right) \quad (5)$$

$$F_{t+\tau} = y_t \left(\frac{y_t}{y_{t-1}} \right)^\tau, \quad \tau = 1, 2, \dots \quad (6)$$

Prognostička vrijednost za jedno razdoblje nakon tekućeg izračunava se izrazom 5, a τ razdoblja nakon tekućeg izrazom 6, gdje je y_t stvarna vrijednost u vremenu t , a $F_{t+\tau}$ prognostička vrijednost u vremenu $(t + \tau)$. Prema naivnom modelu IIa, prognostička vrijednost u vremenu t dobiva se pomoću stvarne vrijednosti pojave u vremenu t i konstantne stope.

Primjerenost, odnosno preciznost primjene određenog prognostičkog modela može se ocijeniti pomoću skupnih prognostičkih pogrešaka, a u najčešće skupne prognostičke pogreške ubrajaju se:

- Prosječna apsolutna pogreška (eng. *Mean Absolute Error – MAE*) – uzima u obzir veličine pogrešaka bez obzira na njihov predznak,
- Korijen iz srednje kvadratne prognostičke pogreške (eng. *Root Mean Squared Error – RMSE*) – mjera usporediva sa standardnom devijacijom te
- Prosječna apsolutna postotna pogreška (eng. *Mean Absolute Percentage Error – MAPE*) – najvažnija mjera točnosti prognostičkih pogrešaka.

MAE i RMSE ubrajaju se u apsolutne mjere te njihova točnost ovisi o mjernim jedinicama u kojima su pojave izražene, zbog čega nisu prikladne za uspoređivanje različitih vremenskih serija s različitim vremenskim intervalima. S druge strane, MAPE se ubraja u relativne pokazatelje točnosti prognostičkih pogrešaka te ne ovisi o mjernim jedinicama pojave, već se izražava u postotku. Također, u obzir uzima apsolutne vrijednosti prognostičkih pogrešaka, čime se poništava efekt pozitivnih i negativnih predznaka u odstupanjima stvarnih od

prognostičkih vrijednosti. Shodno navedenom, MAPE je najvažnija mjera točnosti pri odabiru prognostičkog postupka.

Prosječna apsolutna pogreška dobiva se izrazom :

$$MAE = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T |e_t| = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T |y_t - F_t| \quad (7)$$

pri čemu e_t predstavlja prognostičku pogrešku, a T broj parova stvarnih i prognostičkih vrijednosti. Računa se kao zbroj apsolutnih razlika stvarne i prognostičke vrijednosti podijeljenih s ukupnim brojem parova te se izražava u mjernoj jedinici pojave koja se prati.

Korijen iz srednje kvadratne prognostičke pogreške dobiva se izrazom 8:

$$RMSE = \sqrt{\frac{1}{T} \sum_{t=1}^T e_t^2} \quad (8)$$

prema koju se RMSE računa kao zbroj kvadriranih razlika stvarnih od prognostičkih vrijednosti podijeljen s ukupnim brojem parova te se taj broj korjenjuje, a također se izražava u mjernoj jedinici pojave koja se prati. Budući da pokazatelj ne uzima apsolutne vrijednosti prognostičkih pogrešaka, one se kvadriraju kako bi se poništio efekt pozitivnih i negativnih predznaka.

Naposljetku, srednja apsolutna postotna pogreška uzima se kao najvažnija mjera preciznosti prognostičkog modela, a dobiva se izrazom 9:

$$MAPE = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T |PE_t| \quad (9)$$
$$PE_t = \left(\frac{y_t - F_t}{y_t} \right) * 100$$

pri čemu je y_t stvarna vrijednost, F_t prognostička vrijednost, a PE_t relativna ili postotna pogreška. Pri izračunu se koriste apsolutne vrijednosti, a dobiveni rezultat izražava se relativno, odnosno u postotku. MAPE pokazatelj pruža informaciju koliko je postotno odstupanje stvarnih od prognoziranih vrijednosti.

Nadalje, regresijska analiza također se koristi u analitičke i prognostičke svrhe. Dumičić et al. (2011) ističu kako se regresijskom analizom ispituje ovisnost jedne zavisne varijable o jednoj ili više nezavisnih varijabli. Regresijska vrijednost procjena je vrijednosti zavisne varijable za danu vrijednost nezavisne varijable, a regresijska jednadžba s procijenjenim parametrima dana je izrazom 10.

$$\hat{y} = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x \quad (10)$$

Konstantni član $\hat{\beta}_0$ predstavlja regresijsku vrijednost zavisne varijable y kada je nezavisna varijabla x jednaka nuli, dok je $\hat{\beta}_1$ prosječna linearna promjena zavisne varijable y za jedinični porast nezavisne varijable x (Dumičić et al., 2017). Rezidualna odstupanja predstavljaju razliku stvarnih vrijednosti zavisne varijable i regresijskih vrijednosti. Budući da će se regresijska analiza provoditi nad vremenskim nizom, u nastavku rada zapravo će biti provedena trend analiza primjenom linearnog trend modela. Trend analiza je u svojoj biti analogna regresijskoj analizi, a ključna razlika ogleda se u tome što je kod trend modela nezavisna varijabla uvijek vrijeme, dok u regresijskoj analizi nezavisna varijabla može biti bilo koja varijabla sukladno teorijskim pretpostavkama i promišljanjima istraživača.

Kako rezidualna odstupanja čine razliku između stvarnih vrijednosti zavisne varijable od regresijskih vrijednosti, tako prognostičke pogreške predstavljaju razlike između stvarnih

vrijednosti i prognostičkih vrijednosti pojave koja se prati, a izražavaju se apsolutno i relativno. Jednostavnije, rezidualna odstupanja i prognostičke pogreške mjere su koje imaju jednaku funkciju u vrednovanju točnosti prognostičkih modela. U nastavku rada prognozirati će se godišnji poslovni prihodi i godišnje neto plaće i nadnice u poduzeću Pepco Croatia d.o.o., a trend modeli vrednovati će se preko skupnih prognostičkih pogrešaka.

4.3.1. Prognoziranje godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Izračunom MAE, RMSE i MAPE pokazatelja za tri naivna prognostička modela, dobiveni su svi podaci potrebni za odabir najpreciznijeg prognostičkog modela, pri čemu je bitno istaknuti kako je najprecizniji model onaj čije su skupne prognostičke pogreške najmanje. Budući da se analiza provodi na kratkom vremenskom nizu zato što poduzeće relativno kratko posluje u Hrvatskoj, to može imati utjecaj na rezultate analize. Tablica 47 daje pregled pokazatelja za odabir najpreciznijeg prognostičkog modela.

Tablica 47 Prikaz prosječne apsolutne pogreške (MAE), korijena srednje kvadratne pogreške (RMSE) i srednje apsolutne postotne pogreške (MAPE) za odabir prognostičkog modela procjene godišnjih poslovnih prihoda

Pokazatelj	Naivni model I	Naivni model II	Naivni model IIa
MAE	163,00 mil. kn	48,67 mil. kn	319,82 mil. kn
RMSE	165,73 mil. kn	52,60 mil. kn	445,16 mil. kn
MAPE	42,14%	8,61 %	74,59 %

Usporedbom MAE pokazatelja za tri odabrana prognostička modela, može se zaključiti, kako je naivni model II uspješniji u procjeni poslovnih prihoda po zaposlenom od naivnog modela I i naivnog modela IIa s prosječnim apsolutnim odstupanjem stvarnih od prognostičkih vrijednosti od 48,67 milijuna kuna u odnosu na 163,00 milijuna kuna kod naivnog modela I, odnosno 319,82 milijuna kuna kod naivnog modela IIa. Nadalje, usporedbom RMSE pokazatelja, ponovno je najuspješniji naivni model II, prema kojemu prosječno apsolutno odstupanje stvarnih vrijednosti godišnjih poslovnih prihoda u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. od prognostičkih vrijednosti iznosi 52,60 milijuna kuna. Naposljetku, MAPE pokazatelj potvrđuje uspješnost naivnog modela II budući da prosječno apsolutno odstupanje stvarnih od

prognostičkih vrijednosti godišnjih poslovnih prihoda iznosi 8,61% izraženo relativno, dok kod naivnog modela I odstupanje iznosi 42,14%, a kod naivnog modela IIa 74,59%.

Upotrebljavajući naivni model II, odnosno model status quo diferencije, određene su prognostičke vrijednosti godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o. U tablici 48 dani su polazni podaci i međurezultati, odnosno stvarne i prognostičke vrijednosti godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Tablica 48 Godišnji poslovni prihodi poduzeća Pepco Croatia d.o.o. (u mil. kuna) po godinama razdoblja 2017. – 2021. i prognostičke vrijednosti dobivene modelom status quo diferencije

Godina	Razdoblje	Vrijednost u mil. kuna	Prva diferencije	Prognostička vrijednost	Prognostička pogreška
	t	y_t	$y_t - y_{t-1}$	F_{t+1}	$(y_t - F_t)$
2017	1	49	-	-	-
2018	2	238	189	-	-
2019	3	405	167	427	-22
2020	4	518	113	572	-54
2021	5	701	183	631	70
2022	6	-	-	884	-
2023	7	-	-	1067	-

Dakle, promatrajući model status quo diferencije, prognostička vrijednost godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za 2019. godinu iznosi 427 milijuna kuna i precjenjuje stvarnu vrijednost godišnjih poslovnih prihoda za 22 milijuna kuna. Prognostička vrijednost godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za 2022. godinu prema modelu status quo diferencije iznosi 884 milijuna kuna, a za 2023. godinu 1.067 milijuna kuna.

Trend analiza također se koristi u prognostičke svrhe. Uz pomoć programske potpore Excel provedena je trend analiza primjenom trend polinoma prvog stupnja, pri čemu su godišnji poslovni prihodi u milijunima kuna (y_t) zavisna varijabla, a vrijeme (t) nezavisna varijabla. Rezultati dobiveni primjenom programske potpore Excel prikazani su u tablici 49.

Tablica 49 Rezultati trend analize godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

<i>Trend analysis</i>	
Multiple R	0,9970
R Square	0,9940
Adjusted R Square	0,9920
Standard Error	22,3994
Observations	5

ANOVA	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	250905,6	250905,6	500,0776	0,0001
Residual	3	1505,2	501,73333		
Total	4	252410,8			

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%
Intercept	-93	23,4927	-3,9587	0,0288	-167,76424	-18,2358
X	158,4	7,0833	22,3624	0,0002	135,8577	180,9423

Procijenjeni parametar pokazuje da će se godišnji poslovni prihodi na osnovi procijenjenog trend modela u prosjeku povećati za 158,4 milijuna kuna u sljedećoj godini. Dakle, primjenom procijenjene jednadžbe linearnog trenda, godišnji poslovni prihodi u 2022. trebali bi iznositi 857,4 milijuna kuna, a u 2023. godini 1.015,8 milijuna kuna. Uz procijenjenu jednadžbu linearnog trenda, određena je i intervalna procjena parametra. Uz pouzdanost od 95%, godišnji poslovni prihodi će se u prosjeku povećati između 135,8577 i 180,9423 milijuna kuna u sljedećoj godini. Procjena varijance trenda iznosi 501,73333, a prosječno odstupanje stvarnih godišnjih poslovnih prihoda od trend vrijednosti iznosi 22,3994 milijuna kuna. Proporcija odstupanja, koji su protumačeni linearnim trend modelom iznosi 0,9940, dok je korigirani koeficijent determinacije 0,9920. Koeficijent linearne determinacije iznosi 0,9970, što ukazuje na jaku linearnu povezanost pozitivnog smjera, odnosno porastom ili opadanjem vrijednosti varijable vrijeme rasti će ili opadati vrijednost varijable godišnjih poslovnih prihoda. Naposljetku, prema F-testu značajnosti u linearnom trendu prvog stupnja nulta hipoteza pretpostavlja kako je nezavisna varijabla vrijeme suvišna u modelu, a alternativna hipoteza suprotno. Uz razinu signifikantnosti od 5%, odbacuje se nulta hipoteza budući da je pripadajuća p-vrijednost empirijskog F-omjera manja od 0,05 te iznosi 0,0002.

4.3.2. Prognoziranje godišnjih neto plaća i nadnica zaposlenika poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Kako je prethodno istaknuto, potrebno je izračunati skupne prognostičke pogreške za odabir najpreciznijeg modela za prognoziranje budućih rezultata poslovanja, pri čemu se odabire model s najnižim vrijednostima pokazatelja. Također se radi o kratkom vremenskom nizu za koje se radi prognoziranje, što može utjecati na rezultate analize. U tablici 50 dan je prikaz pokazatelja za odabir najpreciznijeg prognostičkog modela.

Tablica 50 Prikaz prosječne apsolutne pogreške (MAE), korjena srednje kvadratne pogreške (RMSE) i srednje apsolutne postotne pogreške (MAPE) za odabir prognostičkog modela procjene godišnjih neto plaća i nadnica

Pokazatelj	Naivni model I	Naivni model II	Naivni model IIa
MAE	11,50 mil. kn	3,00 mil. kn	14,84 mil. kn
RMSE	8,29 mil. kn	3,70 mil. kn	15,78 mil. kn
MAPE	40,46%	6,99%	41,27%

Prema MAE, najuspješniji je naivni model II s prosječnim apsolutnim odstupanjem stvarnih vrijednosti godišnjih neto plaća i nadnica u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. od prognostičkih vrijednosti za 3,00 milijuna kuna, dok prema naivnom modelu I odstupanje iznosi 11,50 milijuna kuna, a prema naivnom modelu IIa 14,84 milijuna kuna. Usporedbom RMSE pokazatelja, također je najuspješniji naivni model II, prema kojemu prosječno apsolutno odstupanje stvarnih vrijednosti godišnjih neto plaća i nadnica od prognostičkih vrijednosti iznosi 3,70 milijuna kuna. MAPE pokazatelj potvrđuje uspješnost naivnog modela II te prosječno apsolutno odstupanje stvarnih od prognostičkih vrijednosti godišnjih neto plaća i nadnica iznosi 6,99% izraženo relativno, dok kod naivnog modela I odstupanje iznosi 40,46%, a kod naivnog modela IIa 41,27%.

Primjenom naivnog modela II, utvrđene su prognostičke vrijednosti godišnjih neto plaća i nadnica u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. U tablici 51 dani su polazni podaci i međurezultati, odnosno stvarne i prognostičke vrijednosti godišnjih neto plaća i nadnica u poduzeću Pepco Croatia d.o.o.

Tablica 51 Godišnje neto plaće i nadnice u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. (u mil. kuna) po godinama razdoblja 2017. – 2021. i prognostičke vrijednosti dobivene modelom status quo diferencije

Godina	Razdoblje	Vrijednost u mil. kuna	Prva diferencije	Prognostička vrijednost	Prognostička pogreška
	t	y_t	$y_t - y_{t-1}$	F_{t+1}	$(y_t - F_t)$
2017	1	5	-	-	-
2018	2	16	11	-	-
2019	3	29	13	27	2
2020	4	43	14	42	1
2021	5	51	8	57	6
2022	6	-	-	59	-
2023	7	-	-	67	-

Uz primjenu status quo diferencije, prognostička vrijednost godišnjih neto plaća i nadnica u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. za 2019. godinu iznosi 27 milijuna kuna te podcjenjuje stvarnu vrijednost za 2 milijuna kuna. Prognostička vrijednost godišnjih neto plaća i nadnica prema naivnom modelu II za 2022. godinu iznosi 59 milijuna kuna, a za 2023. 67 milijuna kuna.

Uz korištenje programske potpore Excel provedena je linearna trend analiza, pri čemu su godišnje neto plaće i nadnice u milijunima kuna (y_t) zavisna varijabla, a vrijeme (t) nezavisna varijabla. Rezultati dobiveni primjenom programske potpore Excel prikazani su u tablici 52.

Tablica 52 Rezultati trend analize godišnjih neto plaća i nadnica u poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Trend analysis	
Multiple R	0,9969
R Square	0,9939
Adjusted R Square	0,9918
Standard Error	1,7029
Observations	5

ANOVA	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	1416,1	1416,1	488,3103	0,0002
Residual	3	8,7	2,9		
Total	4	1424,8			

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%
Intercept	-6,9	1,7860	-3,8632	0,03066	-12,5840	-1,2160
X	11,9	0,5385	22,0977	0,0002	10,1862	13,6138

Procijenjeni parametar pokazuje da će se godišnje neto plaće i nadnice na osnovi procijenjenog trend modela u prosjeku povećati za 11,9 milijuna kuna u sljedećoj godini. Dakle, primjenom procijenjene jednadžbe linearnog trenda, godišnje neto plaće i nadnice u 2022. godini iznositi će 64,5 milijuna kuna, a u 2023. godini 76,4 milijuna kuna. Nadalje, uz pouzdanost od 95%, godišnje neto plaće i nadnice će se u prosjeku povećati između 10,19 i 13,61 milijuna kuna u sljedećoj godini. Kako je prikazano u tablici analize varijance, procjena varijance trenda iznosi 2,9, dok prosječno odstupanje stvarnih godišnjih neto plaća i nadnica od trend vrijednosti iznosi 1,7029 milijuna kuna. Proporcija odstupanja, koji su protumačeni linearnim trend modelom iznosi 1,7029, dok je korigirani koeficijent determinacije 0,9918. Također, koeficijent linearne determinacije iznosi 0,9969 i označava jaku linearnu korelaciju pozitivnog smjera, što ukazuje kako porastom ili opadanjem vrijednosti varijable vrijeme raste ili opada vrijednost varijable godišnjih neto plaća i nadnica. Za kraj, primjenom F-testa značajnosti u trend polinomu prvog stupnja ispituje se nulta hipoteza koja sadrži tvrdnju kako je nezavisna varijabla vrijeme suvišna u modelu, a alternativna hipoteza suprotnu tvrdnju. Uz razinu signifikantnosti od 5%, odbacuje se nulta hipoteza, što znači da nezavisna varijabla vrijeme nije suvišna u modelu, budući da je p-vrijednost empirijskog F-omjera manja od 0,05 te iznosi 0,0002.

5. ZAKLJUČAK

U ovom diplomskom radu analizirano je poduzeće Pepco Croatia d.o.o. kako bi se utvrdila sigurnost i uspješnost njegova poslovanja. Tehnike u provođenju analize su horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja te analiza putem financijskih pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Kako bi informacije dobivene nakon analize bile pouzdane, istim tehnikama analizirana su konkurentska poduzeća Offertissima d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o. Uz navedene, najvažnije su deskriptivna analiza, analiza vremenskih nizova te prognoziranje rezultata poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. Navedene analize provedene su na temelju javno objavljenih financijskih izvještaja, bilance te računa dobiti i gubitka. Poslovanje Pepca Croatia d.o.o. poduzeća u radu se promatra kroz razdoblje od 2017. do 2021. godine, dok analize za preostala dva poduzeća s nešto oskudnijim podacima predstavljaju odličnu podlogu za kasnija razmatranja i usporedbe. Provedbom statističkih analiza, ispitane su tri istraživačke hipoteze, na temelju kojih su doneseni zaključci o rezultatima poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o.

Prva hipoteza, u kojoj se pretpostavlja kako Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje najveće poslovne prihode po zaposlenom u razdoblju od 2017. do 2021. godine u odnosu na izravne konkurente Offertissimu d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o., prihvaća se. Unatoč tome što je Pepco Croatia d.o.o. u 2017. godini poslovao s gubitkom, poslovni prihodi po zaposlenome bili su veći u odnosu na poduzeće Offertissimu d.o.o., kojemu su tada poslovni prihodi po zaposlenome zabilježeni kao najveći kroz promatrano razdoblje. Takav trend nastavlja se u ostalim promatranim godinama te su promatrajući poduzeće Tedi poslovanje d.o.o. također zabilježeni manji poslovni prihodi po zaposlenom kroz čitavo promatrano razdoblje.

Iako visina prosječnih neto plaća kroz razdoblje oscilira, druga hipoteza ispituje imaju li zaposlenici poduzeća Pepco Croatia d.o.o. veću prosječnu neto plaću u odnosu na zaposlenike izravnih konkurenata Offertissime d.o.o. i Tedi poslovanja d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine. Budući da zaposlenici Pepca Croatia d.o.o. uistinu ostvaruju veću prosječnu neto plaću, prihvaća se ispitana hipoteza. Dok Offertissima d.o.o. kroz četiri promatrane godine isplaćuje približno jednake prosječne neto plaće, čiji prosjek iznosi 4.497,91 kunu, prosječne neto plaće Tedi poslovanja d.o.o. neznajno su iznad minimalno propisanih.

Naposljetku, prihvaća se i treća hipoteza, kojom se pretpostavlja kako poduzeće Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje profitabilnost poslovanja u većini promatranih razdoblja. Unatoč gubitku razdoblja 2017. godine i negativnim rezultatima većine pokazatelja profitabilnosti,

rentabilnost vlastitog kapitala ostvaruje odličan rezultat. U preostalim godinama poduzeće ostvaruje pozitivne rezultate kod svih pokazatelja profitabilnosti, čime se potvrđuje treća hipoteza i ujedno ukazuje na efikasno korištenje raspoloživih resursa.

Skupnim prognostičkim pogreškama, MAE, RMSE i MAPE, odabran je najpouzdaniji prognostički modeli za prognoziranje rezultata poslovanja. Budući da su najniže vrijednosti skupnih prognostičkih pogrešaka ostvarene kod naivnog modela II, isti je primijenjen u prognozi godišnjih poslovnih prihoda te godišnjih neto plaća i nadnica. Prema naivnom modelu II prognozirani su godišnji poslovni prihodi u iznosu od 884 milijuna kuna u 2022. te 1.067 milijuna kuna u 2023. godini. Nadalje, prognostička vrijednost godišnjih neto plaća prema istom modelu iznosi 59 milijuna kuna u 2022. godini, odnosno 67 milijuna kuna u 2023. godini. Trend model također se koristi u prognostičke svrhe, a isti se primjenjuje u radu budući da se prognoziranje temelji na vremenskom nizu. Dakle, primjenom trend polinoma prvog stupnja također su prognozirani godišnji poslovni prihodi i godišnje neto plaće i nadnice. Međutim, Pepco Croatia d.o.o. relativno kratko posluje u Hrvatskoj, zbog čega se prognoza temelji na kratkom vremenskom nizu, što može imati utjecaja na rezultate analize u pogledu odstupanja prognostičkih od stvarnih vrijednosti.

Nedostatak podataka u pogledu relativno kratkog poslovanja poduzeća jedno je od ograničenja prilikom pisanja rada, kako za poduzeće Pepco Croatia d.o.o., tako i za Tedi poslovanje d.o.o., koji s radom u Hrvatskoj započinje 2018. godine te Offertissimu d.o.o., čiji financijski izvještaji za 2021. godinu nisu dostupni. Zbog navedenog, otežana je međusobna usporedivost podataka. Međutim, rad pruža sistematiziran uvid u uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o., a provođenjem analize financijskih izvještaja, efikasnijom se pokazala horizontalna metoda budući da prati tendenciju i učestalost promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja između dva uzastopna razdoblja. U daljnjim istraživanjima uz navedenu analizu financijskih izvještaja, moguće je pratiti zaduženost poduzeća putem pokazatelja profitabilnosti i prognozirati dobit nakon oporezivanja s aspekta upravljanja poslovnim rezultatom te pravovremenog izvora informacija za donošenje poslovnih odluka.

Unatoč jakoj konkurenciji, poduzeće Pepco Croatia d.o.o. ostvaruje odlične rezultate, uspješno zadržava svoj ugled kontinuirano gradeći svoj imidž. Stoga, rezultati dobiveni ovim istraživanjem ukazuju na uspješno i sigurno poslovanje poduzeća, koji je unatoč zahtjevnim godinama suočenim s COVID-19 bolesti širio svoje poslovanje. Kao takvi, mogu poslužiti

internim i eksternim korisnicima kao izvor informacija te predstavljaju izvrsnu podlogu za provođenje daljnjih analiza i praćenje rezultata poslovanja.

Popis literature

1. Abramović, K., Broz Tominac, S., Cutvarić, M., Čevizović, I., Dražić Lutilsky, I., Remenarić, B. ... Žager, L. (2008.), *Primjena hrvatskih standarada financijskog izvještavanja – s poreznim propisima*, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
2. Bahovec, V., Erjavec, N. (ur.) (2018.), *Statistika*, Treće izdanje, Zagreb: Element
3. Barnes, P. (1987.). The Analysis and Use of Financial Ratios. *Journal of Business Finance & Accounting*, 14(4), 449-461.
4. Biljan-August, M., Pivac, S., Štambuk, A. (2009.), *Uporaba statistike u ekonomiji*, Drugo izdanje., Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet
5. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012.), Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, *Ekonomski vjesnik*, XXV(1), 146-167.
6. Brozović, M., Sever-Mališ, S., Žager, L. (2019.), Ograničenja u primjeni EBIT i EBITDA marže u mjerenju uspješnosti poslovanja poduzeća, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, (Posebno izdanje), 38-61.
7. Das, S. (2010), Analysis and interpretation of financial statements: case studies, National institute of technology, Rourkela.
8. Dečman, N. (2012.), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, *Ekonomski pregled*, 63(7-8), 446-467.
9. Dumičić, K., Bahovec, V., Čižmešija, M., Kurnoga Živadinović, N., Čeh Časni, A., Jakšić, S., Palić, I., Sorić, P., Žmuk, B. (2011.), *Poslovna statistika*, Zagreb: Element d.o.o.
10. Gulin, D., Perčević, H. (2013.), *Financijsko računovodstvo*, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
11. Gulin, D., Perčević, H., Tušek, B., Žager, L. (2012.), *Poslovno planiranje, kontrola i analiza*, Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
12. Helfert, E. A. (1997.), *Tehnike financijske analize*, Sedmo izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
13. Ježovita, A. (2016.), Analiza marže profita kao odrednice profitabilnosti poslovanja poduzeća, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, (Posebno izdanje), 181-201.
14. Ježovita, A., Žager, L. (2014.), Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti, *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu*, 12(1), 1 – 22.

15. Koen, M., Oberholster, J. (1999.). *Analysis and Interpretation of Financial Statements*. Second Edition. Juta and Company Ltd.
16. Offertissima d.o.o. (2022.), *O nama*. Dostupno na: <https://offertissima.hr/o-nama/>
17. Newbold, P., Carlson, (2013.). *Statistics for Business and Economics*. Eighth Edition. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education Limited.
18. Pepco Croatia d.o.o. (2022.), *O nama*. Dostupno na: <https://pepco.hr/o-nama/>
19. Perčević, H. (2010.), Računovodstvene pretpostavke, računovodstvena načela i standardi, *Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*. <https://tinyurl.com/4mx4668z>
20. Financijska agencija (2022.), RGFI – javna objava, *Godišnji izvještaji odabranih poduzeća za promatrano razdoblje*. Dostupno na: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/izbornik.do>
21. TEDI poslovanje d.o.o. (2022.), *Profil*. Dostupno na: <https://www.tedi.com/hr/poduzece/profil/>
22. Tintor, Ž. (2020.), Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih poslovnih odluka, *Obrazovanje za poduzetništvo – E4E*, 10(1), 84 – 103.
23. Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 115/16., 138/20. (2021.)
24. Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 120/16. (2020.).
25. Žager, K., Mamić-Sačar, I., Sever-Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017.), *Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi*, Treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Popis slika

Slika 1 Međusobna povezanost temeljnih financijskih izvještaja	5
Slika 2 Računovodstvena načela prema Općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja	6
Slika 3 Osnovna razlika horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja.....	7

Popis tablica

Tablica 1 Klasifikacija pokazatelja likvidnosti	9
Tablica 2 Klasifikacija pokazatelja zaduženosti	10
Tablica 3 Klasifikacija pokazatelja aktivnosti	11
Tablica 4 Klasifikacija pokazatelja ekonomičnosti.....	11
Tablica 5 Klasifikacija pokazatelja profitabilnosti.....	12
Tablica 6 Klasifikacija pokazatelja investiranja.....	13
Tablica 7 Prikaz broja zaposlenih i broja prodavaonica u razdoblju od 2018. do 2020. godine poduzeća Pepco Croatia d.o.o., Offertissima d.o.o. i Tedi poslovanje d.o.o.	15
Tablica 8 Skraćeni prikaz bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u kunama.....	16
Tablica 9 Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u kunama.....	18
Tablica 10 Horizontalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – apsolutna promjena, u kunama	26
Tablica 11 Horizontalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – relativna promjena	27
Tablica 12 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – apsolutna promjena, u kunama	29
Tablica 13 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine – relativna promjena.....	30
Tablica 14 Vertikalna analiza bilance poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u postocima	34
Tablica 15 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u postocima.....	35
Tablica 16 Koeficijent trenutne likvidnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	38
Tablica 17 Koeficijent ubrzane likvidnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	39
Tablica 18 Koeficijent tekuće likvidnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	39
Tablica 19 Koeficijent financijske stabilnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	40
Tablica 20 Koeficijent zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	41
Tablica 21 Koeficijent vlastitog financiranja za razdoblje od 2017. do 2021. godine	41
Tablica 22 Koeficijent financiranja za razdoblje od 2017. do 2021. godine	42
Tablica 23 Pokriće troškova kamata za razdoblje od 2017. do 2021. godine	42

Tablica 24 Faktor zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	43
Tablica 25 Stupanj pokrića I za razdoblje od 2017. do 2021. godine	44
Tablica 26 Stupanj pokrića II za razdoblje od 2017. do 2021. godine	44
Tablica 27 Koeficijent obrta ukupne imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	45
Tablica 28 Koeficijent obrta kratkotrajne imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine....	45
Tablica 29 Koeficijent obrta potraživanja za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	46
Tablica 30 Trajanje naplate potraživanja za razdoblju od 2017. do 2021. godine.....	46
Tablica 31 Ekonomičnost ukupnog poslovanja za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	47
Tablica 32 Ekonomičnost poslovnih aktivnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	47
Tablica 33 Ekonomičnost financijskih aktivnosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	48
Tablica 34 Neto marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	49
Tablica 35 Bruto marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine	49
Tablica 36 Neto rentabilnost imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	50
Tablica 37 Bruto rentabilnost imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine	50
Tablica 38 Rentabilnost vlastitog kapitala za razdoblje od 2017. do 2021. godine	51
Tablica 39 Rentabilnost vlastite imovine za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	51
Tablica 40 EBIT marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	52
Tablica 41 EBITDA marža profita za razdoblje od 2017. do 2021. godine	52
Tablica 42 Poslovni prihodi po zaposlenom u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u tisućama kuna.....	55
Tablica 43 Prosječne neto plaće zaposlenika poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u kunama.....	57
Tablica 44 Pokazatelji profitabilnosti poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine, u postocima	59
Tablica 45 Bazni (I_t) i verižni (V_t) indeksi poslovnih prihoda po zaposlenom u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine	62
Tablica 46 Bazni (I_t) i verižni (V_t) indeksi prosječnih neto plaća u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2021. godine.....	65
Tablica 47 Prikaz prosječne apsolutne pogreške (MAE), korijena srednje kvadratne pogreške (RMSE) i srednje apsolutne postotne pogreške (MAPE) za odabir prognostičkog modela procjene godišnjih poslovnih prihoda	72
Tablica 48 Godišnji poslovni prihodi poduzeća Pepco Croatia d.o.o. (u mil. kuna) po godinama razdoblja 2017. – 2021. i prognostičke vrijednosti dobivene modelom status quo diferencije	73

Tablica 49 Rezultati trend analize godišnjih poslovnih prihoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o.	74
Tablica 50 Prikaz prosječne apsolutne pogreške (MAE), korjena srednje kvadratne pogreške (RMSE) i srednje apsolutne postotne pogreške (MAPE) za odabir prognostičkog modela procjene godišnjih neto plaća i nadnica.....	75
Tablica 51 Godišnje neto plaće i nadnice u poduzeću Pepco Croatia d.o.o. (u mil. kuna) po godinama razdoblja 2017. – 2021. i prognostičke vrijednosti dobivene modelom status quo diferencije	76
Tablica 52 Rezultati trend analize godišnjih neto plaća i nadnica u poduzeća Pepco Croatia d.o.o.	77

Popis grafikona

Grafikon 1 Kretanje ukupne aktive poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u milijunima kuna.....	17
Grafikon 2 Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u milijunima kuna	19
Grafikon 3 Kretanje dobiti ili gubitka poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u milijunima kuna	19
Grafikon 4 Kretanje ukupne aktive poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u milijunima kuna.....	20
Grafikon 5 Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u milijunima kuna	21
Grafikon 6 Kretanje dobiti ili gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u milijunima kuna.....	21
Grafikon 7 Kretanje ukupne aktive poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u milijunima kuna.....	22
Grafikon 8 Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u milijunima kuna	23
Grafikon 9 Kretanje dobiti ili gubitka razdoblja poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u milijunima kuna	24
Grafikon 10 Kretanje poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u tisućama kuna	56
Grafikon 11 Kretanje prosječnih neto plaća zaposlenika poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine i usporedba s konkurentima, u kunama.....	58
Grafikon 12 Kretanje pokazatelja profitabilnosti poslovanja poduzeća Pepco Croatia d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2021. godine, u postocima.....	60
Grafikon 13 Bazni indeksi poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o. (2021. = 100).....	63
Grafikon 14 Verižni indeksi poslovnih prihoda po zaposlenom poduzeća Pepco Croatia d.o.o.	64
Grafikon 15 Bazni indeksi prosječnih neto plaća poduzeća Pepco Croatia d.o.o. (2021. = 100).....	66
Grafikon 16 Verižni indeksi prosječnih neto plaća poduzeća Pepco Croatia d.o.o.	67

Prilozi

Prilog 1 Skraćeni prikaz bilance poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u kunama

POZICIJA	GODINA			
	2017	2018	2019	2020
AKTIVA				
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	48.669.431	13.429.714	14.778.461	14.676.811
I. Nematerijalna imovina	115.636	205.359	292.277	191.216
II. Materijalna imovina	48.504.385	13.154.271	14.326.379	14.325.790
III. Dugotrajna financijska imovina	48.676	70.084	159.805	159.805
IV. Potraživanja	734	0	0	0
V. Odgođena porezna imovina	0	0	0	0
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	84.809.392	76.489.906	94.046.624	111.987.528
I. Zalihe	26.237.040	28.933.932	33.427.551	35.606.506
II. Potraživanja	25.107.238	12.319.034	11.297.219	14.206.964
III. Kratkotrajna financijska imovina	0	200.000	1.109.816	5.887.450
IV. Novac u blagajni i novčani ekvivalenti	33.465.114	35.036.940	48.212.038	56.286.608
C) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	2.859	3.717	10.515	9.761
D) UKUPNO - AKTIVA	133.481.682	89.923.337	108.835.600	126.674.100
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	104.063.774	73.714.076	93.300.569	108.210.488
I. Temeljni (upisani) kapital	57.495.400	33.495.400	33.495.400	33.495.400
II. Kapitalne rezerve	100	100	100	100
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	24.637.761	17.568.274	40.081.641	59.577.796
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	21.930.513	22.650.302	19.723.428	15.137.190
B) Rezerviranja	210.000	0	115.000	65.029
C) Dugoročne obveze	336.884	2.354	0	0
D) Kratkoročne obveze	17.625.680	16.206.907	15.403.504	18.398.585
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	11.245.334	0	16.527	0
F) UKUPNO - PASIVA	133.481.682	89.923.337	108.835.600	126.674.100

Izvor: *Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)*

Prilog 2 Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u kunama

POZICIJA	GODINA			
	2017	2018	2019	2020
I. POSLOVNI PRIHODI	192.448.250	208.042.005	217.454.300	204.460.114
1. Prihodi od prodaje	191.440.135	206.312.064	216.235.934	199.439.483
2. Ostali poslovno prihodi	1.008.115	1.729.941	1.218.366	5.020.631
II. POSLOVNI RASHODI	165.582.697	180.146.247	193.084.806	186.925.860
1. Materijalni troškovi	123.734.104	131.659.276	144.693.831	136.922.467
2. Troškovi osoblja	32.088.352	36.935.741	36.637.244	36.588.682
3. Amortizacija	3.671.562	3.995.638	2.663.325	3.036.878
4. Ostali troškovi	5.293.477	7.114.890	8.616.115	10.185.794
5. Rezerviranja	210.000	0	115.000	50.029
6. Ostali poslovni rashodi	585.202	440.702	359.291	142.010
III. FINANCIJSKI PRIHODI	305.630	218.627	107.529	469.747
IV. FINANCIJSKI RASHODI	402.196	463.618	395.334	386.571
V. UKUPNI PRIHODI	192.753.880	208.260.632	217.561.829	204.929.861
VI. UKUPNI RASHODI	165.984.893	180.609.865	193.480.140	187.312.431
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	26.768.987	27.850.767	24.081.689	17.617.430
VIII. POREZ NA DOBIT	4.838.747	5.000.465	4.358.261	2.480.240
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	21.930.513	22.650.302	19.723.428	15.137.190

Izvor: Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)

Prilog 3 Skraćeni prikaz bilance poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u kunama

POZICIJA	GODINA			
	2018	2019	2020	2021
AKTIVA				
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	11.319.965	19.667.085	33.366.154	47.855.011
I. Nematerijalna imovina	0	0	0	0
II. Materijalna imovina	11.114.839	19.461.959	33.161.028	47.649.885
III. Dugotrajna financijska imovina	0	0	0	0
IV. Potraživanja	205.126	205.126	205.126	205.126
V. Odgođena porezna imovina	0	0	0	0
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	12.153.843	23.323.891	40.891.583	43.505.287
I. Zalihe	5.185.638	9.066.013	23.289.281	27.429.060
II. Potraživanja	232.084	676.483	329.181	724.923
III. Kratkotrajna financijska imovina	0	0	0	0
IV. Novac i novčani ekvivalenti	6.736.121	13.581.395	17.273.121	15.351.304
C) Plaćeni troškovi budućega razdoblja i obračunati prihodi	981.158	1.756.548	3.299.319	2.222.401
D) UKUPNO - AKTIVA	24.454.966	44.747.524	77.557.056	93.582.699
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	2.574.976	12.428.679	20.929.899	59.900.603
I. Temeljni (upisani) kapital	20.000	20.000	20.000	20.000
II. Kapitalne rezerve	5.922.855	5.922.855	5.922.855	5.922.855
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0	-3.367.879	485.824	14.987.044
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	-3.367.879	9.853.703	14.501.220	38.970.704
B) Dugoročne obveze	0	0	0	0
C) Kratkoročne obveze	20.707.614	31.672.140	55.887.583	31.243.401
D) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	1.172.376	646.705	739.574	2.438.695
E) UKUPNO - PASIVA	24.454.966	44.747.524	77.557.056	93.582.699

Izvor: *Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)*

Prilog 4 Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u kunama

POZICIJA	GODINA			
	2018	2019	2020	2021
I. POSLOVNI PRIHODI	19.315.606	82.983.620	129.125.947	223.312.360
1. Prihodi od prodaje	19.230.734	82.863.124	127.356.906	222.652.241
2. Ostali poslovno prihodi	84.872	120.496	1.769.041	660.119
II. POSLOVNI RASHODI	22.698.642	70.456.237	109.919.336	173.685.600
1. Materijalni troškovi	16.980.864	56.044.386	87.290.597	141.357.444
2. Troškovi osoblja	4.128.575	10.123.900	16.147.088	22.661.298
3. Amortizacija	317.057	1.756.929	3.310.479	5.173.026
4. Ostali troškovi	1.272.146	2.531.022	3.171.172	4.493.832
III. FINANCIJSKI PRIHODI	156.784	145.913	68.719	167.573
IV. FINANCIJSKI RASHODI	141.627	725.082	1.181.665	1.499.516
V. UKUPNI PRIHODI	19.472.390	83.129.533	129.194.666	223.479.933
VI. UKUPNI RASHODI	22.840.269	71.181.319	111.101.001	175.185.116
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-3.367.879	11.948.214	18.093.665	48.294.817
VIII. POREZ NA DOBIT	0	2.094.511	3.592.445	9.324.113
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-3.367.879	9.853.703	14.501.220	38.970.704

Izvor: *Registar financijskih izvještaja Financijske agencije (2022)*

Prilog 5 Horizontalna analiza bilance poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

POZICIJA	GODINA					
	2018/2017	% 2018/2017	2019/2018	% 2019/2018	2020/2019	% 2020/2019
AKTIVA						
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	-35.239.717	-72,41%	1.348.747	10,04%	-101.650	-0,69%
I. Nematerijalna imovina	89.723	77,59%	86.918	42,32%	-101.061	-34,58%
II. Materijalna imovina	-35.350.114	-72,88%	1.172.108	8,91%	-589	0,00%
III. Dugotrajna financijska imovina	21.408	43,98%	89.721	128,02%	0	0,00%
IV. Potraživanja	-734	-100,00%	0	0,00%	0	0,00%
V. Odgođena porezna imovina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	-8.319.486	-9,81%	17.556.718	22,95%	17.940.904	19,08%
I. Zalihe	2.696.892	10,28%	4.493.619	15,53%	2.178.955	6,52%
II. Potraživanja	-12.788.204	-50,93%	-1.021.815	-8,29%	2.909.745	25,76%
III. Kratkotrajna financijska imovina	200.000	-	909.816	454,91%	4.777.634	430,49%
IV. Novac u banci i blagajni	1.571.826	4,70%	13.175.098	37,60%	8.074.570	16,75%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	858	30,01%	6.798	182,89%	-754	-7,17%
D) UKUPNO - AKTIVA	-43.558.345	-32,63%	18.912.263	21,03%	17.838.500	16,39%
PASIVA						
A) KAPITAL I REZERVE	-30.349.698	-29,16%	19.586.493	26,57%	14.909.919	15,98%
I. Temeljni (upisani) kapital	-24.000.000	-41,74%	0	0,00%	0	0,00%
II. Kapitalne rezerve	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-7.069.487	-28,69%	22.513.367	128,15%	19.496.155	48,64%
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	719.789	3,28%	-2.926.874	-12,92%	-4.586.238	-23,25%
B) REZERVIRANJA	-210.000	-100,00%	115.000	-	-49.971	-43,45%
C) DUGOROČNE OBVEZE	-334.530	-99,30%	-2.354	-100,00%	0	0,00%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	-1.418.773	-8,05%	-803.403	-4,96%	2.995.081	19,44%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	-11.245.334	-100,00%	16.527	-	-16.527	-100,00%
F) UKUPNO - PASIVA	-43.558.345	-32,63%	-4.313.456,11	43,11%	-2.216.842,36	-50,66%

Prilog 6 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

POZICIJA	GODINA					
	2018/2017	% 2018/2017	2019/2018	% 2019/2018	2020/2019	% 2020/2019
I. POSLOVNI PRIHODI	15.593.755	8,10%	9.412.295	4,52%	-12.994.186	-5,98%
1. Prihodi od prodaje	14.871.929	7,77%	9.923.870	4,81%	-16.796.451	-7,77%
2. Ostali poslovno prihodi	721.826	71,60%	-511.575	-29,57%	3.802.265	312,08%
II. POSLOVNI RASHODI	14.563.550	8,80%	12.938.559	7,18%	-6.158.946	-3,19%
1. Materijalni troškovi	7.925.172	6,41%	13.034.555	9,90%	-7.771.364	-5,37%
2. Troškovi osoblja	4.847.389	15,11%	-298.497	-0,81%	-48.562	-0,13%
3. Amortizacija	324.076	8,83%	-1.332.313	-33,34%	373.553	14,03%
4. Ostali troškovi	1.821.413	34,41%	1.501.225	21,10%	1.569.679	18,22%
5. Rezerviranja	-210.000	-100,00%	115.000	-	-64.971	-56,50%
6. Ostali poslovni rashodi	-144.500	-24,69%	-81.411	-18,47%	-217.281	-60,47%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	-87.003	-28,47%	-111.098	-50,82%	362.218	336,86%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	61.422	15,27%	-68.284	-14,73%	-8.763	-2,22%
V. UKUPNI PRIHODI	15.506.752	8,04%	9.301.197	4,47%	-12.631.968	-5,81%
VI. UKUPNI RASHODI	14.624.972	8,81%	12.870.275	7,13%	-6.167.709	-3,19%
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.081.780	4,04%	-3.769.078	-13,53%	-6.464.259	-26,84%
VIII. POREZ NA DOBIT	161.718	3,34%	-642.204	-12,84%	-1.878.021	-43,09%
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	719.789	3,28%	-2.926.874	-12,92%	-4.586.238	-23,25%

Prilog 7 Horizontalna analiza bilance poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine

POZICIJA	GODINA					
	2019/2018	% 2019/2018	2020/2019	% 2020/2019	2021/2020	% 2021/2020
AKTIVA						
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	8.347.120	73,74%	13.699.069	69,65%	14.488.857	43,42%
I. Nematerijalna imovina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
II. Materijalna imovina	8.347.120	75,10%	13.699.069	70,39%	14.488.857	43,69%
III. Dugotrajna financijska imovina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
IV. Potraživanja	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
V. Odgođena porezna imovina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	11.170.048	91,91%	17.567.692	75,32%	2.613.704	6,39%
I. Zalihe	3.880.375	74,83%	14.223.268	156,89%	4.139.779	17,78%
II. Potraživanja	444.399	191,48%	-347.302	-51,34%	395.742	120,22%
III. Kratkotrajna financijska imovina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
IV. Novac i novčani ekvivalenti	6.845.274	101,62%	3.691.726	27,18%	-1.921.817	-11,13%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	775.390	79,03%	1.542.771	87,83%	-1.076.918	-32,64%
D) UKUPNO - AKTIVA	20.292.558	82,98%	32.809.532	73,32%	16.025.643	20,66%
PASIVA						
A) KAPITAL I REZERVE	9.853.703	382,67%	8.501.220	68,40%	38.970.704	186,20%
I. Temeljni (upisani) kapital	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
II. Kapitalne rezerve	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-3.367.879	-	3.853.703	-114,43%	14.501.220	2984,87%
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	13.221.582	-392,58%	4.647.517	47,17%	24.469.484	168,74%
B) DUGOROČNE OBVEZE	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
C) KRATKOROČNE OBVEZE	10.964.526	52,95%	24.215.443	76,46%	-24.644.182	-44,10%
D) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	-525.671	-44,84%	92.869	14,36%	1.699.121	229,74%
E) UKUPNO - PASIVA	20.292.558	82,98%	32.809.532	73,32%	16.025.643	20,66%

Prilog 8 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine

POZICIJA	GODINA					
	2019/2018	% 2019/2018	2020/2019	% 2020/2019	2021/2020	% 2021/2020
I. POSLOVNI PRIHODI	63.668.014	329,62%	46.142.327	55,60%	223.312.360	172,94%
1. Prihodi od prodaje	63.632.390	330,89%	44.493.782	53,70%	222.650.221	174,82%
2. Ostali poslovno prihodi	35.624	41,97%	1.648.545	1368,13%	-128.465.828	-7261,89%
II. POSLOVNI RASHODI	47.757.595	210,40%	39.463.099	56,01%	46.328.694	42,15%
1. Materijalni troškovi	39.063.522	230,04%	31.246.211	55,75%	139.588.403	159,91%
2. Troškovi osoblja	5.995.325	145,22%	6.023.188	59,49%	-87.258.038	-540,39%
3. Amortizacija	1.439.872	454,14%	1.553.550	88,42%	-82.117.571	-2480,53%
4. Ostali troškovi	1.258.876	98,96%	640.150	25,29%	-11.653.256	-367,47%
III. FINACIJSKI PRIHODI	-10.871	-6,93%	-77.194	-52,90%	-3.142.906	-4573,56%
IV. FINACIJSKI RASHODI	583.455	411,97%	456.583	62,97%	-1.671.656	-141,47%
V. UKUPNI PRIHODI	63.657.143	326,91%	46.065.133	55,41%	223.411.214	172,93%
VI. UKUPNI RASHODI	48.341.050	211,65%	39.919.682	56,08%	174.003.451	156,62%
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	15.316.093	-454,77%	6.145.451	51,43%	-80.899.849	-447,12%
VIII. POREZ NA DOBIT	2.094.511	-	1.497.934	71,52%	-101.776.888	-2833,08%
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	13.221.582	-392,58%	4.647.517	47,17%	20.877.039	143,97%

Prilog 9 Vertikalna analiza bilance poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u postocima

POZICIJA	GODINA			
	2017	2018	2019	2020
AKTIVA				
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	36,46	14,93	13,58	11,59
I. Nematerijalna imovina	0,09	0,23	0,27	0,15
II. Materijalna imovina	36,34	14,63	13,16	11,31
III. Dugotrajna financijska imovina	0,04	0,08	0,15	0,13
IV. Potraživanja	0,00	0,00	0,00	0,00
V. Odgođena porezna imovina	0,00	0,00	0,00	0,00
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	63,54	85,06	86,41	88,41
I. Zalihe	19,66	32,18	30,71	28,11
II. Potraživanja	18,81	13,70	10,38	11,22
III. Kratkotrajna financijska imovina	0,00	0,22	1,02	4,65
IV. Novac u banci i blagajni	25,07	38,96	44,30	44,43
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,00	0,00	0,01	0,01
D) UKUPNO - AKTIVA	100,00	100,00	100,00	100,00
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	77,96	81,97	85,73	85,42
I. Temeljni (upisani) kapital	43,07	37,25	30,78	26,44
II. Kapitalne rezerve	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	18,46	19,54	36,83	47,03
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	16,43	25,19	18,12	11,95
B) REZERVIRANJA	0,16	0,00	0,11	0,05
C) DUGOROČNE OBVEZE	0,25	0,00	0,00	0,00
D) KRATKOROČNE OBVEZE	13,20	18,02	14,15	14,52
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	8,42	0,00	0,02	0,00
F) UKUPNO - PASIVA	100,00	100,00	100,00	100,00

Prilog 10 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Offertissima d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u postocima

POZICIJA	GODINA			
	2017	2018	2019	2020
I. POSLOVNI PRIHODI	99,84	99,90	99,95	99,77
1. Prihodi od prodaje	99,32	99,06	99,39	97,32
2. Ostali poslovno prihodi	0,52	0,83	0,56	2,45
II. POSLOVNI RASHODI	85,90	86,50	88,75	91,21
1. Materijalni troškovi	64,19	63,22	66,51	66,81
2. Troškovi osoblja	16,65	17,74	16,84	17,85
3. Amortizacija	1,90	1,92	1,22	1,48
4. Ostali troškovi	2,75	3,42	3,96	4,97
5. Rezerviranja	0,11	0,00	0,05	0,02
6. Ostali poslovni rashodi	0,30	0,21	0,17	0,07
III. FINANCIJSKI PRIHODI	0,16	0,10	0,05	0,23
IV. FINANCIJSKI RASHODI	0,21	0,22	0,18	0,19
V. UKUPNI PRIHODI	100,00	100,00	100,00	100,00
VI. UKUPNI RASHODI	86,11	86,72	88,93	91,40
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	13,89	13,37	11,07	8,60
VIII. POREZ NA DOBIT	2,51	2,40	2,00	1,21
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	11,38	10,88	9,07	7,39

Prilog 11 Vertikalna analiza bilance poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u postocima

POZICIJA	GODINA			
	2018	2019	2020	2021
AKTIVA				
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	46,29	43,95	43,02	51,14
I. Nematerijalna imovina	0,00	0,00	0,0	0,00
II. Materijalna imovina	45,45	43,49	42,76	50,92
III. Dugotrajna financijska imovina	0,00	0,00	0,00	0,00
IV. Potraživanja	0,84	0,46	0,26	0,2
V. Odgođena porezna imovina	0,00	0,00	0,00	0,00
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	49,70	52,12	52,72	46,49
I. Zalihe	21,20	20,26	30,03	29,31
II. Potraživanja	0,95	1,51	0,42	0,77
III. Kratkotrajna financijska imovina				0,00
IV. Novac i novčani ekvivalenti	27,55	30,35	22,27	16,40
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	4,01	3,93	4,25	2,37
D) UKUPNO - AKTIVA	100,00	100,00	100,00	100,00
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	10,53	27,78	26,99	64,01
I. Temeljni (upisani) kapital	0,08	0,04	0	0,02
II. Kapitalne rezerve	24,22	13,24	7,64	6,33
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0,00	-7,53	0,63	16,01
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	-13,77	22,02	18,70	41,64
B) DUGOROČNE OBVEZE	0,00	0,00	0,00	0,00
C) KRATKOROČNE OBVEZE	84,68	70,78	72,06	33,39
D) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I RASHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	4,79	1,45	0,95	2,61
E) UKUPNO - PASIVA	100,00	100,00	100,00	100,00

Prilog 12 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Tedi poslovanje d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2021. godine, u postocima

POZICIJA	GODINA			
	2018	2019	2020	2021
I. POSLOVNI PRIHODI	99,19	99,82	99,95	99,93
1. Prihodi od prodaje	98,76	99,68	98,58	99,63
2. Ostali poslovno prihodi	0,44	0,14	1,37	0,30
II. POSLOVNI RASHODI	116,57	84,75	85,08	77,72
1. Materijalni troškovi	87,20	67,42	67,57	63,25
2. Troškovi osoblja	21,20	12,18	12,50	10,14
3. Amortizacija	1,6	2,11	2,56	2,31
4. Ostali troškovi	6,53	3,04	2,45	2,01
III. FINANCIJSKI PRIHODI	0,81	0,18	0,05	0,07
IV. FINANCIJSKI RASHODI	0,73	0,87	0,91	0,67
V. UKUPNI PRIHODI	100,00	100,00	100,00	100,00
VI. UKUPNI RASHODI	117,30	85,63	86,00	78,39
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-17,30	14,37	14,00	21,61
VIII. POREZ NA DOBIT	0,00	2,52	2,78	4,17
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-17,30	11,85	11,22	17,44

Životopis

Maša Vidović rođena je 02. studenog 1996. godine u Zagrebu. Pohađala je X. gimnaziju „Ivan Supek“, nakon čega školovanje nastavlja na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Studij započinje 2015. godine, a 2019. godine odlučuje se za diplomski smjer „Računovodstvo i revizija“. Iste godine započinje s radom na Pučkom otvorenom učilištu u Zagrebu kao asistent na projektima Europske unije financiranim iz Europskog socijalnog fonda te sudjeluje u provedbi 8 projekata – ISKRA, KRUG, Ukusna dijetetika, ZgAktiv, TrAZILica, OZON, Znanjem do kruha te Erasmus + KA1. Približavanjem kraju studija, 2022. godine postaje viši samostalni računovodstveni referent na Pučkom otvorenom učilištu Zagreb, gdje radom usavršava teorijska s praktičnim znanjima i unaprjeđuje svoje vještine.

Tečno govori engleski, a dobro se služi i usavršava znanje njemačkog jezika. Također, iskusan je korisnik Microsoft Office paketa, a dosadašnjim radnim iskustvom prikupila je znanja u korištenju programa Mikropodaci, ZNS obrasci, te StepOne sustavu. Komunikativna je, odgovorna, efikasna i proaktivna, a u slobodno vrijeme čita knjige, uči jezik i putuje. Područje njezina interesa obuhvaća revizija, analiza financijskih izvještaja te upravljanje projektima.